

**"ONKO MULLA OIKEUS OLLA VIHAINEN" –
KESKUSTELUNANALYYSI JODELIN
KOMMENTOIDUIMMISTA VIESTIKETJUISTA
SUOMALAISISSA KAUPUNGEISSA**

Jere Javarus
Maisterintutkielma
Suomen kieli
Kieli- ja viestintätieteiden
laitos
Jyväskylän yliopisto
Syksy 2024

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä Jere Javarus	
Työn nimi "Onko mulla oikeus olla vihainen" – keskusteluanalyysi Jodelin kommentoiduimmista viestiketjuista suomalaisissa kaupungeissa	
Oppiaine Suomen kieli	Työn laji Maisterintutkielma
Aika Syksy 2024	Sivumäärä 69
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tutkimuksessa pyritään digitaalisen keskusteluanalyysin keinoin selvittämään, millaista keskustelua anonyymissa ja käyttäjänsä paikkatietoa hyödyntävässä kännykkäsovellus Jodelissa käydään. Tarkastelun kohteena ovat Jodelin yleiskanavan keskustelupalstan viesteissä tehty toiminta sisältäen erilaiset toiminnot, luodut odotukset sekä viestien kohdentamisen, sävyllisen asennoitumisen ja ilmaisun suoruuden. Myös viestien odotuksenmukaisuuden toteutuminen suhteessa viestiketjun avaukseen on keskeisenä tarkastelun kohteena.</p> <p>Tutkimuskysymykset ovat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Millaisia ovat runsaasti keskustelua herättävät Jodel-avaukset toiminnan näkökulmasta? 2. Millaista keskustelua Jodelissa käydään erilaisten avausten yhteydessä toiminnan näkökulmasta? <p>Keskusteluanalyysin ydinajatuksen mukaan sosiaalinen vuorovaikutus on sattumanvaraisuuden sijaan keskustelijoiden itsensä aktiivisesti luomaa, rakenteellisesti järjestäytyneitä ja kontekstin huomioivaa. Tutkimusaihetta lähestytään sosiaalisen median affordanssien teorian sekä keskusteluanalyyttisten menetelmäkäsitteiden, sekventiaalisuuden ja muotoilun, näkökulmista. Aineistoksi kerättiin säännönmukaisesti Jodelin yleiskanavan kommentoiduimpia viestiketjuja kuudesta suomalaisesta kaupungista. Aineisto kattaa yhteensä 60 viestiketjun kymmenen ensimmäistä viestiä. Analyysissa tarkastellaan erikseen sekä aineiston avauksia itsessään että avausten perään kommentein rakentunutta jatko-keskustelua.</p> <p>Tutkimusaineiston avausten keskeisin toiminta oli yleisimmin neuvonpyyntöä, kannanottoa, gallupin tekoa tai tiedonhakua. Suurin osa avauksista sisälsi kysymyksen suorana odotuksena kommentoijille. Kommentoinnissa korostui suhtautumisen runsaus sekä viestiketjukohtainen muotoilujen yhteneväisyys. Jodelia ei aiemmin ole julkaistulla tasolla tutkittu keskusteluanalyysin näkökulmasta. Tutkimus antaa tietoa etenkin suomalaisten nuorten ja nuorten aikuisten käyttämästä kielestä anonyymissa ja paikallisessa verkkokeskustelussa.</p>	
Asiasanat: affordanssit, digitaalinen keskusteluanalyysi, Jodel, keskustelupalstat	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Tutkimusaihe	1
1.2	Jodel uutisissa ja tutkimuksessa.....	2
2	TEORIATAUSTA JA MENETELMÄ.....	5
2.1	Affordanssit – sosiaalisen median tasolta kohti Jodelia	5
2.2	Perinteinen ja digitaalinen keskusteluanalyysi	8
2.3	Keskusteluanalyysi menetelmänä	11
3	AINEISTO.....	16
3.1	Aineiston esitystavat ja rajaaminen.....	16
3.2	Aineistonkeruu ja eettisyys.....	18
3.3	Johdanto analyysiin	20
4	RUNSAASTI KESKUSTELUA HERÄTTÄVÄT JODEL-AVAUKSET.....	23
4.1	Neuvonpyynnöt	23
4.2	Kannanotot.....	27
4.3	Gallupit	32
4.4	Tiedonhaut	34
4.5	Kutsut, kertomukset ja ideoinnit	36
5	JODELIN KESKUSTELU ERILAISTEN AVAUSTEN YHTEYDESSÄ	39
5.1	Neuvonpyynnön avaama viestiketju	39
5.2	Kannanoton avaama viestiketju.....	44
5.3	Gallupin avaama viestiketju.....	49
5.4	Tiedonhaun avaama viestiketju	53
6	PÄÄTÄNTÖ.....	58
6.1	Tulosten yhteenveto ja päätelmät.....	58
6.2	Luotettavuuden arviointi.....	61
	LÄHTEET.....	64

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimusaihe

Saksalaisvalmisteinen vuonna 2014 julkaistu anonyymi Jodel-keskustelusovellus on yksi käytetyimmistä suomalaisten nuorten ja nuorten aikuisten verkkokeskustelun alustoista (ks. alaluvun 1.2 uutislähteet). Kännykkäsovellus Jodel hyödyntää käyttäjänsä älypuhelimien sijaintitietoa, jolloin keskustelupalstojen syöte päivittyy jatkuvasti käyttäjän reaaliaikaisen sijainnin mukaan. Täten yhteisön ajankohtaiset ja paikalliset keskustelunaiheet ovat aina saatavilla. Käyttöönottoa helpottava rekisteröitymättömyys, anonyymiyys ja vankka yksityisyyden suoja (ks. Jodel, ei pvm.) ovat osaltaan houkuttelemassa käyttäjiä sovelluksen pariin vähintäänkin lukijan rooliin. Kuten muuallakin verkossa, myös Jodelissa käytävät keskustelut ovat osallistujilleen merkityksellisiä: sovelluksessa muun muassa kysytään neuvoa, puhutaan politiikkaa, jaetaan henkilökohtaisia asioita ja toisinaan jopa luodaan ihmissuhteita (ks. Giles, Stommel, Paulus, Lester & Reed, 2015, s. 47; Meredith, 2019, s. 254).

Tämä tutkimus ottaa keskustelunanalyttisen lähestymistavan Jodeliin. Tutkimusaiheena on selvittää digitaalisen keskustelunanalyysin teorioin ja menetelmin, millä tavoin Jodelin yleisen kanavan keskustelupalstalla ilmaistaan omaa sanottavaa, vastataan toisen sanottavaan ja rakennetaan yhteistä keskustelua runsaasti kommentoitujen avausten viestiketjuissa. Näiden tietojen pohjalta päästään myös pohtimaan kokonaisvaltaisemmin sitä, millainen sosiaalinen media Jodel on. Digitaalinen keskustelunanalyysi on verkkokeskustelun tutkimuksessa hiljalleen yleistynyt lähestymistapa, joka pohjautuu perinteisen keskustelunanalyysin soveltamiseen nykyaikaisissa digitaalisissa ympäristöissä (Giles ym., 2015, s. 45–46; Koivisto, Virtanen & Vepsäläinen, 2023, s. 7). Tutkimusaineistoksi on kerätty säännönmukaisesti kuuden suomalaisen kaupungin keruuhetkellään kommentoituimpia Jodelin yleiskanavan viestiketjuja.

Analyysin tasolla tutkimukseni huomio keskittyy ensiksi aineistoni avauksiin (=yksi tai useampi avausviesti) ja toiseksi näiden viestiketjuissa käytyyn keskusteluun. **Tutkimuskysymykseni ovat** 1. *Millaisia ovat runsaasti keskustelua herättävät Jodel-avaukset toiminnan näkökulmasta?* sekä 2. *Millaista keskustelua Jodelissa käydään erilaisten avausten yhteydessä toiminnan näkökulmasta?* Ensimmäinen tutkimuskysymykseni sisältää aineistoni avausten kategorisoinnin niiden merkitsevimmän toiminnan (esim. kannanotto, neuvonpyyntö, tiedonhaku) mukaan, josta päästään avausten tarkempaan analyysiin niiden sisältämien odotusten, kohdentamisen, ilmaisun suoruuden, asennoitumisen ja hyödynnettyjen affordanssien mukaan. Lisäksi pidempien avausten kohdalla tarkastellaan myös moniosaisten keskusteluvuorojen ja monologistenkin viestien rakentamista, mikä on ollut harvinaista aiemmassa keskusteluanalyysisessä tutkimuksessa (ks. Koivisto ym., 2023, s. 15).

Avausten alulle laittama keskustelu eli vastauksina saadut kommentit ovat toisen tutkimuskysymykseni kiinnostuksen kohde. Viestiketjuja tarkastellaan avausten tavoin viestien toiminnan, kohdentamisen, suoruuden, asennoitumisen, affordanssien ja myös sisältämien uusien odotusten mukaan, mutta uudeksi tarkastelukohteeksi nousee viestien odotuksenmukaisuuden toteutuminen ketjun avausta kohtaan. Molempien tutkimuskysymyksiäni loppuosa *toiminnan näkökulmasta* on tarkoitettu yleisesti sisältämään keskusteluanalyysin menetelmän huomioon otettujen tutkimuskysymystenkin tasolla. Toiminta-sana on siis tutkimuskysymyksissäni mainittuna yläkäsitteellinen viittaus muihinkin keskusteluanalyysin osa-alueisiin.

Tutkimukseni keskeiset käsitteet ovat sosiaalisen median *affordanssit* sekä keskusteluanalyysiset menetelmäkäsitteet *sekventiaalisuus* ja *muotoilu* niiden sisältämien alakäsitteineen. Jodelista ei aiemmin ole tehty keskusteluanalyysisiä tutkimusta julkaistulla tasolla. Tutkimukseni avulla saadaan tietoa etenkin nuorten ja nuorten aikuisten käyttämästä kielestä ja rakentamasta vuorovaikutuksesta matalan kynnyksen keskustelupalstakontekstissa. Tämä rikastaa suomalaisen kielitieteen verkkokeskustelututkimusta, sillä se on tähän mennessä paljolti keskittynyt tutkimaan keski-ikäisempien varttuneempien käyttäjien suosimia alustoja, kuten vaikkapa Suomi24:ää ja Facebookia.

1.2 Jodel uutisissa ja tutkimuksessa

Suomen uutismedioiden otsikoihin Jodel on viime aikoina runsaimmin noussut nimettömien väkivaltauhkausten myötä eri puolilla Suomea; näistä suurin osa kohdistunut kouluihin (Kossila 2024; Kymäläinen, 2023; Metsäjoki & Peltonen, 2023; Massinen, 2023; Karppi, 2023; Joensuu, 2023; Eklund, 2023). Jodelista on uutisoitu myös harhaanjohtavan tiedon levittämiseen (Karjalainen & Tervonen 2024; Kymäläinen & Lappalainen, 2024), seuranhakuun (Tauriainen 2024; Kiviniemi 2022; Hällfors, 2022; Ojala, 2021), epäasialliseen juoruiluun (Seppänen, 2023; Ristmeri, 2022; Lintunen, 2018),

spontaaniin avunantoon (Parikka, 2023) ja henkilöidenväliseen tapahtumalippukauppaan (Tihilä, 2022) liittyen. Lisäksi sovellus on useammastikin huomioitu erilaisten tahojen ja yritysten mahdollisuutena tavoittaa nuorta yleisöä (Helsingin kaupunki, 2024; Kokko 2023; Bogel, 2022; Helle, 2021; Perttula, 2021; Kuparinen, 2020). Edellä viitatuissa uutisissa usein mainitaankin Jodelin olevan nuorten ja nuorten aikuisten suosiossa. Esimerkiksi toimittaja Ojala (2021) kuvailee Jodelia humoristisesti ”Suomi24-keskustelupalstan moderniksi pikkusisarukseksi”.

Koska Jodel on sovelluksena ja ilmiönä nuori, on myös tutkimus siitä varsin nuorta. Aiempi Jodel-tutkimus on ollut kiinnostunut tarkastelemaan sovellusta etenkin anonyymiyden näkökulmasta. Anonyymiyden vaikutusta Jodelin käyttäjien käyttäytymiskulttuuriin ja toimintatapoihin on tutkittu sekä sosiaalisen konstruktionismin (Mensah, 2023), kyselytutkimuksen (De Oliveira Santos, Andrey & Schöpfer, 2021; Jüttner, Nowak, Scheibe, Zimmer & Fietkiewicz, 2021) että alustoina anonyymiä Jodelia ja ei-anonyymiä Instagramia vertailevan tapaustutkimuksen kautta (Kasakowskij, Friedrich, Fietkiewicz & Stock, 2018). Jodelin anonyymiyden tosiasiallinen toteutuminen sekä käyttäjien ja viestien maantieteellinen jäljittäminen ovat myös olleet tutkimuksen kohteena (Böhm, Taubmann & Reiser, 2016; Montalbano, 2021; Roemling 2023). Anonyymiyden lisäksi toinen aiemmassa Jodel-tutkimuksessa suosittu aihepiiri on ollut sovelluksessa käydyt keskustelut koronaviruspandemian ympärillä (Seidenschnur, 2020; Laaksonen & Rantasila, 2021; Jüttner, Nowak, Imeri & Stock, 2023).

Kolmanneksi käyttäjien käyttäytymiskulttuuriin ja toimintatapoihin liittyen Heuman (2020) on tutkinut sovelluksessa ilmeneviä kieli-ideologioita, Bergau (2021) yhteyttä ketjun avauksen humoristisuuden ja sen saavuttaman suosion välillä, Scheibe, Zimmer ja Imeri (2023) aiheutunnisteiden käyttöä sovelluksessa sekä Fest, Heilmann, Hohlfeld, Neumann, Reelfs, Schmitt ja Vogelgesang (2019) sitä, millaiset kielen piirteet ja avainsanat keskustelunavauksissa tuottavat vastauksia muilta käyttäjiltä viestiketjuun. Sovelluksen tarkoituksenmukaisuutta (Bauer, 2021) ja kokonaisvaltaista laadunarviointia (Nowak, Jüttner & Baran, 2018) on myös pyritty kartoittamaan. Lisäksi Larsen (2022) on tutkinut nuorten aikuisten kokemaa some-epävarmuutta Jodel-keskustelujen kautta ja Reelfs, Hohlfeld, Strohmaier ja Henckell (2022) sovelluksen käyttöönottoa ja käytön kehittymistä tietyn kohdemaan sisällä.

Suomessa Jodelia on tutkittu Laaksosen ja Rantasilan (2021) lisäksi muutamissa maisterintutkielmissa. Viimeisimmät maisterintutkielmat ovat tutkineet sovelluksessa käytyä keskustelua terveydestä huumeaiheisella kanavalla (Delikouras, 2024) sekä organisaatioiden kokemuksia verkkoneuvonnasta sovelluksessa (Juutilainen, 2024). Muissa maisterintutkielmissa Jodelia on tutkittu somevaikuttajien ja heidän seuraajiensa välisten parasosiaalisten suhteiden (Kalvi & Knuutinen, 2021), englannin ja ruotsin kielen välisen koodinvaihtamisen (Björkvik, 2019) sekä yliopisto-opiskelijoiden tapojen ja syiden käyttää sovellusta (Mäntykorpi, 2018) näkökulmista. Lisäksi AMK-opinnäytetasolla Jodelia on tarkasteltu matkailijoiden sosiokulttuurisen vastuun (Loukamo, 2023), matalan kynnyksen mielenterveystuen (Jokinen &

Johansson, 2022), mainosmyynnin (Rantsi, 2022), työnantajamielikuvien (Ihaksinen, 2022), tosi-tv-fanituksen (Valtonen, 2020), rikosepäilyjen ja hätätapausten poliisitutkinnan (Toukosalo, 2019), nuorten sosiaalisten suhteiden (Räsänen, 2018) sekä toimittajan työväliseen (Ruohisto, 2018) näkökulmista. Käyttötarkoituksia ja -tapoja Jodelille huomataan siis olevan varsin monia sekä edellä esiteltyjen uutisten että aiemman tutkimusten perusteella.

Aiempien tutkimusten tulokset ovat useasti todenneet Jodelin anonyymiyden mahdollistamat keskustelut intiimeistä asioista käyttäjilleen tärkeäksi: Kasakowskij ym. (2018, s. 33) puhuvat jopa inhimillisestä tarpeesta, joka tulisi tukahdutetuksi ilman Jodelin kaltaisia anonyymejä sovelluksia. Aiheina ihmissuhteet, deittailuelämä ja seksi ovat Jodelin suosituinta keskusteluisältöä sekä kommentoinnin runsauden (Fest ym. 2019, s. 177–178) että käyttäjäkyselyn (De Oliveira Santos ym., 2021, s. 82) ja käyttäjien haastatteluiden (Mäntykorpi, 2018, s. 50, 53) perusteella. Toinen aiempaa tutkimusta yhdistävä tulos on yhteisöllisyyden tema. Anonyymi Jodel-yhteisö muodostaa omat jaetut käytänteensä paikallisen ja kulttuurisen identiteetin pohjalta (Fest ym., 2019, s. 178), ja näiden noudattaminen on käyttäjille tärkeää (Mensah, 2023, s. 18). Yhteiset käytänteet näkyvät niin sisäpiirivitseissä (ks. Mäntykorpi, 2018, s. 51–52) kuin vaikkapa yhteisissä tavoissa osoittaa väheksyntää oikeakielisyyden normeja rikkovia keskustelijoita kohtaan (ks. Heuman, 2020, s. 10).

Keskustelunanalyysille tärkeitä huomioita toiminnasta ja muotoilusta on jonkin verran havaittavissa aiempien tutkimusten tuloksista, joskus epäsuorastikin. Neuvon pyytäminen on sekä käyttäjäkyselyn (De Oliveira Santos ym., 2021, s. 82–83) että korpustutkimuksen (Fest ym., 2019, s. 176–177) perusteella keskeistä toimintaa Jodelissa. Lisäksi Mensah (2023, s. 13) erittelee useita sovelluksessa esiintyviä vivahteiltaan erilaisia eksplisiittisiä ja implisiittisiä neuvonpyyntöjä ”käyttäjätarpeiksi” nimettynä. Fest ym. (2019, s. 177) huomioivat ylipäättänsä kysymysten ja vastausten keskeisyyden sovellukselle; Jodelissa esitettyihin kysymyksiin tavataan vastata nopeasti. Lisäksi Kasakowskij ym. (2018, s. 33) ovat nostaneet tiedon hakemisen yhdeksi keskeiseksi käyttötarkoitukseksi Jodelissa. Muotoilun näkökulmasta Jodel-keskustelussa on aiemman tutkimuksen perusteella viitteitä muun muassa puhekielisydestä ja ilmeikkyydestä (Björkvik, 2019, s. 47) sekä huumorista ja ironiasta (Heuman, 2020, s. 5–6; Laaksonen & Rantasila 2021), mutta toisaalta keskustelukulttuuria on myös luonnehdittu varsin asialliseksi (Juutilainen, 2024, s. 87) ja toisia tukevaksi (Mensah, 2023, s. 11–15).

2 TEORIATAUSTA JA MENETELMÄ

2.1 Affordanssit – sosiaalisen median tasolta kohti Jodelia

Tutkimukseni toteuttamisen pohjaksi on tärkeää kerätä ymmärrystä sosiaalisen median mahdollisuuksista ja rajoituksista, joita muodostavat sekä teknologia että teknologiajohdannaisesti alustakohtaiset käyttäjäkulttuurit, vakiintuneet normit ja myös käyttäjien uudet oivallukset. Tätä ilmiötä lähestyn tutkimuksessani *affordanssin* eli tarjouman käsitteen kautta. Alun perin affordansseilla tarkoitetaan kaikkia ympäristön oliolle tarjoamia materiaalisia resursseja, mutta sosiaalisen median kontekstissa käsite tarkoittaa funktionaalista suhdetta käyttäjän ja teknologisen objektin sisältämän tietyn ominaisuuden välillä (Hutchby, 2001, s. 444, 447–448; Meredith, 2017, s. 43; Lahti, 2019, s. 26–27). Tässä aluvussa ensiksi määrittelen affordanssin käsitteen sosiaalisen median kontekstissa, minkä jälkeen siirryn keskustelupalstan ja lopulta Jodelin tasolle. Keskeisiä käsittelyn kohteita tässä aluvussa ovat affordansseihin liittyvät anonyymiys, asynkronisuus ja Jodelin teknologiset ominaisuudet.

Teknologia on perustavanlaatuinen tekijä affordanssin määrittelyssä sosiaalisen median kontekstissa verrattuna käsitteen muihin käyttökonteksteihin. Tällöin keskeistä on huomata ero kiinteän teknologisen ominaisuuden ja mukautuvan teknologisen suhteen välillä (ks. Meredith, 2017, s. 43), joista vain jälkimmäinen kuvaa affordanssia. Toisin sanoen käyttäjien tavat hyödyntää teknologiaa ovat affordansseja, pelkät teknologiset ominaisuudet eivät. Esimerkiksi anonyymiys on tällainen teknologian mahdollistama sosiaalisen median affordanssi, joka kuitenkin lisäksi vaatii toteutuakseen käyttäjää esimerkiksi pidättäytymään anonyymiyttä uhkaavan tiedon mainitsemisesta ja levittämisestä somealustalla. Affordansseja syntyy sekä somealustan suunnittelijan tietoisesti luomana että käyttäjän oman luovuuden ja oivaltamisen kautta (Virtanen, Rahtu & Shore, 2018, s. 22; Lahti, 2019, s. 26–27). Täten ne yhtäältä ovat käyttäjän toimintaa muovaavia mutta toisaalta myös käyttäjän toiminnan tulosta (ks. Hutchby, 2001, s. 444).

Sosiaalisen median affordansseja voidaan ensinnäkin tarkastella vertailevasti suhteessa somemaailman ulkopuoliseen vuorovaikutukseen. Esimerkiksi mahdollisuus nonverbaaliin viestintään ilmeillä, eleillä, äänenpainoilla ja kosketuksella puuttuu suurimmilta osin sosiaalisesta mediasta (Männikkö, 2019, s. 399), mutta puolestaan visuaalisuutta keskusteluun tuovat vaikkapa emojiit ja selfiet (ks. Koivisto ym., 2023, s. 19–23). Toiseksi sosiaalisen median affordansseja voidaan tarkastella eri somealustojen keskinäisen vertautumisen näkökulmasta. Eri somealustat ovat myös keskenään erilaisia tiloja omine mahdollisuuksineen ja rajoituksineen (Koivisto ym., 2023, s. 20; Virtanen ym., 2018, s. 22; Lahti, 2019, s. 26). Esimerkiksi sosiaaliseen mediaan pitkälti jo vakiintuneen tykkäystoiminnon käyttöaktiivisuus ja -merkitys vaihtelee eri somealustoilla muun muassa aidosti sisällöstä pitämisen, yhteenkuuluvuuden osoittamisen, kannustamisen ja hyväksynnän eleiden sekä rutiininomaisen lukukuittauksen välillä (Hayes, Carr & Wohn, 2016, s. 177–185; Larsen, 2022, s. 304–306). Seuraavaksi pyrin affordanssien kautta kontekstoimaan ja luomaan genrenomaistakin käsitystä Jodelista suhteessa muihin nykyhetken Suomessa paljon käytettyihin sosiaalisen median alustoihin.

Aloitetaan Jodelin kontekstointi sen ilmeisimmän olemuksen eli keskustelupalstan genren kautta. Keskustelupalsta on alkuaan määritelty yleiseksi termiksi kattamaan internetin erilaiset ilmoitustaulut, joilla muun muassa jaetaan tietoa ja kysytään apua (Harman & Koohan, 2005, s. 68; Hong & Davison, 2009, s. 171). Nämä ominaisuudet ovat yhä läsnä Jodelissa¹. Vertailun vuoksi verrokkikeskustelupalstoiksi Jodelille voisi nimetä ainakin nykyhetken Suomessa niin ikään suosittu alustat Suomi24, X (entinen Twitter), Reddit, Ylilauta sekä yleisesti uutissivustojen keskustelupalstat. Lahti (2019, s. 27) nimeää tutkimuksensa Suomi24-aineiston keskeisiksi affordansseiksi keskustelupalstan julkisuuden, anonyymiyden ja asynkronisuuden. Nämä kolme affordanssia pätevät myös Jodeliin sekä pääosin muihinkin edellä luettelemiini verrokkikeskustelupalstoihin.

Myös Larsen (2022, s. 300) on tutkimuksessaan nimennyt anonyymiyden keskeiseksi Jodelin affordanssiksi. Anonyymiyys sosiaalisessa mediassa voi yhtäältä positiivisesti edesauttaa avoimen keskustelun käymistä, sosiaalisen hyväksynnän hakemista sekä itselle henkilökohtaisista ja tunteellisista aiheista avautumista. Toisaalta anonyymiyys edesauttaa nettitrollaamista, identiteetillä huijaamista, manipulointia, aggressiivisuutta ja jopa vihapuhetta. (Kasakowskij ym., 2018, s. 33; Lahti, 2019, s. 15; Larsen, 2022, s. 300.) Anonyymiyden affordanssin olennaisuus Jodelille ilmenee lisäksi johdantoluvussa (1.2) esittelemästäni aiemmasta Jodel-tutkimuksesta, jossa sovelluksen anonyymiyys on yksiä tärkeimpiä kiinnostuksen kohteita.

---

¹ Toisaalta Jodelin genreä voi määritellä myös poissulkutaktiikalla. Kännykkäsovellusten kategoriassa Jodel eroaa sisällöntuottamiseen (esim. Instagram tai Tiktok) tai pikaviestittelyyn (esim. Snapchat tai WhatsApp) keskittyvistä sosiaalisen median palveluista, sillä sen ensisijainen pääpaino on julkisessa keskustelussa (vaikka chat-mahdollisuuskin Jodelista löytyy).

Perinteisessä johdonmukaisesti etenevässä keskustelutapahtumassa jokainen uusi vuoro jatkaa jotakuinkin edellisen vuoron lopputulemasta. Asynkronisuudella tarkoitetaan tällaisen keskustelutapahtuman murtumista. (Meredith, 2019, s. 242; Koivisto ym., 2023, s. 9.) Keskustelupalstalla ja myös chatissa käyttäjät voivat tuottaa omaa keskusteluvuoroaan eli kirjoittaa seuraavaa viestiään samanaikaisesti (ks. Meredith, 2017, s. 46) tai vaikkapa liittää keskusteluvuoronsa keskustelussa kauankin sitten esitettyyn keskusteluvuoroon siteeraustoiminnolla, jolloin mikään yksittäinen keskustelutapahtuma ei teoriassa koskaan ole päättynyt² (ks. Giles ym., 2015, s. 48; Lahti, 2019, s. 28). Mahdollisen päällekkäisen julkaisemisen takia viestejä ei myöskään aina voida analysoida täysin suhteessa kronologisesti vierekkäisiin viesteihin (Meredith, 2019, s. 245–248; ks. Heritage, 1996, s. 257–258). Asynkronisuuteen sisältyy lisäksi digitaalisen ympäristön keskusteluvuorojen eli viestien mahdollisesti tarkempi huollittelu ja kompleksisuus (Männikkö, 2019, s. 399; Lahti, 2019, s. 28), mikä poikkeaa lähtökohtaisesti nopeatempoisesta kasvokkaisesta vuorovaikutuksesta.

Julkisuuden, anonyymiyden ja asynkronisuuden affordanssien lisäksi Jodel sisältää myös käyttäjän älypuhelimien sijaintitiedon läpikotaisen hyödyntämisen affordanssin, joka erottaa sovelluksen aiemmin nimeämieni verrokkikeskustelupalstojen luonteesta ja täten tekee Jodelista ainutlaatuisen alustan suomalaisessa sosiaalisessa mediassa. Jodelin käyttäjä voi julkaista avauksia ja osallistua muiden avausten keskusteluun vain noin 10 kilometrin säteellä (ks. Roemling, 2023) omasta sijainnistaan. Ensimmäisen poikkeuksen tähän tekee ”kotikaupungin” määrittämisen toiminto, jossa käyttäjä voi määrittää yhden sijainnin kotipaikkakunnakseen ja osallistua etäältä tuon sijainnin keskusteluun milloin vain. Kotikaupunkia voi vaihtaa korkeintaan kerran kuukaudessa. Toisen poikkeuksen tekee ”dynaamisen etäisyyden” toiminto, jossa sovellus suurentaa tavanomaista tavoittavuussädettä matalan aktiivisuuden alueilla. Affordanssina tämä helpottaa keskustelua vaikkapa syrjäkylillä, joissa sovelluksen käyttö on vähäisempää. Lukijana Jodelin käyttäjä voi kuitenkin liikkua missä tahansa sijainnissa karttanavigoinnin avulla.

Sijaintisidonaisuus tekee Jodelista paikallisemman kuin muista verrokki-keskustelupalstoista, ja se luo Jodel-keskusteluun sekä mahdollisuuksia että rajoituksia. Selkeänä rajoituksena on käyttäjän viestinnän tavoittavuuden rajoittuminen vain lähiympäristöön, mutta samalla syntyy mahdollisuus entistä paikallisempien keskusteluiden käymiseen: käyttäjä voi odottaa, että hänen kirjoittamansa julkaisun tulevat lukemaan lähiympäristön ihmiset, joilla esimerkiksi on todennäköisesti käyttäjän kanssa yhteistä paikallista tietoisuutta vaikkapa lähialueen tapahtumista tai ilmiöistä. Tämä voi vaikuttaa huomattavasti esimerkiksi viestien muotoiluun tai niiden sisällössä kerrottaviin taustatietoihin. Myös esimerkiksi matkailija voi kysyä uudella vieraalla paikkakunnalla käytännön neuvoja paikallisilta ja odottaa heidän osaavan

---

² Lisäksi chat-ympäristössä yksittäinen sama keskustelutapahtuma voi olla polymediallisesti jakautunut useille eri alustoille sekä myös digitaalisen ja kasvokkaisen keskustelun summaksi (ks. Koivisto ym., 2023, s. 16–17).

auttaa. Kantaaottavan sisältönsä puolesta Jodelin taas voisi sijaintisidonnaisuutensa myötä melkein jopa kokea perinteisen paikallissanomalehden tekstiviestipalstan nykyaikaisena ja monipuolistuneena versiona (ks. kannanotto avauksena, alaluku 4.2).

Eräänlaisena affordansseihin liittyvänä rajoitteena voidaan nähdä Jodelin sidoksisuus älypuhelimelle ladattavaan kännykkäsovellukseen, sillä Jodelia voi käyttää vain kännykkäsovelluksen kautta, kun taas verrokkikeskustelupalstoille pääsee myös verkkoselaimen kautta. Tämä voi muun muassa rajata iällisesti sovelluksen käyttäjäkuntaa. Toisaalta sidoksisuus älypuhelimien tekee Jodelista myös luonteeltaan nopean ja hektisen vuorovaikutusympäristön. Lisäksi syötteen nopealla vaihtuvuudella ja poistuvuudella voidaan nähdä olevan affordanssinen ulottuvuus. Tähän toki vaikuttaa sijaintikohtainen keskusteluaktiivisuus, mutta juuri aktiivisimmissa sijainneissahan julkaistaan eniten uusia avauksia, ja tämän myötä syötteen vaihtuvuutta on eniten ja monet avaukset jäävät lukijoilta näkemättä. Täten suurimmalle osalle Jodelin käyttäjistä syöte vaihtuu ja poistuu nopeasti. Jodelin mikrotasoisempia affordansseja luovia teknologisia ominaisuuksia esittelen ja käsittelen tarkemmin aineiston rajausta käsittelevässä alaluvussa (3.1).

2.2 Perinteinen ja digitaalinen keskustelunanalyysi

Toteutan tutkimukseni keskustelunanalyttisistä lähtökohdista (vrt. Nurmikari, 2023, s. 148). Tämä tarkoittaa sitä, että keskustelunanalyysi lukeutuu sekä osaksi tutkimukseni teoriataustaa että tutkimukseni menetelmäksi. Tässä alaluvussa esittelen teorianäkökulmaisesti keskustelunanalyysin tutkimusperinnettä, käyttötarkoitusta ja soveltuvuutta, perinteisen ja digitaalisen keskustelunanalyysin suhdetta ja vertautumista sekä joitain esimerkkejä digitaaliselle keskustelulle³ ominaisista ilmiöistä. Seuraavassa alaluvussa (2.3) taas käyn keskustelunanalyysia menetelmällisemmin läpi käytännön toteuttamisen puolelta sekä tutkimukselleni keskeisistä menetelmäkäsitteistä käsin. Myös selvästi käsitesidonnaisemmat ilmiöesimerkit olen sijoittanut seuraavaan alalukuun.

Työssäni digitaalisen keskustelunanalyysin teoria rajataan kohdennetusti vain kirjoitetun kielen tutkimukseen. Eli esimerkiksi videovälitteisten etätapaamisten tutkimukseen käytettävät digitaalisen keskustelunanalyysin osa-alueet jäävät teoriataustani ulkopuolelle. Lisäksi keskustelunanalyttistä tutkimusta jaotellaan usein institutionaalisen ja vapaamman arkisen keskustelun välillä (Giles ym., 2015, s. 49; Vatanen, 2016, s. 314; Harjunpää, Niemi & Sorjonen, 2020, s. 908). Näistä kahdesta tutkimukseni edustaa jälkimmäistä, mikä näkyy työni teoriataustassa arkikeskustelun tutkimuksen painotuksena.

---

³ Digitaalista keskustelunanalyysia käsittelevissä alaluvuissa (2.2) ja (2.3) käytän ”digitaalista keskustelua” teoriakirjallisuuden mukaisesti synonyyminä muuten työssäni käyttämälleni ”verkkokeskustelulle”. Ilmaiset tarkoittavat pitkälti samaa.

Sosiologit Harvey Sacks, Emanuel Schegloff ja Gail Jefferson loivat keskustelunanalyysin tieteenalan perustan 1960- ja 1970-luvuilla etnometodologian kehittäjän Harold Garfinkelin ajatusten pohjalta. Tieteenalan perustana on ajatus siitä, että ihmisten välinen vuorovaikutus ei synny sattumanvaraisesti, vaan on keskustelijoiden itsensä aktiivisesti luomaa, rakenteellisesti järjestäytyntä ja kontekstin huomioivaa. Keskustelunanalyysin avulla etsitään tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen käytänteistä ja toiminnasta sekä keskustelijoiden keskinäisen ymmärryksen mahdollistajista. Etenkin tieteenalan alkuaikoina pääasiallinen kiinnostus kohdistui jokapäiväisiin kielenkäyttötilanteisiin, kuten vaikkapa puhelin-keskusteluihin, arkipuheen syntaksiin ja vuorovaikutukseen lääkärin vastaanotolla. (Heritage, 1996, s. 228–230, 234–237; Arminen, 1999, s. 253–254; Silverman, 2014, s. 337, Harjunpää, ym. 2020, s. 898–902.)

Keskustelunanalyysissa tutkimuksen kohteena ovat kaikenlaiset vuorovaikutusta rakentavat elementit sisältäen muun muassa puheen, äänensävyt, tauot, ilmeet, eleet, kirjoitetut viestit, emojiit ja tykkäykset (toimintona) (ks. Harjunpää ym., 2020, s. 898; Koivisto ym., 2023, s. 7). Lähtökohtaisesti keskustelunanalyttinen tutkimus tulee toteuttaa huomioiden kaikki aineistosta nousevat yksityiskohdat ja erityispiirteet, sillä nekin voivat sisältää ratkaisevia merkityksiä (Heritage, 1996, s. 229; Vatanen, 2016, s. 316–317). Tutkimuksessa tulee kuitenkin pitäytyä vain havaittavissa olevan aineiston analyysissa; informanttien psykologisointia tai heidän aikomuksiensa ja tarkoitusperiensä päättelyä mihinkään taustamuuttujaan (kuten asemaan tai sukupuoleen) vedoten tulee välttää, sillä näitä asioita keskustelunanalyysi ei kykene arvioimaan (Heritage, 1996, s. 235; Arminen, 1999, s. 251; Silverman, 2014, s. 348).

Nykyään yhä lisääntyvä verkkovälitteinen digitaalinen vuorovaikutus paikoin poikkeaa käytänteiltään paljon kasvokkaisesta tai esimerkiksi puhelun välityksellä käytävästä vuorovaikutustilanteesta, jollaisia varten perinteinen keskustelunanalyysi on alkujaan tieteenalana rakennettu. Täten keskustelunanalyysin tieteenalaakin on täytynyt osittain muokata ja soveltaa digitaaliseen vuorovaikutukseen sopivaksi. (Giles ym., 2015; Meredith, 2019; Koivisto ym., 2023.) Täysin kritiikitöntä uuden menetelmän kehittäminen ei ole ollut. On pohdittu, voiko kirjoitettua kieltä ylipäätänsä mielekkäästi tutkia alkujaan puhutun kielen tutkimiseen kehitetyllä menetelmällä sekä missä määrin jo olemassa olevaa perinteistä menetelmää voi ja pitää sovittaa digitaaliseen menetelmään suhteessa uusien periaatteiden luomiseen (Giles ym., 2015, s. 46; Jørgensen, 2018, s. 28; König, 2023, s. 99).

Kritiikistä huolimatta digitaalisen keskustelun tutkimukselle on kasvava tarve sitä mukaa, kun digitaalisuus vuorovaikutuksessa lisääntyy – muun muassa keskeinen perinteisen keskustelunanalyysin kiinnostuksen kohde lääkäri–potilaskeskusteluin on jo saamassa digitalisoituneen vaihtoehdon chat-neuvonnan muodossa (Jørgensen, 2018, s. 47). Keskeistä on huomioida, ettei verkossa tapahtuva vuorovaikutus erilaisine ominaisuuksineen pelkästään toimi perinteisen vuorovaikutuksen korvaajana, vaan on myös olemassa omana sosiokulttuurisena ja merkityksiä luovana ilmiönään (ks. Giles

ym., 2015, s. 46, 48; Marmorstein, 2023, s. 49). Internet ei siis ole vain väline, vaan myös paikka ja olemisen tapa (Markham, 2004, s. 360). Digitaalisen keskusteluanalyysin tutkimuksia on koottu yhteen muun muassa Pauluksen, Warrenin ja Lesterin (2016) kirjallisuuskatsausartikkelissa sekä Koiviston, Vepsäläisen ja Virtasen (2023b) toimittamassa artikkelikokoelmateoksessa.

Uusien merkitysten syntyminen digitaalisessa keskustelussa ilmenee esimerkiksi itkunauruemojista (😭), jota on joissain sosiaalisen median konteksteissa käytetty pahantahtoisessa merkityksessä tai jopa aggressiivisuuden korostajana vihapuheen yhteydessä (Breazu & Machin, 2019, s. 388–389; Wagner, 2019, s. 313–314). Tämä poikkeaa paljon emojin kirjaimellisesta merkityksestä eli huvittuneisuudesta (ks. Emojipedia, ei pvm.). Täten nähdään, ettei itkunauruemoji pelkästään korvaa kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa esiintyvää vahvan huvittuneisuuden elettä, vaan myös luo uutta ilkeilevää merkitystä verkossa. Toisaalta taas toimintatapojen korvautumisen ja uudelleenohjelmoinnin näkökulmasta esimerkiksi nopeatempoista ja spontaania kasvokkaista keskustelua voidaan jäljitellä sosiaalisen median chateissa syöttämällä tiheästi omaa sanottavaa useina peräkkäisinä lyhyinä viesteinä, jotka etenevät ajatuksenvirranomaisesti (ks. Koivisto ym., 2023, s. 10). Tästä jälkimmäisestä esimerkistä huomataan lisäksi erot olemisen tavoissa digitaalisen ympäristön sisällä. Chatiin verrattuna vaikkapa sähköpostin genressä tyypillisempiä ovat huolitellut, sisältörikkaammat ja hidastempoisemmin vaihdettavat viestit. Kyse on pitkälti affordanssien teknologisesta ja sosiaalisesta vakiintumisesta (ks. alaluku 2.1).

Perinteinen ja digitaalinen keskusteluanalyysi sisältävät eroavuuksia, mutta myös samankaltaisuutta. Tämä voidaan huomata vaikkapa tarkastelemalla tutkimuksia dialogipartikkeleiden (ks. VISK § 797) funktioista, sillä aihepiiriä on tutkittu molemmiin menetelmiin (ks. Sorjonen, 1999; Koivisto, 2017; Jørgensen 2018; König 2023). Selvimät erot löytyvät tutkimusten aineistoesimerkkien litteroinneista. Perinteisen keskusteluanalyysin litteroinnit sisältävät niin sanottuja litterointimerkkejä (ks. Sorjonen, 1999, s. 188; Koivisto, 2017, s. 497), joilla kuvataan kaikkia niitä kasvokkaisen vuorovaikutustilanteen elementtejä, joita pelkkä kirjoitettu teksti ei välitä lukijalle. Litterointimerkkien ja muidenkin taustamerkintöjen tuomat merkitykset nousevat tutkimuksissa toisinaan analyysin leipätekstiin asti. Sorjonen (1999, s. 184) kiinnittää analyysissään huomiota poikkeavan pitkään taukoon kesken keskustelun, ja Koivisto (2017, s. 481–484) keskustelun lomassa tapahtuvalle sormella osoittamiselle sekä naurulle. Lisäksi molempien tutkimusten analyysissa tehdään paljon huomioita merkitystä luoviin prosodisiin piirteisiin keskustelijoiden puheessa.

Sen sijaan digitaalisessa kirjoitettua kieltä tutkivassa keskusteluanalyysissä aineisto on lähtöjäänkin visuaalista, joten aineistoesimerkkien esittäminen miltei jäljittelee kuvakaappausta, ellei jopa ole sellainen (Giles ym., 2015, s. 47–48; ks. Jørgensen, 2018). Perinteisiä litterointimerkkejä ei digitaalisessa keskusteluanalyysissä ole, mutta tilalle tulevat esimerkiksi emoji, tykkäystoiminto, henkilön tai sisällön linkkaaminen tai siteeraaminen sekä minuutintarkat aikaleimat lähetetyille

viesteille. Analyysiensä leipäteksteissä König (2023, s. 112–113) muun muassa huomioi emojien käytön harvinaisuuden *joa*-dialogipartikkelin yhteydessä verrattuna muihin työssä tutkittaviin dialogipartikkeleihin, ja Jørgensen (2018, s. 40–41) kuvailee aineistoesimerkkinsä viestissä esiintyvän hyperlinkin takaa löytyvän kuvan sisällön sanallisesti.

Eroistaan huolimatta edellä esittelemissäni neljässä dialogipartikkeli-tutkimuksessa varsin suuri osa analyysin huomioista tehdään kuitenkin molemmille ryhmille yhteisesti itse tekstisisällöstä, eli sanojen ja ilmausten merkitysten rakentumisesta keskustelukonteksteissaan. Puhuttu tai kirjoitettu tekstisisältö näyttäytyy menetelmästä riippumatta olennaisimpana merkitysten rakentajana keskustelussa, ja keskenään vaihtelevien affordanssien tuomat lisäilmiöt ja vivahteet ovat usein rooliltaan tekstisisällöstä tehtyjen päähuomioiden tukijoita ja vahvistajia. Lisäksi perimmäinen tutkimusongelma on digitaalisessakin keskusteluanalyysissa edelleen sama: haluamme saada tietoa ihmisten itse aktiivisesti luomasta, rakenteellisesti järjestäytyneestä ja kontekstin huomioivasta vuorovaikutuksesta (ks. tämän luvun alku). Käsitteidenkin luonteen osalta perinteisessä ja digitaalisessa keskusteluanalyysissa on sekä yhtäläisyyksiä että eroja. Tätä käsitellään lisää seuraavassa alaluvussa.

2.3 Keskusteluanalyysi menetelmänä

Tässä alaluvussa käyn ensiksi yleisesti läpi keskusteluanalyysin käytännön toteuttamisen eli menetelmällisen kulun tärkeimpine periaatteineen ja lähtökohtineen. Sen jälkeen siirryn tutkimukselleni keskeisiin menetelmäkäsitteisiin, jotka toimivat tärkeinä työkaluina analyysille. Tutkimukselleni keskeisimmiksi menetelmäkäsitteiksi valikoituivat *sekventiaalisuus* ja *muotoilu* muutamane alakäsitteineen. Määrittelyiden ohessa myös vertailen käsitteitä perinteisen ja digitaalisen keskusteluanalyysin välillä.

Keskusteluanalyttisessä tutkimuksessa aineistonkeruu tehdään aina ensimmäisenä. Aineisto valitaan usein tietyn toimintaympäristön, vuorovaikutuksellisen ilmiön tai kielellisen ilmiön pohjalta kulloisenkin tutkimuksen tavoitteiden mukaan. Aineiston tulee olla luonnollisesti esiintyvää (eng. *naturally occurring data*) eli sellaista, joka toteutuisi sellaisenaan tutkijan läsnäolosta riippumatta. (ten Have, 2007, s. 120–122; Vatanen, 2016, s. 313–314; Harjunpää, ym. 2020, s. 909.) Täten esimerkiksi tutkimusta varten lavastettu haastattelutilanne ei sovi keskusteluanalyysin aineistoksi. Verkosta kerättävä Jodel-aineisto esimerkiksi on luonnollisesti esiintyvää dataa (vrt. Meredith, 2019, s. 242) niin kauan, kun tutkija itse ei ole lukijan roolinsa lisäksi missään määrin osallisena keräämissään keskusteluissa.

Koska keskusteluanalyysi on aina aineistolähtöistä tutkimusta (ks. Heritage, 1996, s. 238), tutkimukselleni olennaisimmat menetelmäkäsitteet ovat selventyneet

vasta aineiston vapaan silmäilyn⁴ (eng. *unmotivated looking*) ja mielenkiintoisten yksityiskohtien havaitsemisen sekä tätä mukaa analyysin aloittamisen myötä, jolloin aineistosta on jo onnistuttu löytämään keskeisiä esiin nousevia omaleimaisia piirteitä (ks. ten Have, 2007, s. 120–122; Sidnell, 2012, s. 78, 86; Vatanen, 2016, s. 320–322). Tämän alaluvun käsitevalikoimaan on siis jo rajauksellisesti vaikuttanut myöhemmin työssäni käsittelemäni analyysiosio. Tutkimusprosessissa aineiston vapaasta silmäilystä edetään kokoelman muodostamiseen aineistossa yleisimmin toistuvista merkityksellisistä ilmiöistä sekä kokoelman sisäisen variaation selittämiseen. Suotavaa on myös tarkastella ja esitellä aineistosta löytyviä poikkeustapauksia osoittamaan ja vahvistamaan käsitystä vuorovaikutuksen vaatimasta säännönmukaisuudesta. Näiden vaiheiden jälkeen tutkimustulokset alkavat olla valmiita julkaistaviksi. (Heritage, 1996, s. 238–239; Vatanen, 2016, s. 322–330).

Seuraavaksi esittelen *sekventiaalisuuden* metodologisen käsitteen siihen kuuluvine alakäsitteineen. Sekventiaalisuuden mukaan kaikki luomamme keskusteluvuorot ja tekemämme keskustelulliset toiminnot ovat rakenteellisesti järjestäytyneet suhteessa aiempiin ja tuleviin keskustelunvuoroihin ja toimintoihin (Heritage, 1996, s. 240; ten Have, 2007, s. 130–133). Sekventiaalisuuden määritelmä on siis erittäin lähellä koko keskusteluanalyysin ydinajatusta kaiken vuorovaikutuksen rakenteellisesta järjestäytyneisyydestä. Menetelmäkäsitteenä sekventiaalisuus kuitenkin tarkentuu tarkastelussaan lähemmäs yksittäisen keskustelutapahtuman ja siitä löytyvien *toimintajaksojen* tasoa, jolla analyysia käytännössä tehdään. Sekventiaalisuuden ja siihen kuuluvien alakäsitteiden avulla onnistun analyysissäni jakamaan avausaineistoni toimintakategorioihin ja tarkastelemaan kaikissa viesteissä tehtyjä toimintoja, odotuksia ja kohdentamisia sekä odotuksenmukaisuuden täyttymistä.

Yksinkertaisimmin sekventiaalisuus on ilmennettävissä *vierusparin* käsitteen kautta. Vieruspari on kiteytynyt kahden keskusteluvuoron mittainen toimintajakso, jossa ensimmäisen vuoron toiminta sisältää normatiivisen odotuksen toisen vuoron toiminnalle. Vieruspari voi riisutuimmillaan olla vaikkapa kysymys–vastaus, tervehdys–tervehdys tai ehdotus–myöntyminen/kieltäytyminen. Normatiivisuuden mukaan siis esimerkiksi esitetty kysymys (rooliltaan *etujäsen*) vaatii vastaanottajaltaan vastauksen kysymykseen tai implikaation halusta vastata kysymykseen (rooliltaan *jälkijäsen*), jotta vuorovaikutus nähdään onnistuneeksi eli *odotuksenmukaiseksi*. (Heritage, 1996, s. 240–248; ten Have, 2007, s. 130–133; Raevaara, 2016, s. 144–146; Harjunpää, ym., 2020, s. 911.)

Odotuksenmukaisuuden toteutuminen ja toiminnan kohdentuminen eivät kuitenkaan ole etenkin digitaalisessa keskustelussa aina yhtä yksiselitteisesti määriteltävissä kuin yllä esitetyissä yksinkertaisissa esimerkeissä vieruspareista (ks. Koivisto ym., 2023, s. 25). Muun muassa aineistonikin avauksissa usein esiintyvissä

---

⁴ Vapaan eli motivoimattoman silmäilyn vaihe toki silti tehdään keskusteluanalyysin menetelmän lähtökohdista; tutkija pyrkii löytämään aineistostaan nimenomaan keskusteluanalyysin analyysikohteisiin (esim. toiminta, sekventiaalisuus) liittyviä merkityksellisiä piirteitä.

kannanotoissa kommenttien odotuksenmukaisuus jää jotakuinkin tulkinnanvaraiseksi. Keskustelun aloittavan ei-kysymysmuotoisen kannanoton voinee kontekstiansa mukaan tulkita odottavan seuraavalta keskusteluvuorolta vaikkapa mielipiteeseen myöntymistä, siihen reagointia, sen hyväksymistä tai joskus vain sen kuulemista, mutta myös vastaanottajan oman mielipiteen kertomista, vastaan väittämistä tai yleistä pohdintaa käsitellyn aiheen tiimoilta⁵. Koska kannanotto ei välttämättä vaadi tietynlaista vastausta jälkijäsenekseen tai aina edes vastausta ylipäättänsä (esim. kolumnin tekstilajissa), on se sekventiaalisuuden näkökulmasta mielenkiintoinen tutkimuksen kohde keskusteluanalyysissa.

Palaan vielä määrittelemään jo aiemmin tässä luvussa käyttämiäni ja keskenään samannäköisiä *toiminnon*, *toiminnan* ja *toimintajakson* käsitteitä. *Toiminto* on keskusteluanalyysissa jokin rajattu ja nimettävissä oleva yksittäinen vuorovaikutuksellinen teko, kuten pyyntö, käsky, tiedonhakupyyntö, myöntyminen, silmänisku tai viestin peukuttaminen emojivälitteisesti. Toimintojen määrittäminen on yksi tärkeimmistä analyysin lähtökohdista keskusteluanalyysissa, sillä kaiken vuorovaikutuksen onnistumisen edellytyksenä on keskustelijoiden ymmärrys vuorovaikutustilanteesta tehdyistä toiminnoista. (Sidnell, 2013, s. 78–79, vrt. Ruusuvuori, 2016, s. 58–59; Harjunpää ym., 2020, s. 898; Koivisto ym., 2023, s. 9.)

Toiminnon käsitteen kanssa samannäköinen *toiminta* taas on keskusteluanalyysissa rajaukseltaan väljempi yleisen tason synonyymi toiminnolle tai ryhmälle toimintoja (vrt. Heritage, 1996, s. 240; Raevaara, 2016, s. 144). Toiminnan käsitettä voidaan käyttää tutkimuksessa vaikkapa silloin, kun halutaan analyysivaiheen alussa selvittää, ”millaista toimintaa viestiketju sisältää”, jolloin väljä tarkastelukulma on tarkoituksenmukaisin vapaan silmäilyn periaatteelle (vrt. *millaisia toimintoja viestiketju sisältää). Toiminnan käsitteen yleisempi merkitys on löydettävissä myös *toimintajakson* käsitteestä, joka tarkoittaa keskustelutapahtumassa yhtä kokonaista tunnistettavasti alusta loppuun käsiteltyä keskustelulankaa, joka sisältää useita keskusteluvuoroja ja toimintoja (ten Have, 2007, s. 130–133; esim. Raevaara, 2016, s. 144). Vaikkapa nopea kuulumisten vaihto ystävien kesken tai asiakaspalvelutilanne kaupan kassalla ovat esimerkkejä toimintajaksoista, kuten myös aiemmin mainitut vierusparit.

Sekventiaalisuus voi olla paikoin luonteeltaan erilaista kasvokkaisessa ja digitaalisessa keskustelussa. Yhtenä keskeisenä erona tavanomaiseen kasvokkaiseen keskusteluun digitaalisessa keskustelussa voi olla samanaikaisesti käynnissä useita toimintajaksoja jopa yksittäisissä viesteissä, joihin jatkokeskustelua sitten nivotaan limittäisesti. Muun muassa siteeraustoiminto on tällöin yksi tärkeä affordanssi helpottamaan toimintajaksojen järjestäytymistä. Toiseksi digitaalisessa keskustelussa nähtävästi tai luullusti jo päättyneitä toimintoja tai toimintajaksoja saatetaan jatkaa yllättäen uudella viestillä. Toimintojen osalta vaikkapa tervehtiminen toimintona voi

---

⁵ Kannanottamisen ja argumentoinnin yleismaailmallisena tarkoituksena voidaan nähdä olevan pyrkimys tehdä parempia päätöksiä ja lisätä tietoisuutta (Mercier & Sperber, 2011, s. 57, 59–61).

digitaalisessa keskustelussa tarkoittaa alkuperäisestä merkityksestään poiketen implikaatiota aiheeltaan uuden keskustelutapahtuman avaamisesta tai erityistä pyrkimystä herättää vastaanottajan huomio. (Koivisto ym., 2023, s. 11–14; Koivisto, 2023, s. 73; Marmorstein, 2023, s. 44.) Näiden ilmiöesimerkkien lisäksi digitaalisen keskustelun sekventiaalisuuteen lukeutuu mukaan useat muut alaluvussa (2.1) esittelemäni asynkronisuuden ilmiöt. Kuitenkin peruseriaate normatiivisesta odotuksenmukaisuudesta keskusteluvuorojen välillä pätee samanlaisena digitaalisessakin keskusteluanalyysissä (Jørgensen, 2018, s. 46; König, 2023, s. 99–100).

Viimeisenä tämän alaluvun aiheena esittelen *muotoilun* menetelmäkäsitteen, joka sekventiaalisuuden rinnalla on toinen tärkeä työkalu analyysissäni. Muotoilu tarkoittaa keskustelijan tapaa muotoilla ja sävyttää viestinsä siten, että se sopii vastaanottajalleen tarkoituksenmukaisella tavalla. Perinteisessä keskusteluanalyysissä muotoilua on lähestytty etenkin sosiaalisen solidaarisuuden, kohteliaisuuden ylläpidon ja kasvojen suojelemisen huomioivan *preferenssin* käsitteen kautta. Preferenssin mukaan esimerkiksi silloin, kun kutsuun vastataan torjuvasti, on sosiaalisten normien mukaista sisällyttää vastaukseen selityksiä, viivyttelyä ja epäsuoruutta, kun taas kutsun esittäjälle mieluisampaa myönteistä vastausta ei tarvitse lieventää tai perustella, vaan myöntymisen voi ilmaista suoraan. Täten myönteinen ja kielteinen jälkijäsen samaan etujäseneseen ovat varsin erilaisia. Lisäksi keskustelutapahtumaa ympäröivillä konteksteilla on suuri vaikutus muotoilujen tekemiseen ja niiden merkitysten tulkintaan. (Heritage, 1996, s. 261–291; ten Have, 2007, s. 136–140; Harjunpää, 2020, s. 906, 919–920.)

Analyysissäni muotoilun käsite toimii väylänä aineistoni viestien ilmaisujen suoruuden eli eksplisiittisyyden ja implisiittisyyden tarkasteluun sekä asennoitumisen, suhtautumisen ja sävyjen arviointiin. Lisäksi muotoiluun kuuluvat (digitaalisessa) kirjoitetussa vuorovaikutuksessa tekstin typografiset asetelut ja sisällön esittämisjärjestys viestissä, mikä korostuu etenkin useita toimintoja sisältävissä viesteissä (Koivisto ym., 2023, s. 12–13). Ilmiönä voi olla kiinnostavaa tarkastella, löytyykö tutkimusaineiston muotoiluista vaikkapa kasvoja suojelevaa kohteliaisuutta (ks. ten Have, 2007, s. 136–140; Koivisto, 2023, s. 80–81), vastakkainasettelun korostamista (ks. Lahti, 2019, s. 226, 228–230; Saresma, 2020, s. 217–224, 233–234; Nurmikari, 2023, s. 158–159) tai vaikkapa huumoria (ks. Heuman, 2020, s. 6; Bergau 2021). Digitaalisessa keskustelussa muotoilu voi merkityksellisesti olla jopa avainasemassa ylipäättänsä vastausten saamiselle keskustelunaloitukseen (Koivisto, ym., 2023, s. 30; de Rijk & Stommel, 2023, s. 143; ks. Fest ym., 2019) tai vaikuttaa vahvasti viestin saaman suosion määrään (ks. Bergau 2021).

Aiemmassa tutkimuksessa verkkokeskustelu on useinkin todettu vastakkainasettelua korostavaksi (Lahti, 2019; Saresma, 2020), mikä ilmentää perinteisessä keskusteluanalyysissä vakiintuneen muotoilun preferenssin uudelleenjärjestäytymistä joissain digitaalisen keskustelun konteksteissa. Käytännössä siis erimielisyyden ilmaisuja ei aina koeta tarpeelliseksi lieventää, vaan mahdollisen uuden

normin mukaan erimielisyys voidaan tai halutaan ilmaista suoraan ja jopa sitä korostaen. Tämä tuo uutta näkökulmaa muotoilun analyysiin digitaalisessa keskusteluanalyysissä. Lahden (2019) ja Saresman (2020) tutkimusaineistoissakin vaikuttavat anonyymiys ja sitä mukaa kasvottomuus voivat olla merkittäviä edesauttajia ilmaisun suoruudelle ja vastavoimia perinteisen keskusteluanalyysin muotoilun preferenssille (ks. Larsen, 2022, s. 300). Voidaan pohtia, josko kasvojen suojelemista ei enää kasvottomasti käytävässä keskustelussa koeta tarpeelliseksi.

3 AINEISTO

3.1 Aineiston esitystavat ja rajaaminen

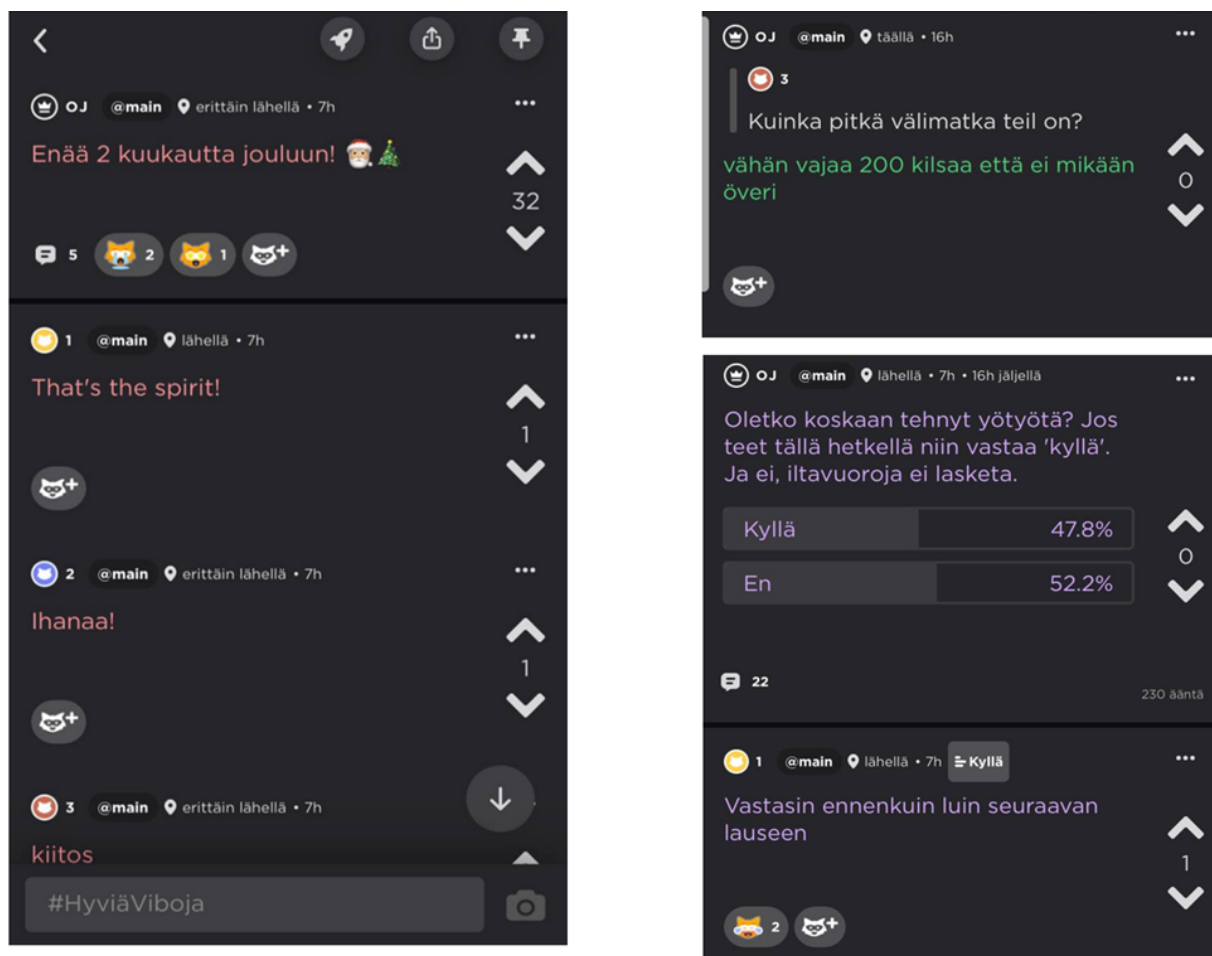
Esimerkkejä Jodel-keskustelusta esittävä kuva 1 (ei sisällä varsinaista tutkimusaineistoa) ilmentää, että Jodel on varsin multimodaalinen ja jonkin verran metatietoja sisältävä somealusta. Aineiston hallittavuuden kannalta tutkijan täytyykin rajata, mitä kaikkea tietoa analyysiin on mielekästä sisällyttää ja mitä jätetään ulkopuolelle. Mitä enemmän aineiston mikrotekijöitä sisällytetään analyysiin, sitä vähemmän tilaa jää niin kutsuttaville päätekijöille, kuten vaikkapa kirjoitetulle tekstille. Toki keskusteluanalyysin periaatteet ovat hieman tätä vastaan: kaikilla pienimmilläkin asioilla voi olla suuri merkitys (Heritage, 1996, s. 229; Harjunpää ym., 2020, s. 907). Tutkijan tulee perustella tarkasti syyt, joiden mukaan aineisto on rajattu sisällytettävien ja ulosjätettävien aineistonosien suhteen. Vaikka perustelua tehdään, on rajaus jossain määrin kuitenkin aina mielivaltainen.

Analyysini kannalta tärkein tieto on tutkimuskysymyksieni mukaisesti Jodelin avauksiin ja kommentteihin kirjoitettu teksti. Merkitsen keskustelijoita viestiketjujen aineistoesimerkeissä merkinnöin OJ, K1, K2, ja niin edelleen (OJ = *original jodeler*, eli avauksen kirjoittaja; K1 = kommentoija 1, vrt. Heuman, 2020). Oleellisimpiin tietoihin lukeutuvat myös viestien mahdollisesti sisältämät aktiivisesti toiminnalliset lisäosat, kuten paralingvistisesti merkittävät emojiit (ks. Giles ym., 2015, s. 48–49; Koivisto, ym., 2023, s. 20), aihetunnisteet, vastausvaihtoehto-työkalua hyödyntävät kyselyt (ks. kuvan 1 oikea alareuna) sekä viestin kohdentamista tai siteeraamista kuvaava siteeraustoiminto (ks. kuvan 1 oikea yläreuna).

Lisäksi sisällytän analyysiini viestien saaman tykkäysmäärän (luku voi olla myös miinusmerkkinen), sillä äänestys-suosiosta nähdään usein eri näkökulmien viestiketjukohtaista hierarkiaa sekä ketjun lukijoiden yleistä asennoitumista viestejä ja aiheita kohtaan (muttei täysin aukottomasti, ks. Meredith, 2019, s. 253). OJ:n lähettämä tykkäys näytetään lukijoille erikseen viestin yhteydessä saatetekstillä *Kiitos!*. Huomioitavaa on,

että koska äänestystulos on liukuva, ei esimerkiksi äänestystulos "0" kerro välttämättä äänestämättömyydestä vaan voi olla myös aktiivisen mutta tasaisesti erimielisen äänestämisen tulos. Vastausvaihtoehdo-työkalua hyödyntävässä kyselyjodlauksessa sisällytän analyysiini kommentoijan mahdollisesti asettaman oman kyselyvastauksen.

Kuva 1: Esimerkkejä Jodelin ulkoasusta

Esimerkki 1: Viestiketjun esitystapa analyysissä (vrt. Heuman, 2020).

1	OJ: Enää 2 kuukautta joulun! 🎅 🎄	+ 32
2	K1: That's the spirit!	+ 1
3	K2: Ihanaa!	+ 1

Yllä oleva esimerkki 1 kuvaa mallinomaisesti tapaa, jolla tulen esittämään aineistoani analyysissäni (vrt. kuvan 1 vasen reuna). Taulukon vasempaan palkkiin tulee viestin järjestysluku ketjussaan, keskipalkkiin keskustelijan tunniste, viestin sisältö sekä aktiivisesti toiminnalliset lisäosat ja viimeiseksi oikeaan palkkiin viestin saama äänestystulos. Tilansäästämiseksi merkitsen aineistossa esiintyvää yhtä rivinvaihtoa merkillä / ja kahta merkinnällä //. Toisinaan avaukset voivat jakautua usealle

peräkkäiselle viestille, jolloin käytän avausanalyysissäni merkintää /// kuvaamaan uuden viestin alkamisen rajaa.

Analyysini ulkopuolelle jätän keskustelijan suuntaa antavan sijaintitiedon (esim. *erittäin lähellä, lähellä* tai *kotikaupunki*-merkintä), vastausvaihtoehtotyökalua hyödyntävän kyselyjodlauksen yleisen vastausjakauman, viestiketjun kokonaisviestimäärän sekä jodlauksen oikeassa yläkulmassa näkyvät merkinnät siitä, kuinka usein jodlaus on tallennettu ja jaettu. Nämä pitkälti metatiedot eivät juuri edistä keskustelun tutkimista eivätkä auta vastaamaan tutkimuskysymyksiini. Toiseksi jätän analyysini ulkopuolelle kuluneen ajan merkinnän viestin lähettämisestä, sillä tämä tieto näkyy lukijalle epätarkasti vain kuluneiden täysien tuntien tarkkuudella ensimmäisen kuluneen tunnin jälkeen.

Eettisten periaatteiden takia poisjätettyjen viestiketjujen lisäksi (ks. alaluku 3.2) jätän tutkimuksestani rajauksellisin syin ulkopuolelle kokonaan sellaiset viestiketjut, joiden avaus on kuva tai video tai joiden kommentteista suurin osa on kuvia tai videoita. Jos viestiketjun joukossa sattuu olemaan yksittäinen kuva tai video, referoin sen analyysissäni suurpiirteisesti, mutta en syvenny kohteeseen sen tarkemmin, sillä se vaatisi jo teoriataustan laajamittaistakin laajentamista kuva- ja videoanalyysin puolelle. Käytännössä kerättyyn aineistooni päätyi mukaan vain yksi kuva eikä yhtäkään videota, joten tällä tavoin multimodaalisen materiaalin määrä jäi lopulta varsin pieneksi.

Pääpaino tutkimuksessani on siis kirjoitetulla kielellä käytävässä Jodel-keskustelussa. Edellisessä kappaleessa tekemäni rajauksen periaatteen mukaisesti olen myös päättänyt (osittain tilankäytöllisistäkin syistä) jättää analyysini ulkopuolelle oransseilla pesukarhun kuvilla merkityt lähettäjänsä yhdistämättömät ulkoiset reaktioemojit (ks. kuvan 1 vasemman reunan avaus ja oikean alareunan kommentti). Itse viesteihin sisällytetyt emotit sen sijaan koen mahdolltomaksi sivuuttaa analyysissäni, sillä ilman niitä viestien merkitykset jäisivät vaillinaisiksi tai voisivat jopa vääristyä. Visuaalisuus siis tulee tässä määrin mukaan tutkimukseeni.

3.2 Aineistonkeruu ja eettisyys

Internet on aina hieman harmaata aluetta tutkimuseettisestä näkökulmasta, ja verkkoaineiston kohdalla tulee varovaisuutta kiinnittää erityisesti tunnistettaviin henkilötietoihin (Kuula, 2015, Internet aineiston hankinnassa -luku). Jodelin peruseriaate on olla läpikotaisin anonyymi ja yksityisyyttä suojeleva keskustelusuovellus (ks. Jodel, ei pvm.), mikä näkyy käytännössä kaikkien henkilötietojen puuttumisena, jopa nimimerkkien (vrt. Kuula, 2015, Nimimerkilliset web-palstat -luku). Täten tutkimusaineiston kerääminen Jodelin julkisilta keskustelupalstoilta lähtökohtaisesti noudattaa hyvää tutkimusetiikkaa eikä tarvitse erillisiä lupia. Jodelin käyttöehdot eivät myöskään erikseen kiellä sovelluksessa olevan datan käyttöä

tutkimuksessa (ks. Jodel, ei pvm.), ja aiemmatkin Jodelin tutkijat ovat keränneet ja esittäneet keskustelupalsta-aineistoa varsin vapaasti (vrt. Björkvik, 2019; Heuman, 2020). Kuitenkin viestien sisällöstä mahdollisesti paljastuvat liian tarkat yksityiskohtaiset henkilöihin yhdistettävät tiedot tulee jättää tutkimuksen ulkopuolelle tapauskohtaisen arvioinnin myötä (ks. Kuula, 2015, Nimimerkilliset web-palstat -luku).

Jodelin käyttäjän on mahdollista osallistua keskusteluihin oman sijaintinsa läheisyydessä sekä itse määrittämänsä *kotikaupungin* läheisyydessä. Yksi viesti on maksimissaan 240 merkin pituinen. Kuitenkin avausta kirjoittava OJ voi jakaa pitkän tekstinsä jo luontivaiheessa useiksi viesteiksi, jotka julkaistaan yhtäaikaisesti siten, etteivät muut keskustelijat ehdi kommentoimaan väliin. Täten merkkimäärä ei juuri ole tosiallisena rajoitteena OJ:lle, ja muutkin keskustelijat voivat aina kirjoittaa useamman viestin ketjuun. Lukijaksi Jodelin käyttäjä voi kuitenkin mennä mihin tahansa sijaintiin kartan avulla navigoimalla, mikä ei ole ollut sovelluksessa mahdollista vielä muutama vuosi sitten (ks. Heuman, 2020, s. 2).

Sijainti on siis ainoa asia, joka määrittää käyttäjien mahdollisuutta keskustella sovelluksessa ja joka osittain paljastetaan muille käyttäjille. Jodeliin ei rekisteröidytä tai syötetä mitään omia profiilinomaisia tietoja. Yksittäisen viestiketjun osapuolia merkitään järjestysluvuin, ja eri ketjujen välisiä käyttäjäyhteyksiä ei voi selvittää. Jodelin käyttöehdot kieltävät tunnistettavien yksilöllisten henkilötietojen jakamisen (Jodel, ei pvm.), ja sovelluksessa toimivat moderointi ja viestien ilmiantomahdollisuus huolehtivat käytännössä yksityisyydensuojan toteutumisesta. Täydellistä suojaa henkilötietojen leviämislle Jodelissa ei kuitenkaan ole, joten tutkijan tulee aineistonkeruussaan huolehtia keskustelijoiden anonymiteetin säilymisestä. Anonymiteetti ei ole täysin turvattu esimerkiksi tilanteissa, jossa viestiketjun aloittaja kertoo tarkasti ja yksityiskohtaisesti omasta parisuhdetilanteestaan sisällyttäen ketjuun runsaan määrän tietoa, vaikkakin tällainen jodlaus voi hyvinkin vielä mahtua käyttöehtojen raameihin. Jätän aineistonkeruustani ulkopuolelle sellaiset viestiketjut, joissa tulkintani mukaan pureudutaan tunnistettavan syvällisesti tai yksityiskohtaisesti henkilökohtaisiin tietoihin tai tilanteisiin. (Ks. Kuula, 2015, Nimimerkilliset web-palstat -luku.) Tällä tavoin poisjätetyn viestiketjun kohdalla olen kerännyt talteen kyseisen kaupungin ”*viimeisimmät 24 tuntia*” -osion seuraavaksi kommentoiduimman ketjun.

Olen kerännyt aineistoni kahdessa rupeamassa: syyskuussa 2023 kahdeksan peräkkäisen päivän aikana sekä tammikuussa 2024 kahdentoista peräkkäisen päivän aikana. Valikoin aineistonkeruupaikoikseni kuusi suomalaista kaupunkia, joista jokainen lukeutuu Suomen 20 suurimman kunnan joukkoon: Espoo (2. suurin), Tampere (3.), Oulu (5.), Turku (6.), Lappeenranta (13.) ja Vaasa (15.) (ks. Kuntaliitto, 2024). Tarkoitukseni oli saada pientä hajontaa kaupunkien taustamuuttujiin siten, että ne sijoittuvat maantieteellisesti eri puolille Suomea ja ovat osa suuria ja osa keskisuuria. Valittavien kaupunkien on kuitenkin mielekästä olla tarpeeksi suuria, sillä suurissa kaupungeissa Jodel-keskustelu on vilkkainta. Rupeamien aikana keräsin päivittäin klo 7–8 edellä mainittujen kaupunkien yleiskanavien *viimeisimmät 24 tuntia* -

osion kommentoiduimman viestiketjun 10 ensimmäistä viestiä talteen siten, että yksittäisen kaupungin kohdalla aineistonkeruuväliksi tuli kaksi vuorokautta kerrallaan. Näin ollen jokaisesta kaupungista kerättiin talteen yhteensä kymmenen viestiketjua: neljä syyskuussa ja kuusi tammikuussa. Keskustelunavauksia on täten aineistossani yhteensä 60 kpl ja kaikkia viestejä 600 kpl.

Viimeisimmät 24 tuntia -osion kommentoiduimmat ketjut ovat tutkimukselleni mielekkäitä aineistolähteitä, sillä ne osoittavat suurien kaupunkien kohdalla olevansa runsaasti keskustelua herättäneitä viestiketjuja. En nimeä aineistoesimerkeissäni keruukaupunkeja tai -päivämääriä, sillä ne ovat tutkimukselleni epäoleellista tietoa ja lisäävät uhkaa anonymiteetin rikkoutumiselle. Joistain viestiketjuista on joko suorasti tai epäsuorasti löydettävissä alkuperäiskaupunki. Arkaluontoisemmissa viestiketjuissa muutan tarvittaessa paikannimistöä tunnistettavuuden häivyttämiseksi, mutta turvallisiksi katsomissani viestiketjuissa annan mainittujen paikannimien näkyä sellaisenaan.

Tutkimuksessani esitetyt aineistoesimerkit tulevat jäämään pysyvästi julkisuuteen, kun taas Jodelissa viestiketjut katoavat suurimmalta yleisöltä ajan kuluessa noin vuorokaudesta viikkoihin. Tämä olennainen ero tulee huomioida eettisyyttä arvioitaessa. Toki Jodelin viestiketjut jäävät muistiin sovellukseen viestiketjun aloittajalle, kommentoiville osapuolille sekä käyttäjille, jotka ovat tallentaneet ketjun itselleen tai jakaneet linkkinä eteenpäin. Vain viestiketjun aloittaja tai moderointi voivat kokonaan poistaa viestiketjun sovelluksesta. Kommentoijat voivat poistaa omia kommenttejaan. Aiemmin Jodelin historiassa aloitukset ja kommentit ovat automaattisesti poistuneet äänestystuloksen laskiessa -5:een (ks. Heuman, 2020, s. 2). Tämä ominaisuus on sittemmin poistunut sovelluksesta.

3.3 Johdanto analyysiin

Analyysini pohjaksi olen ryhmitellyt kaikki aineistoni avaukset toimintakategorioihin keskeisimmän niissä esiintyvän toiminnan mukaan. Toimintakategoriat ovat pohjana sekä koko analyysin rakentamiselle ja jäsentämiselle että huomion ja tilan rajaamiselle yleisyysperusteisesti. Aineistoni 60 avausta jakautuvat keskeisimmältä toiminnaltaan seuraavanlaisesti:

1) neuvonpyynnöt	16 kpl		6) kertomukset	4 kpl
2) kannanotot	14 kpl		7) ideoinnit	3 kpl
3) gallupit	9 kpl	(8,5)	8) ilmoitukset	2 kpl
4) tiedonhaut	7 kpl	(6,5)	9) neuvon antaminen	1 kpl
5) kutsut	5kpl			

Toki aineistoni avaukset eivät aina edusta yksiselitteisesti vain yhtä toimintaa, joten olen kategorisoinnissani pyrkinyt löytämään ja sanoittamaan jokaisesta toimintakategoriasta keskeisen kategoriaan määrittävän ydinasian, jolla on määräävä asema suhteessa muihin avauksen sisältämiin piirteisiin. Esimerkiksi tiedonhaullisen avauksen määrittäväksi ydinasiaksi olen rajannut teoreettisen mahdollisuuden vastata avauksessa esitettyyn kysymykseen objektiivisella tiedolla, huolimatta vaikkapa avauksen mahdollisesta kirjoittajalle omakohtaisesta taustoittavasta lisätiedosta, joka tuo avaukseen neuvonpyynnöllistä sävyä. Käytän tässä yhteydessä väljää ydinasiatana enkä vaikkapa ”ydintoimintaa”, sillä kategoriointiin vaikuttaa vääjäämättä myös avauksen sisältö eikä pelkästään tehty toiminta. Esimerkiksi tulkinta siitä, voiko avauksessa esitettyyn kysymykseen teoreettisesti vastata objektiivisesti, tehdään myös avauksen sisällöstä eikä vain toiminnasta. Haasteet verkkokeskustelun toimintojen rajaamisessa ei ole ilmiönä uusi. Aiemmassa tutkimuksessa kannanottojen kategorian tarkka rajaaminen verkkokeskustelussa on todettu vaikeaksi keskustelun yleisesti affektiivisen luonteen takia (Kääntä, 2021, s. 59).

Olen siis lokeroinut jokaisen aineistoni avauksen vain yhteen kategoriaan, paitsi yhden ainoan poikkeuksen, jossa avaus sisältää suorana odotuksena kommentoijille tasavertaisesti sekä tiedonhaullisia kysymyksiä että gallup-kysymyksen, joten avaus lukeutuu mukaan molempiin kategorioihin. Analyysissäni suhteutan kategorioiden käsittelyn määrää niiden yleisyyteen: tilaa ja tarkkuutta annetaan eniten yleisiksi löydetuille kategorioille (1–4), ja pienemmät kategoriat (5–7) käydään läpi hieman pintapuolisemmin esitellen ja vain avausanalyysissä osittain työni tilankäytön ja osittain aineiston saturaation estävän määrällisen pienuuden takia. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen vaatimusten täyttämiseksi on toisaalta tärkeää tarkastella näitäkin toimintakategorioita jossain määrin avausanalyysissä, sillä yhteen summattuna kategorioihin 5–7 lukeutuu kuitenkin jo 12 avautta. Hyvinkin pieniä yhden ja kahden avauksen kokoisia kategorioita (8–9) en esittele analyysissäni ollenkaan niiden harvinaisuuden vuoksi.

Työni seuraavat luvut 4 ja 5 käsittelevät analyysiani ja tuloksiani. Luvussa 4 pyrin vastaamaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni, *millaisia ovat runsaasti keskustelua herättävät Jodel-avaukset toiminnan näkökulmasta*, keskittymällä keräämäni aineiston avauksiin toimintakategoria kerrallaan. Pyrin selvittämään, millaisina avaukset näyttävät toimintakategoriansa kontekstissa (oheis)toiminnan, luotujen odotusten, ilmaisun suoruuden, kohdentamisen, asennoitumisen ja hyödynnettyjen affordanssien näkökulmista. Pidempien avauten kohdalla käsittelem myös keskusteluanalyysille harvinaisemmin keskusteluvuoron moniosaisuutta ja monologisuutta (ks. Koivisto ym., 2023, s. 15). Luvussa 5 taas pyrin vastaamaan toiseen tutkimuskysymykseeni, *millaista keskustelua Jodelissa käydään erilaisten avauten yhteydessä toiminnan näkökulmasta*, kohdentamalla huomion viestiketjujen tasolle aineistoni neljässä yleisimmässä toimintakategoriassa. Avauten tavoin viestiketjujen viestien toiminta, kohdentaminen, suoruus, asennoituminen, affordanssit sekä myös mahdollisesti luomat odotukset ovat

analyysin tarkastelun kohteena, mutta tämän lisäksi tarkastelussa kiinnitetään huomiota viestien odotuksenmukaisuuden toteutumiseen ketjun avausta kohtaan.

Viestiketjujen analyysiin lukeutuu ketjujen 10 ensimmäistä viestiä, joita tarkastellessa tulee huomioida, että avaus on voitu toisinaan jakaa useampaan viestiin, jolloin kommentteille jää vähemmän tilaa. Tulee muistaa, että viestiketjun 10 ensimmäistä viestiä antavat vielä varsin suppean kuvan koko keskustelun kulusta. Toki useaa ketjua tarkastellessa tutkimukseni kuitenkin viitoittaa yleisesti löydettäviä keskustelutapoja ja antaa useita esimerkkejä Jodel-keskustelun etenemisestä. Tutkimuksessani esittämäni aineistoesimerkit ovat alkuperäisessä muodossaan kaikkein tyydyttävyyneen ja mahdollisine kirjoitusvirheineen, pois lukien rivinvaihdointaan (ks. luku 3.1). Molemmissa analyysiluvuissa pyrin etsimään ja tuomaan esiin kaikkein yleisimmän aineistossa tapahtuvia ja täten yleistettäviä merkityksellisiä ilmiöitä (ks. Sidnell, 2012, s. 78; Vatanen, 2016, s. 322–330).

Analyysissa loppujen lopuksi käsitellään tutkimuskysymyksiä varsin itsenäisesti suhteessa toisiinsa – ovathan ne omina päälukuinaan. Luvuissa ei tehdä keskinäisiä linkkejä, eli esimerkiksi viestiketjujen analyysissa ei ohjata tutustumaan tarkemmin avausanalyysiin, jossa tietyn ketjun avausta mahdollisesti on käsitelty. Viestiketjujen analyysissa avauksen toiminta tai keskeisin merkityksellisyys yleensä tiivistetään yhdeksi virkkeeksi, jonka jälkeen huomio siirretään suoraan jatkokeskusteluun. Viestiketjujen analyysiin olen kuitenkin monesti valinnut aineistoesimerkeiksi jo aiemmin avausanalyysissa käsittelemieni avauksen ketjuja, sillä se tarkoittaa tutkimukseni kokonaisanalyysia ja voi olla mielenkiintoista lukijalle.

Sinänsä toinen tutkimuskysymykseni ei sisällä ensimmäisen tavoin vaatimusta siitä, että aineistona olevan Jodel-keskustelun tulisi olla syötteen eniten kommentoitua materiaalia, vaan tutkimuskysymyksessä mainitaan vain Jodelin keskustelu ”erilaisten avauksen yhteydessä”. Käytetty aineisto on molemmissa tutkimuskysymyksissä kuitenkin sama, joten syötteen keskustelua runsaasti herättävät avaukset rajaavat tämän tutkimuksen käsitystä ”erilaisista avauksista”. Toisaalta ketjun ensimmäisen 10 viestin ilmestymisen aikana viestiketju ei ole vielä ollut syötteen kommentoiduin eikä ketjun myöskään ole ennalta voitu tietää tulevan sellaiseksi.

4 RUNSAASTI KESKUSTELUA HERÄTTÄVÄT JODEL- AVAUKSET

4.1 Neuvonpyynnöt

Tässä alaluvussa tarkastelen aineistoni neuvoa pyytäviä avauksia niiden vuorovaikutuksellisten luonteiden sekä korostuvien piirteiden kautta. Neuvonpyynnöt erottuvat avausaineistoni yleisimmäksi toimintakategoriaksi, hiukan kannanottojen edelle, ja noin joka neljäs avaus aineistossani lukeutuu tähän kategoriaan. Neuvonpyynnöt ovat aina jollain tavalla sidoksissa avauksen kirjoittajan omaan elämään, sillä ilman viestin henkilökohtaisuutta pitkälti (ei-retorisen) kysymyksen ympärille rakennettu avaus olisi objektiivisuuteen tähtäävä tiedonhaullinen avaus (esim. [Mitä hyötyjä ja haittoja on kalliiden vaatteiden ostamisessa?], vrt. esimerkki 2) ja itsestä ulospäin eli kommentoijille suunnattu henkilökohtainen avaus taas Gallup-avaus. Sisällöllä ja sen tulkinnalla on siis olennainen merkitys neuvoa pyytävän avauksen määrittelemisessä. Omakohtainen taustoitus löytyy aina neuvoa pyytävästä avauksesta vähintään implisiittisesti. Lisäksi avauksessa esitetään lähes aina suora kysymys odotuksena kommentoijille. Toisinaan mutta harvemmin neuvonpyyntöä ei ilmaista kysymyksellä, mutta viestin sisällöstä on implisiittisesti tulkittavissa kirjoittajan halu saada neuvoa henkilökohtaiseen tilanteeseensa.

Aineistoni neuvoa pyytävissä avauksissa selvitetään käytännön toimintaohjeita, moraalista oikeutta ja eksistentiaalista kamppailua. Lisäksi niissä etsitään tiedonhakua muistuttavasti neuvoja sellaisiin tilanteisiin, jotka eivät kuitenkaan ole objektiivisella tiedolla ratkaistavissa henkilökohtaisten tilanteiden tai oletusten takia. Keskeinen ero kysymyksellisissä neuvoa pyytävissä avauksissa kantaaottaviin kysymyksellisiin avauksiin on kirjoittajan ilmaisema epävarmuus siitä, miten tilanteessa tulisi toimia tai siihen suhtautua, kun taas kantaaottavissa avauksissa kirjoittaja on ikään kuin jo valinnut puolensa ja kysymys toimii enemmänkin retorisenä keskustelunherättäjänä. Aineistoni neuvoa pyytävissä avauksissa esiintyy sekä vaihtoehtokysymyksiä että

avoimempia hakukysymyksiä (ks. VISK § 1679). Esimerkeissä 2–4 tarkastellaan ensiksi vaihtoehtokysymyksen sisältäviä neuvonpyyntöjä.

Esimerkki 2

Mulla on dilemma, haluaisin yhden takin jota en oikeasti tarvitse mutta on upee. Se maksaa 400€, raha pitäisi siirtää tällä hetkellä säästöistä. Ostanko sen ja näytän upealta 🙌

Esimerkki 3

Oon tapaillut erästä naista jonkin aikaa ja vaikutti todella hyvältä mut hän kertoi että on ottanut suihin lähes 20 mieheltä ja mua ällöttää pelkkä ajatuskin suutelemisesta voiks tälle mitään

Esimerkki 4

Onko mulla oikeus olla vihainen jos vartavasten tulin poikaystäväälle yökylään ja hän meneekin sitten kavereidensa kanssa baariin?

Esimerkit 2 ja 3 alkavat omakohtaisen tilanteen taustoittamisella, johon kirjoittajat yhdistävät oman konfliktinomaisen tuntemuksensa [*m*]ulla on dilemma; mua ällöttää, mikä korostaa lukijalle kirjoittajan tarvetta neuvoille. Esimerkissä 2 tuntemus mainitaan jopa heti viestin alussa, mikä erityisesti kiinnittää lukijan huomion. Taustoituksen jälkeen esimerkeissä 2 ja 3 esitetään kysymys, joka samalla lopettaa avauksen. Esimerkin 2 kysymys [*o*]stanko sen liittyy suoremmin konkreettisiin toimintaohjeisiin, kun taas moraalista pohdintaa käsittelevän esimerkin 3 voiks tälle mitään -kysymys esittää vaihtoehtomuotoilustaan huolimatta kommentoijille varsin väljän kehyksen, johon tarttua (vrt. hakukysymysmuotoiluun [mitä tälle voisi tehdä]).

Ytimekkäässä esimerkissä 4 virkkeen kysymysosa mainitaan edellisistä poiketen heti viestin alussa ennen omakohtaista taustoitusta. Kysymysosa [*o*]nko mulla oikeus olla vihainen käsittelee esimerkin 3 kysymyksen tavoin moraalista pohdintaa oman ajattelutavan oikeudellisuudesta. Esimerkkien 2–4 kysymysten vaihtoehtomuotoilusta huolimatta kommentoijien on esitettyjen taustatietojen myötä mahdollista tarttua myös muihin viestin sisältöihin ja viedä täten odotuksenmukaista neuvovaa vastaustaan keskustelevasti pidemmälle vaikkapa perusteluihin ja jatkokysymyksiin.

Seuraavat esimerkit 5–7 sisältävät vaihtoehtokysymyksen sijaan avoimia interrogatiivipronominilla (*mitä; mikä*) tai interrogatiivisella proadverbilla (*mistä; mis* [=missä]) alkavia hakukysymyksiä ja lähentyvät tiedonhaullisempaa muotoilua (ks. VISK § 715).

Esimerkki 5

Poika tuli just kotiin hakattuna sanoi että 5 henkilöä kävi kimppuun rikosilmoituksen olen tehnyt mitä muuta pitäisi tehdä?

Esimerkki 6

Mikä siinä on, kun joka toinen mies Tinderissä asuu maalla tai haaveilee muutosta sinne? 😊

Esimerkki 7

Mistä saa perinteisen naisen? Joka ei pyöri klubeilla joka viikonloppu ja seuraile 74236 miestä somessa? Eikä vehtaa exänsä kanssa? Mis on kunnolliset naiset? #asiallinen

Esimerkissä 5 ollaan akuutin hädän äärellä. Viestin alussa kerrotaan lyhyt tilannekatsaus tapahtuneesta väkivallanteosta ja kommentoijille odotuksen asettava haku-

kysymys *mitä muuta pitäisi tehdä* tulee viestin loppuksi. Avaus on muotoilultaan muihin aineistoni avauksiin nähden ajatuksenvirtamainen ja hieman tavallista huolittele-mattomampi, mikä syntyy lopetus- ja välimerkkien puutteesta sekä ellipsistä *[p]oika tuli just kotiin hakattuna [ja/hän/se] sanoi että* —. Nämä piirteet viestivät hätäisestä nopeasta kirjoittamisesta. Verrattuna tiedonhakuun verkon hakukoneilla, voi neuvonpyytäminen keskustelupalstoilla akuutissa tilanteessa olla tarkoituksenmukaisempaa, sillä Jodelin kaltaisessa sovelluksessa on mahdollista saada yhtä lailla anonyymiteetin suojaamaa mutta myös kulttuurisesti paikallisempaa, vertaistukevampaa ja kohdistetumpaa apua. Lisäksi itse konkreettisen neuvonpyyntötoiminnon ohessa neuvoa pyytävillä avauksilla voidaan myös tavoitella kuulluksi tulemistä ja avautua vaikeista asioista, jollainen esimerkiksi esimerkissä 5 on kyseessä.

Esimerkeissä 6 ja 7 kysymyksen esitetään heti viestin alussa. Lukijan voisi uskoa kiinnostavan huomiota näihin avauksiin etenkin, koska kysymyksenä *mikä/mistä* on heti viestin ensimmäinen sana. Esimerkki 7 sisältää useita muitakin kysymyksiä, joiden muotoilu yhdeksi putkeksi tekee viestin sävystä hieman hengästyttävän ja luo kirjoittajasta aggressiivista kuvaa. Esimerkkien 6 ja 7 kysymykset lähestyvät muotoilunsa näennäisessä tyhjentyvyydessä tiedonhakua, mutta koska niihin ei ole löydettävissä objektiivista faktaa vastaukseksi (vrt. tiedonhauk 4.4), eikä myöskään kommentoijien henkilökohtaisilla elämäntilanteilla ja tiedoilla voida vastata avausten kysymyksiin odotustenmukaisen tyhjentävästi (vrt. gallupit 4.3), ovat avaukset neuvoa pyytäviä. Omakohtaisuus on tulkittavissa sisällöstä implisiittisesti: kirjoittajat ovat molemmissa avauksissa deittailuseuran tarpeessa. Avaukset siis sisältävät epäsuoran pyynnön ja myös toiveen tietynlaisen deittailuseuran löytämisestä.

Vaikkeivat esimerkkien 6 ja 7 kommentoijat voikaan vastata neuvonpyyntöihin tyhjentävästi kertomalla, mistä ”perinteisiä” ja ”kunnollisia” naisia löytyy tai miksi miehet haluavat asua maalla, voivat he kertoa omia kokemuksiaan ja kannanottojaan, tarjota vertaistukeaan tai keskustelun verukkeella jopa seuraansa kommenteissa. Esimerkkien 6 ja 7 muotoiluissa löytyy mahdollisesti huumoriksikin tarkoitettua yleistämistä ja pieniä turhautumisen eleitä: esimerkissä 6 puhutaan yleistävästi ”joka toisesta miehestä” ja esimerkissä 7 hieman hengästyttävän kysymysputken lomassa mainitaan negatiivisena piirteenä naisten ”74236 miehen seurailu somessa”, mikä sisältää kirjoittajan ironisesti liioitteleman lukumäärän todentamaan hänen turhautumistaan seuranhaussa. Loppuun lisätyn aihetunnisteen #asiallinen⁶ voi kokea esimerkin 7 osalta hieman kyseenalaisena, sillä itse avauksen sävy on jo hieman aggressiivinen ja painostava.

Seuraavissa esimerkeissä 8 ja 9 ei suoraan esitetä kysymystä tai aseteta muutakaan suoraa odotusta kommentoijille esimerkiksi kommentointiin kehottavan imperatiivin muodossa. Henkilökohtaisuutensa ja pohtivan konfliktia käsittelevän sisältönsä takia avaukset kuitenkin ovat tulkittavissa implisiittisiksi neuvonpyynnöiksi.

---

⁶ Avauksissa käytettävä aihetunniste #asiallinen on erikseen määritelty Jodelin säännöissä korostamaan keskustelun avuliaisuutta ja kieltämään kaikin puolin tehtävän trollaamisen (ks. Jodel, ei pvm.)

Esimerkki 8

Oon ollu pitkissä parisuhteissa, mutta en tiä oonko ikinä rakastanut ketään. Ollut vain todella vahvaa kiintymystä.

Esimerkki 9

Mulla nykyää hirvee riittämättömyden tunne. Elämä on paperilla ns onnistunut, perhe, hieno työ, talous kunnossa, mut silti tuntuu et oon ihan turha. Mun odotus on et kaikki meistä sais elämässä jotain aikaan yhteiskunnan ja maailman /// eteen, muuten ollaan epäonnistuttu. Ihailen ihmisiä jotka keksii syöpälääkkeitä, gsm verkkoja tai puhdistaa meriä muoviviroskasta. Mut en yhtään pörssiyrityksen johtajaa (joka itsekin olen) jos tehdään vaan 9-17 perus työtä ja spämmätään /// IGssä kuvia merkkilaukuista kun ollaan niin voittajia. Ööö ei olla, vaan turhia ilman oikeita saavutuksia.

Esimerkit 8 ja 9 ovat tarkempina tekstilajina eräänlaisia ulostuloja, joihin on kätkeyty tarve tulla kuulluksi sekä saada tukea, näkökulmia ja vinkkejä omaan tilanteeseen. Esimerkin 8 neuvonpyyntö kiteytyy epävarmuutta ilmaisevaan ja samalla tunnustuksenomaiseen *en tiä oonko ikinä rakastanut ketään* -fraasiin, ja esimerkin 9 alussa kirjoittaja nimeää konfliktikseen riittämättömyyden tunteensa. Konfliktinsa perustelussa kirjoittajat pohjustavat ongelmaansa yleisesti positiivisina pidetyillä asioilla (pitkät parisuhteet, vahva kiintymys, "paperilla" onnistunut elämä), jotka kuitenkin eivät kirjoittajien mukaan auta heitä esitettyjen eksistentiaalisten kysymysten ratkaisemisessa. Esimerkin 9 kirjoittaja esittää lisäksi vertailevasti koetun itsensä ulkopuolisia ihmisen ominaisuuksia, joita hän pitää arvostettavana ja tavoiteltavana: *[i]hailen ihmisiä jotka keksii syöpälääkkeitä – –*.

Nämä kaksi avausta lähentyvät kategorialtaan kertomuksellisia avauksia, sillä nekin sisältävät henkilökohtaisten tilanteiden ja tunteidenkin läpikäyntiä eivätkä esitä suoria odotuksia kommentoijille. Lisäksi esimerkin 9 pituus ja sisällön yksityiskohtaisuus luo kertomuksellista vaikutelmaa. Kuitenkin erotuksena kertomuksellisiin avauksiin esimerkeissä 8 ja 9 on tulkittavissa sisäinen konflikti ja epävarmuus, mikä johtaa tarpeeseen saada neuvoja, kun taas kertomuksellisissa avauksissa kirjoittajat eivät osoita tällaisia piirteitä. Tulee toki muistaa, että implisiittisten neuvonpyyntöjen tulkinta sellaisiksi sisältää aina jonkin verran lukijan subjektiivista tulkintaa. Esimerkkien 8 ja 9 kaltaiset ulostulot on havaittu myös Mensahin (2023, s. 13) käyttäjätarveanalyysissä yhtenä ryhmänä.

Yleisesti aineistoni neuvoa pyytävät avaukset pysyvät melko ytimekkäinä: tavallisimmin avaus sisältää kommentoijille odotuksen asettavan kysymyksen ja lyhyen omakohtaisen taustoituksen. Lukijan huomion kiinnittymistä lisännee kysymyksellisyyden tunnistaminen (ks. esimerkit 4, 6 ja 7) tai maininta konfliktista (ks. esimerkit 2 ja 9) jo heti avauksen alussa. Toisinaan neuvonpyynnöt voivat ottaa myös kertomuksellisemman suunnan kirjoittajan taustoittaessa tilannettaan runsaammin ja yksityiskohtaisemmin, kuten esimerkistä 9 nähdään. Myös kirjoittajan suhtautumisen paljastuminen tilanteeseensa vaihtelee avauksissa: toisinaan neuvonpyyntö esitetään sävyttömästi ja melko pelkistetysti (ks. esimerkit 4, 5 ja 8), ja toisinaan neuvonpyynnöstä selviää enemmän kirjoittajan ajattelun ja asennoitumisen suuntaa (ks. esimerkit 2, 3, 6, 7 ja 9). Myös avauksissa toisinaan käytetyt emoji-ilmentävät

kirjoittajan suhtautumista ja ohjaavat lukijan tulkintaa (ks. Koivisto ym., 2023, s. 20). Esimerkeissä 2 ja 6 käytetyt emoji:t vaikuttavat tunnelmaan keventävästi.

Myös De Oliveira Santosin ym. (2021, s. 82–83) kyselytutkimuksessa ja Mensahin (2023, s. 13) tutkimuksen käyttäjätarpeiden analyysissä neuvon pyytäminen todettiin yhdeksi Jodelin tärkeimmistä käyttötavoista. Myös neuvonpyyntöjen implisiittisyys on nähtävissä Mensahin (2023, s. 13) aineistoesimerkeistä. Lisäksi Festin ym. (2019) tutkimuksen perusteella neuvon pyytäminen on pääteltävissä keskeiseksi avaus-toiminnaksi kommenttirikkaissa jodlauksissa. Fest ym. (2019) analysoivat operaattorin tarjoaman Jodel-korpuksen (s. 174) avulla kvantitatiivisesti kielen piirteitä ja avainsanoja sellaisissa avauksissa, jotka ylipäättänsä saivat kommentteja. Heidän avainsanalistaan (s. 176–177) on löydettävissä paljon kysymyssanoja (eng. *can, have, where, what, why*), neuvonpyytämistä implikoivia sanoja ja tunnisteita (eng. *aihetunniste jodler helps jodler, question, advice*) sekä tästäkin tutkimuksesta usein löydettävät sisältösanat (eng. *(girl-)friend, (boy-)friend*). Edellisistä avainsanoista etenkin sana *advice* ja henkilökohtaisuutta ilmentävä tunniste *jodler helps jodler* viittaavat vahvasti neuvoa pyytävään Jodel-avaukseen. Muutkin avainsanat täsmäisivät varsin hyvin neuvonpyyntöjen toimintakategoriaan tämän tutkimuksen tietojen pohjalta.

4.2 Kannanotot

Tässä alaluvussa tarkastelen aineistoni kanta-aottavia avauksia niiden vuorovaikutuksellisten luonteiden sekä korostuvien piirteiden kautta. Kannanotot erottuvat avausaineistoni toiseksi yleisimmäksi toimintakategoriaksi, vain hieman neuvonpyyntöjen taakse, ja noin joka neljäs avaus aineistossani lukeutuu tähän kategoriaan. Perinteisesti kannanotoista eli argumenteista on löydettävissä väite ja perustelut sekä mahdollisesti myös taustalla vaikuttavat oletukset (ks. Kakkuri-Knuutila & Halonen, 1998, s. 60, 63; Lahti, 2019, s. 138). Perinteisiin argumentteihin verrattuna Jodelin kanta-aottavissa avauksissa painottuu verkkokeskustelulle ominainen piirre mahduttaa oma asia tai sanoma verrattain pieneen tilaan. Tämä johtaa usein avausten implisiittisyyteen (vrt. Lahti, 2019, s. 138), eli kirjoittaja ei suoraan mainitse kantaansa, vaan se jää lukijan pääteltäväksi kirjoittajan viestissään esittämien perusteluiden, taustaoletusten ja esimerkiksi ironian ja retorisen kysymyksen kaltaisten suhtautumista ilmentävien keinojen kautta. Keskustelupalstayhteisön keskenään jakamat samanlaiset taustatiedot ja oletukset ovat Lahden (2019, s. 46) mukaan tärkeä tekijä argumentaation onnistumiselle.

Implisiittisyyden avulla saadaan yhtäältä enemmän palstatilaa affektiivisuudelle, perustelemiselle ja keskustelun herättelylle, ja toisaalta pienemmässä määrässä tekstiä ilmaistu sisältö näyttäytyy erottuvampana ja voimakkaampana. Nopeassa ja spontaanissa verkkokeskustelussa, jota moni lukija tarkastelee vain silmäillen, ytimekkyys toimii huomion kiinnittävänä tehokeinona. Aineistoni eksplisiittisissä

kannanotoissa kirjoittaja puolestaan usein lisänä korostaa omaa tunnepitoista suhtautumistaan asiaan (esim. *muu suuresti ärsyttää, vituttaa*). Esimerkkejä 10 ja 11 yhdistää merkkimäärällisesti tiivis sisältö, pääväitteen implisiittisyys sekä johdattelevan syy–seuraussuhteen esittäminen.

Esimerkki 10

Nyt joku taho haluaa sunnuntailisät pois. Ei tarvii sit itkee ku ei oo työntekijöitä...

Esimerkki 11

Rasismi ei ole ongelma Suomessa. Terveisin Halla-Aho ja Essayjah. Eli se on sallittua koska se ei ole ongelma.

Esimerkki 10 alkaa kerronnallisella syy–seuraussuhteen syytä ilmaisevalla taustoituksella [*n*]yt joku taho haluaa sunnuntailisät pois. Sen jälkeen tuleva virke [*e*]i tarvii sit itkee ku ei oo työntekijöitä... sisältää seurauksen [työntekijät eivät enää tule töihin]. Näistä tiedoista voidaan johtaa kirjoittajan implisiittinen pääväite [sunnuntailisiä ei pitäisi poistaa]. Aktiivisten ja passiivisten roolien osalta kannanotto nostaa muotoilullaan työntekijöiden sijaan keskiöön puhutun sunnuntailisän poistopäätöksen tekemisen tahon, joka kuvataan aktiivisena tekijänä "itkemässä" esitetyn seurauksen jatkoseurauksena. Esimerkki 10 pysyy määrällisen lyhyytensä ja implisiittisyytensä takia lukukokemuksena varsin ytimekkäänä. Lopun kolme pistettä korostavat kirjoittajan turhautumista ja ärtymystä.

Esimerkki 11 esittää syy–seuraussuhteen syynä lähteistämättömästi referoidun mielipiteen poliitikoilta ja vuoden 2024 presidentinvaalien ehdokkailta Jussi Halla-Aholta ja Sari Essayahilta. Referoitu mielipide esittää, etteivät Halla-Aho ja Essayah pidä rasismia ongelmana Suomessa. Esimerkin 11 kirjoittaja lisää tämän jälkeen seurauksen [rasismi on siten sallittua]. Rasismin esittäminen sallittavana toimii kärjistävänä ja ironisena tehokeinona vasten yleistä konsensusta, mistä voidaankin johtaa kirjoittajan oma implisiittinen pääväite [rasismi on ongelma Suomessa, eivätkä Halla-Aho ja Essayah ymmärrä tätä].⁷ Esimerkin 10 tavoin tiivis muotoilu ja johdattelevuus kiinnittävät lukijan huomion myös tässä avauksessa.

Seuraavat esimerkit 12 ja 13 edellisten tavoin jättävät kirjoittajien pääväitteet implisiittisiksi sisällön korostaessa perustelemista, referointia ja ironiaa. Näitä avauksia yhdistävät viestien lopussa esitetyt pitkälti retoriset kysymykset, jotka toimivat sekä lukijan huomion kiinnittäjinä että odotuksina tuleville kommentoijille.

---

⁷ Esimerkin 11 voi tulkita sisältävän olkinukkeargumentointia: kirjoittaja esittää ongelman olemassaolon kieltämisen välittömästi tarkoittavan kyseisen ikävän asian sallimista, kun taas kirjoittajan referoima väite [*r*]asismi ei ole ongelma Suomessa voisi alkuperäisen puhujan mukaan viitata myös kokemukseen rasismin vähyydestä esimerkiksi johonkin toiseen aikaan ja paikkaan suhteutettuna, eikä niinkään sen sallimiseen tai lisääntymiseen. Karkeana vertausesimerkkinä väite [ylinopeuden ajaminen ei ole Suomessa ongelma] ei esitä ylinopeuden ajamisen sallimista tai toivo sen lisääntymistä, vaan esittää kokemuksen tietyn haitallisen asian vähyydestä suhteutettuna johonkin kontekstiin. Toki esimerkin 11 taustatiedot kyseessä olevista poliitikoista vaikuttavat argumenttiin paljon.

Esimerkki 12

Nyt on oikea aika ottaa 11,5 mrd € uutta velkaa. / ❤️PETTERI❤️ Mielipiteitä konservatiivihallituksesta, joka ottaa enemmän velkaa kuin vassarit? 😊 #sydänonoikealla /// "Koulutus ja osaaminen on erityissuojeluksessa ensi vaalikaudella". Ja vitut /// Ennen kuin joku kerkeää valittaa koroista ne on vain noin 3mrd ja leikkausten piti olla 6mrd per vuosi.

Esimerkki 13

"Opiskelijoiden toimeentuloa kompensoidaan sillä, että työssä käymiseen opintojen ohella kannustetaan." Sen lisäksi et orpo petti vaalilupauksen, niin nyt opiskelijoiden pitäisi vielä tehdä oman työnsä, opiskelun lisäksi töitä että pärjää?

Esimerkissä 12 ironiaa on käytetty laajalti: "nyt on oikea aika" -fraasi intertekstuaalisena viittauksena Kokoomuksen vuoden 2023 eduskuntavaalien mainossloganiin "nyt on oikea aika lopettaa velaksi eläminen"⁸, sydänemojeilla ympäröity suuraakkosin kirjoitettu pääministeri Petteri Orpon etunimi sekä viestin loppuun lisätty Kokoomuksen viime eduskuntavaalien slogan "sydän on oikealla" yhdistettyinä avauksen sanomaan suuresta velanotosta paljastavat kirjoittajan implisiittiseksi jääväksi kannanotoksi tyytymättömyyden nykyisen hallituksen talouspolitiikkaan. Kun esimerkin 11 ironia kiteytyy järjettömältä kuulostaviin väitteisiin, esimerkissä 12 ensimmäisen viestin ylitiöpositiivisuus toimii ironiakeinona. Esitettyssä kysymyksessä *[m]ielipiteitä konservatiivihallituksesta, joka ottaa enemmän velkaa kuin vassarit?* kirjoittaja esittää suhteellisen väljän, vaikkakin asenteellisen, odotuksen kommentoijille. Myöhemmin avauksessaan kirjoittaja luo kommentoijille odotuksen siitä, että he tulevat olemaan eri mieltä hänen kanssaan alustamalla perustelunsa muotoon *[e]nnen kuin joku kerkeää valittaa koroista – –*.

Esimerkki 13 alkaa lainausmerkkeihin sisällytetystä opiskelijoiden toimeentuloa käsittelevästä lähteistämättömästä sitaatista, jollaisen myös esimerkki 12 sisältää. Esimerkin 13 edetessä sitaatin paljastetaan implisiittisesti kuuluvan pääministeri Petteri Orpolle. Avauksen lopussa kommentoijille esitetty kysymys on esimerkin 12 avoimeksi muotoiltuun kysymykseen verrattuna rajatumpi vaihtoehtokysymys. Tosin retorille kysymykselle ominaisesti esimerkissä 13 odotettaneen kommentoijilta lähinnä samanmielisyyttä eikä varsinaista mielipidettä. Kysymyksen retorisuus ilmenee muun muassa siten, että kysymysmerkkiin loppuva virke koostuu kuitenkin asiaintiloja kuvaavista (ks. VISK § 887) ja kontekstissaan lukijan samaistumiseen pyrkivistä väitelauseista (vrt. vaihtoehtoinen muotoilu [Pitäisikö opiskelijoiden tehdä oman työnsä eli opiskelun lisäksi töitä pärjätäkseen?]). Lisäksi kysymystä pohjustetaan esittämällä Orpon pettäneen vaalilupauksensa, mikä liittyyneen tässä kontekstissa lupauksiin olla leikkaamatta opiskelijoiden tuista. Esimerkin 13 implisiittiseksi pääväitteeksi on täten johdettavissa [työnteon vaatiminen opiskelun ohella on väärin].

Edellisistä yleisellä tasolla esitetyistä kannanotoista poiketen toisinaan myös kirjoittajien omat elämäntilanteet voivat korostua Jodelin kantaottavissakin avauksis-

---

⁸ Tämä mainosslogan itsessään juontanee juurensa entisen pääministeri Sanna Marinin koronaviruspandemian aikaiseen "nyt ei ole oikea aika lähteä mökeille" -ohjeistamiseen (ks. IS – STT 2020).

sa. Esimerkeissä 14 ja 15 kirjoittajat paljastavat oman tilanteensa kannanottonsa tiimoilta ja täten rakentavat perustelunsa pitkälti omakohtaisuuden ympärille.

Esimerkki 14

Palkkaverotukseni kevenee ~20€/kk. Valtio velkaantuu silti ennätysvauhdilla 😊 Opintotuesta leikataan ~25€/kk. Opiskelija tarvitsee tuota rahaa enemmän kuin minä.

Esimerkki 15

Jännä ettei tosta armeijasta saada mitenkään tasa-arvoisempaa. Kesällä edessä ja vituttaa vaan ku jään kaikkia oman ikäisiä tyttöjä vuoden jälkeen elämässä + en tuu nauttimaan armeijasta muutenkaan.

Esimerkissä 14 kirjoittaja mainitsee olevansa palkansaaja ja esittää esimerkinomaisen tilanteen vertaamalla oman taloutensa muutosta suhteessa opiskelijan talouteen. Loppukaneetti *[o]piskelija tarvitsee tuota rahaa enemmän kuin minä* ja maininta valtion velkaantumisesta paljastaa kirjoittajan implisiittiseksi jäävän pääväitteen [palkansaajien taloudellisen tilanteen parantaminen opiskelijoiden tukien kustannuksella on väärin].

Esimerkissä 15 kirjoittaja taas ilmaisee ensiksi lähes eksplisiittisesti mielipiteensä tarpeesta armeijan tasa-arvoistamiselle, jonka ongelmallisuuden hän tosin jättää implisiittiseksi oletukseksi: *[j]ännä ettei – –*. Sen jälkeen kirjoittaja mainitsee menevänsä pian itse armeijaan, jolloin omakohtaisuus liittyy tukemaan pääväitettä. Omakohtaisuutta käsitellään avauksessa sekä uralla etenemisen että viihtymisen näkökulmista. Esimerkin 15 muotoilussa on käytetty tunnepitoista suhtautumissanaa *vituttaa* korostamaan turhautumista kantaaotettavaan tilanteeseen. Tunnesanat ovat esillä myös seuraavissa eksplisiittisissä kannanotoissa esimerkeissä 16 ja 17.

Esimerkki 16

Vituttaa kääpien sunnuntailisämouhotus. Miksei vois olla viikonloppulisää jossa nykyinen sunnuntai ja lauatailisiä jaettais tasa vklp kesken eikä sunnuntailta saisi enempää. Jessee ei enää kiinnosta.

Esimerkki 17

Täs kanavalla on nyt pariki keskusteluu menossa pettmisestä, ja mua suuresti ärsyttää kaikki jotka sanoo että pettäminen ei tarkoita rakkauden puutetta koska seksi on vaan seksiä. Kun mun mielestä rakkauteen kuuluu se, että sä et ikinä /// haluais tuottaa rakastamalles henkilölle sellasta pahaa oloa, mitä petetyksi tuleminen aiheuttaa.

Esimerkissä 16 kirjoittajan tunnepitoinen ja ärtynyt suhtautuminen kantaaotettavaan aiheeseen tuodaan heti ensimmäisenä esiin. Ensimmäinen virke *[v]ituttaa kääpien sunnuntailisämouhotus* toimii johdantona argumentin pariin. Siitä ei kuitenkaan vielä selviä, mille puolelle keskustelija asettuu sunnuntailisäkysymyksessä. Toisessa virkkeessä *[m]iksei vois olla viikonloppulisää – –* kirjoittaja esittää eksplisiittisesti kannanottonsa mieleisestään järjestelystä viikonloppulisten suhteen, ja viimeisessä virkkeessä hän perustelee kantaansa viitaten sunnuntain asemaan vanhanaikaisena uskonnollisena pyhäpäivänä. Esimerkin 16 muotoilussa korostuvat slangisanat.

”Kääpä” on mahdollinen negatiivissävytteinen synonyymi seniori-ihmiselle (Urbaani sanakirja, 2008) ja ”Jesse” taas synonyymi Jeesukselle.

Esimerkissä 17 kirjoittaja liittää avauksensa nähtävästi muihin pettämistä käsitteleviin paikkakuntansa ajankohtaisiin Jodel-keskusteluihin. Kannanotto alkaa vasta-argumentin [pettäminen ei tarkoita rakkauden puutetta, sillä seksi on vain seksiä] referoimisella. Referoitu argumentti sisältää näkemyksen rakkauden ja seksin erillisyydestä. Referoinnista seuraa kirjoittajan eksplisiittinen pääväite [rakkauteen kuuluu se, ettei rakastamalleen henkilölle ikinä haluaisi tuottaa petetyksi tulemisen aiheuttamaa pahaa oloa], mikä pyrkii kumoamaan vasta-argumentin vetoamalla petetyksi tulemisen aiheuttamaan pahaan oloon.

Erotuksena aiempiin suhteellisen suoraan ilmaistuihin esimerkkeihin 15 ja 16, joissa kirjoittajaa *vituttaa*, tässä kannanotossa kirjoittajaa lievemmin ilmaistuna vain *suuresti ärsyttää*. Esimerkissä 17 kirjoittaja myös tuo esiin subjektiivisuutensa mainitsemalla mielipiteensä omanaan eikä objektiivisena faktana: *mun mielestä rakkauteen kuuluu se* –. Oman mielipiteellisyytensä nimeämällä esimerkin 17 kirjoittaja luo avauksen sävystä keskusteleavamman ja eri näkemyksiä kohtaan avoimemman, mikä poikkeaa monesta muusta aiemmin esimerkeissä esittelemästani kantaaottavasta avauksesta, jollaisissa pääosin korostuu suorasukaisuus, järkkymätön mielipide ja ytimekäs ilmaisu.

Aiemmassa keskustelupalstatutkimuksessa argumentoinnin on muun muassa todettu olevan yksiäänistä ja objektiivisena faktana esitettävää sekä vastakohtaisuutta, affektiivisuutta ja eskalaatiota korostavaa. Vastakohtaisuus näkyy myös keskustelijoiden negatiivisessa suhtautumisessa eri mieltä oleviin keskustelijoihin. (Lahti, 2019, s. 226, 228–230; Saresma, 2020, s. 217–224, 233–234.) Monessa aineistoni kantaaottavassa avauksessa onkin nimetty selkeä vastustaja omalle kannanotolle: esimerkeissä 11–13 niissä nimetyt poliitikot, esimerkissä 10 sunnuntailisien poistoa ajava ”taho” ja esimerkissä 16 puolestaan niitä puolustavat ”käävät” ovat nimettyjä vastustajia. Etenkin esimerkit 12 ja 16 sulautuvat vastakkainasettelevuudellaan ja tunnepitoisuudellaan varsin generiseksi osaksi keskustelupalstakulttuurin kaanonia. Eskalaatio on nähtävissä esimerkeissä 10 ja 11, joissa sunnuntailisen poiston kirjoitetaan välittömästi johtavan työntekijöiden menetykseen ja rasismien kiistämisen ongelmana tulkitaan tarkoittavan sen sallimista. Affektiivisuus näkyy avauksissa muun muassa tunnesanoina eksplisiittisissä kannanotoissa esimerkeissä 15–17, emojena esimerkeissä 12 ja 14 sekä kolmen pisteen käytössä esimerkissä 10.

Aineistoni kantaaottavissa avauksissa korostuu retoristen tehokeinojen monipuolisuus ja eräänlainen luovuus silloinkin ja ehkä juuri silloin, kun viestit pysyvät muotoilultaan ytimekkäinä. Moni pääväite jää lukijan pääteltäväksi johtuen avausten implisiittisyydestä. Aineistoesimerkeistäni on löydettävissä retorisia keinoja johdattelevaa syy-seuraussuhdetta (ks. esimerkit 10 ja 11), monenlaatuista ironiaa (ks. esimerkit 11 ja 12), referointia (ks. esimerkit 12, 13 ja 17), kertomuksellisuuden esiasteena toimivaa omakohtaisuutta (ks. esimerkit 14 ja 15) sekä erilaisia

lukijan huomiota kiinnostavia ja osallistamiseen rohkaisevia kysymyksiä (ks. esimerkit 12, 13 ja 16).

4.3 Gallupit

Tässä alaluvussa tarkastelen aineistoni galler-avauksia niiden vuorovaikutuksellisten luonteiden sekä korostuvien piirteiden kautta. Galler-avauksissa käsitellään neuvoa pyytävien avausten tapaan henkilökohtaisia tilanteita tai mielipiteitä, mutta erotuksena tässä toimintakategoriassa kirjoittaja nostaa keskiöön kommentoijien elämäntilanteet eikä omaansa. Galler-avauksissa pyritään saamaan kirjoittajan esittämään kehukseen liittyen useita erilaisia näkemyksiä, kokemuksia ja tilanteita, joita on kommentoinnin myötä mahdollista vertailla vaikkapa yleisyyden perusteella. Ydinidean galler-avauksissa voisi kiteyttää kommentoijille suunnatuksi kysymykseksi: Miten tämä asia näyttäätyy sinun kohdallasi? Jokainen aineistoni galler-avaus sisältää suoran odotuksen kommentoijille ja on muotoiltu lukijaa puhuttelevasti joko yksikön tai monikon toiseen persoonaan. Avauksessa on monesti affordanssina hyödynnetty Jodelin vastausvaihtoehdot-työkalua avauksen esittämään kysymykseen vastaamisessa (ks. esimerkit 19 ja 21). Aineistossani kommentoijille esitetyt odotukset on muotoiltu lähes aina kysymyksiksi, mutta myös imperatiivimuotoisen kehotuksen mahdollisuus löytyy.

Esimerkeissä 18–20 viestin galler-osion lisäksi kirjoittaja lisää avaukseen omakohtaista taustatietoa, joka toimii muun muassa esimerkivastauksena tai perusteluna sille, miksi kyseisen gallerin suorittaminen on tärkeää.

Esimerkki 18

Mikä on sun lempipeli? #asiallinen /// Itsellä Beyond Good&Evil

Esimerkki 19

Kerro: / -Koulutuksesi / -palkkasi / -ikäsi / T:uudesta opiskelamaan halukas ja hukassa mitä teen elämälläni [Vastausvaihtoehdot: mies, nainen, en halua kertoa]

Esimerkki 20

Kysely! Montako vaihtoehtoa sulla on kelle voisit laittaa heti viestiä jos haluaisit seksiä ja tiiät et he suostus? Ootko N vai M? // Ite N ja tulee äkkiseltä 7 mieleen kenen kanssa oon tekemisissä ja tiedän et onnistuis.

Esimerkki 18 on ytimekkään yksinkertainen galler-kysymys, jossa kerätään kommentoijien mielipiteitä heidän lempipeleistään. Jodelin ohjeistuksissa erikseen määritelty aihe-tunniste #asiallinen korostaa kirjoittajan tahtoa saada asiallisia ehdotuksia mahdollisista hyvistä peleistä. Kirjoittaja on sijoittanut kysymyksensä alle avaukseen kuuluvassa uudessa viestissä oman lempipelinsä esimerkinomaisesti.

Esimerkit 19 ja 20 ovat strukturoidumpia. Niissä odotetaan kommentoijilta useampia henkilökohtaisia tietoja. Molemmissa tahdotaan tietää vastaajan sukupuoli. Esimerkissä 19 on heti viestin alussa esitetty lyhyesti ja suoraan muut kommentoijalta

odotettavat tiedot: koulutus, palkka ja ikä. Lisäksi koko viestin ensimmäinen sana *kerro* on ytimekäs ja käskävä imperatiivi. Esimerkki 20 taas alkaa huomion herättävällä lyhyellä huudahduksella *[k]ysely!*, jonka jälkeen kirjoittaja esittää haluavansa selvittää lukijoiden käsityksiä heidän seksimahdollisuuksistaan. Esimerkkien 19 ja 20 lopussa selviää taustatietoja kirjoittajasta: esimerkin 19 kirjoittaja mainitsee olevansa halukas opiskelemaan uudelleen, ja esimerkin 20 kirjoittaja vastaa omalta kohdaltaan esittämäänsä kysymykseen. Tyyllitelykeinona esimerkin 19 taustatiedot kirjoittajasta on muotoiltu sähköpostin tekstilajin tyyppillistä lopputervehdystä mukailleen kirjoittajaa määrittävällä lyhenteellä *T:*, mikä luo avaukseen hieman humoristista sävyä.

Kun esimerkeissä 18–20 keskitytään jokseenkin faktuaalisiin henkilökohtaisiin tilanteisiin, esimerkeissä 21 ja 22 kommentoijilta odotetaan omakohtaisia ja perusteltujakin kannanottoja itsen ulkoisiin asioihin (toki esimerkissä 21 on ilmaistu myös mahdollisuus kommentoijan jo olemassa olevasta lapsesta).

Esimerkki 21

Luuletko, että kykenet/kykenisit antamaan lapsellesi hyvät edellytykset elämään?
[Vastausvaihtoehdot: kyllä, en]

Esimerkki 22

Miten jakaisitte menot tässä tilanteessa? (Normaalisti kannatan tulojen perusteella prosenttiosuuden jakamista). Henkilö A on töissä ja tienaa esim 3500/kk. Henkilö B vielä opiskelee eikä saa tukia. Henkilöllä B on kuitenkin säästöjä /// esim. 10 000€. Henkilö B opiskelee vielä 2-3 vuotta eikä hän todennäköisesti saa koko tänä aikana tukia. Henkilön A palkan takia B ei myöskään saa asumistukea. /// Lisätään tähän vielä se että henkilö B ei ole työkykyinen eikä siksi voi mennä töihin saadakseen lisää tuloja

Molemmat avaukset on esitetty spekuloiivassa muodossa, eivätkä avauksen kirjoittajat anna taustatietoja itsestään tai tarkoituksestaan kysymyksen parissa. Esimerkin 22 kirjoittaja kuitenkin mainitsee viestin alun sulkujen sisällä omaa yleistä kannanottoaan yksilöiden taloudenhoitoon ja lisäksi hänen esittämänsä tilanne on varsin yksityiskohtainen, mikä saattaa viestiä implisiittisesti tilanteen omakohtaisuudesta. Esimerkki 22 alkaa hakukysymyksellä, kun taas esimerkki 21 on rajattu vaihtoehtokysymys.

Yleisesti kaikissa aineistoni gallup-avauksissa lukijan eli potentiaalisen kommentoijan kannalta oleellisin tieto ja samalla viestin huomiota herättävin osa eli kysymys tai imperatiivimuotoinen kehoitus esitetään heti viestin alussa ennen lisätietojen antamista. Nämä toiminnot sujuvoittavat avauksen ennustettavuutta vastaanottajalle, mikä on yksi tärkeä ominaisuus keskustelussa (ks. Heritage, 1996, s. 240; Koivisto ym., 2023, s. 9). Mielenkiintoista on, että vaikka esimerkki 21 ei sisällä muiden tämän alaluvun aineistoesimerkkieni tavoin lukijoille ja potentiaalisille kommentoijille muita odotuksia kuin kyselyyn vastaamisen, ketju on silti noussut paikkakuntansa kommentoidummaksi edellisen vuorokauden aikana. Täten kommentoijat ovat nähneet avauksessa paljonkin jatkokeskustelun aihetta ja/tai kokeneet oman kantansa perustelun tärkeäksi.

4.4 Tiedonhaut

Tässä alaluvussa tarkastelen aineistoni tiedonhaullisia avauksia niiden vuorovaikutuksellisten luonteiden sekä korostuvien piirteiden kautta. Jokainen aineistoni tiedonhaullinen avaus sisältää kommentoijille odotuksen asettavan kysymyksen. Kuitenkin aiempien kategorioiden kysymyksellisistä avauksista poiketen tiedonhaullisissa avauksissa kysymysten luonne ei ole henkilö- vaan asiakohdainen, ja teoriassa kysymyksiin on mahdollista vastata objektiivisesti. Tiedonhaulliset avausten pyrkimyksenä on päästä käsiksi tähän objektiiviseen faktaan, yleismaailmallisesti päteviin vastauksiin, jotka pätevät yhtä lailla kaikkiin ja kaikkeen. Kategoriamäärityksenä ydinasiiana tiedonhaullisissa avauksissa onkin teoreettinen mahdollisuus vastata esitettyyn kysymykseen tai sen takana olevaan tarkoitukseen objektiivisella tiedolla. Täten tiedonhaullisen avauksen toisinaan sisältämät omakohtaiset taustoitukset, jotka vievät avausta neuvonpyynnön suuntaan, jäävät toimintakategoriamäärityksessäni toissijaiseksi.

Aineistoni tiedonhaulliset avaukset ovat useimmiten ytimekkäitä yhden virkkeen pituisia kysymyksiä, joissa tosin on nähtävissä myös kirjoittajan taustaoletuksia. Joskus tiedonhaullisissa avauksissa on mukana myös omakohtaista kertovaa taustoitusta. Avauksen sisältämä kysymys esitetään useimmin ilman mainintaa kommentoijasta, mutta kysymys voidaan muotoilla myös puhuttelemalla kommentoijaa vaikkapa tyyliin ”voiko joku kertoa” tai ”onko joku nähnyt”. Varsin lyhyiksi hakukysymyksiksi muotoillut esimerkit 23–25 sisältävät vain kysymyksen ja niitä kontekstoivan taustaoletuksen.

Esimerkki 23

Miksi naisilla on enemmän mielenterveysongelmia kuin miehillä?

Esimerkki 24

Miks känni tuntuu erillaiselta riippuen siitä mitä on juonu?

Esimerkki 25

Mikä onnettomuus kun useempi Sepe lentää ees taas Oys:iin? #asiallinen

Tiedonhaullisen toiminnan lisäksi esimerkissä 23 oletetaan naisilla olevan miehiä enemmän mielenterveysongelmia, esimerkissä 24 humalatilalla olevan erilainen riippuen juodusta juomasta ja esimerkissä 25 jonkin onnettomuuden tapahtuneen. Kun esimerkit 23 ja 24 käsittelevät yleisemmin olemassa olevia yhteiskunnallisia ja keskustelunhermostollisia ilmiöitä, esimerkissä 25 huomioitavaa on tarkkakin ajankohtaisuus ja paikallisuus. Tämän kaltaisen kysymyksen esittäminen juuri Jodelin kaltaisella keskustelupalstalla lienee teoriassa varsin tarkoituksenmukaista, sillä paikallisessa nopeasyötteisessä yhteisössä tietoa on todennäköisimmin saatavilla. Vaikkapa hakukonehaulla esimerkin 25 tilanteesta ei välttämättä saisi kovin nopeasti tietoa, jos lainkaan.

Toki julkaisualustan vaikutusta voi arvioida myös esimerkkien 23 ja 24 kohdalla. Vaikka avauksen kirjoittaja tekee tiedonhaullisen toiminnon tekstissään, on julkaisualusta kuitenkin yleisesti tunnetusti otollinen myös muunlaiselle kuin objektiiviselle keskustelulle, sillä kommentoijat ovat yksityishenkilöitä. Näin ollen avauksen kirjoittaja todennäköisesti osaa odottaa myös muunlaista kuin pelkästään esitettyyn kysymykseen vastaavaa kommentointia. Seuraavat esimerkit 26–27 ovat edellistä poiketen muotoiltu vaihtoehtokysymyksiksi.

Esimerkki 26

Jussi Halla-Ahoa kutsutaan usein rasistiksi, niin voiko joku antaa esimerkkejä lainauksen muodossa hänen rasismista?

Esimerkki 27

Voiko painostavasta vaalivirkailijasta valittaa jonnekin? #asiallinen /// Aiemmin on saanut itse liimata äänestyskuoren, nyt ei saanut. Allekirjoitettava paperi ois vaan pitänyt nopeesti lukea. Halusin seurata myös toisen kirjekuoren liimauksen, niin virkailija vaikutti ärtyvän asiasta.

Esimerkin 26 tarkoitus on saada sitaatteja väitetysti rasistisen Jussi-Halla-Ahon rasistisuutta todentavista sanomisista tai kirjoituksista. Avaus on silti muotoiltu lukijalle kohdennetun vaihtoehtokysymyksen muotoon *voiko joku antaa esimerkkejä lainauksen muodossa* – –. Tämä on yhtäältä kommentoijia rajaava odotus: kysymys on tarkemmin kohdennettu valitulle joukolle sellaisia lukijoita, joilla on todellista tietoa aiheesta, ja juuri heidän toivotaan tulevan avauksen tavoittamiksi (vrt. Koivisto, 2023, s. 74). Toisaalta lukijalle kohdistettu vaihtoehtokysymys on myös puhuttelevampi, henkilökohtaisesti lähestyvämpi ja täten huomiota herättävämpi kuin vaikkapa vaihtoehtoinen hakukysymyksellinen muotoilu [mitä rasistista Jussi-Halla Aho on sanonut tai kirjoittanut]. Avaus sisältää mahdollisesti kirjoittajan implikaation siitä, että tällaisia rasistisia lainauksia ei todellisuudessa löytyisi. Esimerkin 26 kysymys alustetaan taustatiedolla tai -oletuksella *Jussi Halla-Ahoa kutsutaan usein rasistiksi*, mikä samalla toimii kirjoittajan perusteluna kysymyksensä keskeisyydestä ja tärkeydestä.

Esimerkissä 27 tiedonhaullinen vaihtoehtokysymys esitetään heti alkuun, minkä jälkeen seuraa kirjoittajan omakohtainen kronologisesti etenevä kokemuksellinen taustoitus. Tämänkin avauksen vaihtoehtokysymyksessä on tarkemmin tarkasteltuna *jonnekin*-sanasta selviävä hakukysymyksellinen merkitys [minne painostavasta vaalivirkailijasta voi valittaa], joka toteutuakseen kuitenkin vaatii ensin myöntävän vastauksen avauksessa esitettyyn vaihtoehtokysymykseen. Toisin sanoen pelkkä myöntävä vastaus ei riitä tyydyttämään avauksen odotuksia. [vrt. *Voiko painostavasta vaalivirkailijasta valittaa jonnekin?* → Kyllä voi.] Esimerkissä 27 kokemuksellinen taustoitus toimii perusteluna esitetyn kysymyksen tärkeydelle ja on samaistuttava. Keskeiseksi toiminnaksi nousee tiedonhaun lisäksi kertomuksellisuus, jonka päätarkoituksena on omien kokemusten jakaminen odottaen kommentoijilta muun muassa tukea, samanmielisyyttä ja pohdintaa. Yhdessä tiedonhaullisen kysymyksen kanssa kertomuksellisuus antaa avaukselle myös neuvonpyynnöllistä sävyä.

Aiheeltaan esimerkki 27 lisäksi erottuu esimerkin 25 tavoin suhteellisen tarkassa paikallisuudessaan ja ajankohtaisuudessaan.

4.5 Kutsut, kertomukset ja ideoinnit

Tässä alaluvussa tarkastelen aineistoni pienempiä avausten toimintakategorioita niiden vuorovaikutuksellisten luonteiden sekä korostuvien piirteiden kautta. Pienempiä toimintakategorioita eli 1) kutsuja, 2) kertomuksia ja 3) ideointeja löytyy 60 avauksen aineistostani jokaista muutama kappale, joten ne ovat vielä eroteltavissa jotakuinkin selkeiksi omiksi kategorioikseen vähyydestään huolimatta. Näiden ryhmien lisäksi marginaaliin jää aineistoni kaksi ilmoittavaa avausta ja yksi neuvoa antava avaus, joita en käsittele analyysissäni tarkemmin niiden harvinaisuuden vuoksi. Ensimmäisenä käsiteltävissä kutsuvissa avauksissa kirjoittaja esittää kommentoijille kehotuksen tulla keskustelemaan kanssaan kommenttikenttään. Aineistoni kutsuvat avaukset rakentuvat jokainen ilmauksen *kysy mitä vaan/vain* ympärille. Tämä ilmaus onkin jopa avausaineistoni erottuvin yksittäinen konstruktio, ja se lienee Jodel-yhteisön keskuudessa varsin vakiintunut ja tunnistettava tapa aloittaa keskustelu.

Esimerkeissä 28–29 nähtävällä *kysy mitä vaan/vain* -ilmauksella avauksen kirjoittaja osoittaa halunsa vapaalle ja viihteellisellekin kysymysten ja vastausten varaan rakentuvalle keskustelulle. Kirjoittaja voi tuoda avaukseensa mukaan joitain taustatietoja itsestään, joihin kommentoijat voivat halutessaan tarttua.

Esimerkki 28

Kyselkää sähkötekniikan DI mitä vain! Töissä suujännitepuolella, uusiutuvat energiat ja voimansiirtoverkot työllistää meikäläistä!

Esimerkki 29

Kysy mitä vaan naiselta joka ajoi eilen vahingossa miehensä jalan päältä. 😬

Esimerkissä 28 lukijoita ohjataan tarkemmin kirjoittajan ammattiin ja työhön liittyviin jatkokysymyksiin. Toki *kysy mitä vaan/vain* -konstruktio sisältää kirjoittajan antaman luvan kommentoijille kysyä mistä tahansa, joten odotus kommentoijille pysyy teoriassa edelleen väljänä. Esimerkissä 29 taas viihteellisen keskusteluhaluuden lisäksi tahdotaan jakaa omakohtainen kokemus vahingosta, jossa kirjoittaja on ajanut miehensä jalan päältä. Surkuhupaisan kokemuksen jakaminen *kysy mitä vaan/vain* -konstruktion yhteydessä luo avauksen sävystä hieman humoristisen. Kokemus voi toimia mielenkiintoa herättävänä jatkokeskusteluaiheena. Aiheesta on helppo keksiä lisäkysymyksiä, koskien vaikkapa sattuneen kokemuksen tarkemman tapahtumaketjun selvittämistä. Huutomerkki esimerkin 28 virkkeiden lopussa lisäävät avaukseen pientä reipasta ja kutsuvaa vivahdetta, ja esimerkin 29 lopettavat kaksi pistettä johdattelevat lukijoita kysymään tarkentavia lisätietoja. Kutsujen läsnäolo Jodelin

avauksissa on nähtävissä myös Mensahin (2023, s. 13) käyttäjätarveanalyysin aineistoesimerkeissä; kutsu on yhdistetty tuossakin työssä viihteellisyyden tarpeeseen.

Kertomuksellisten avausten toimintakategorian määrittely aineistossani on hieman monimutkaisempaa, sillä monet aiemmatkin esittelemäni avaukset eri kategorioista sisältävät kertomuksellisuutta omakohtaisia tilanteita läpikäymällä. Tämän kategorian määrittely tehdäänkin pitkälti poissulkemisen kautta: kertomukselliset avaukset eivät sisällä selkeää kannanottoa, neuvonpyyntöä, tiedonhakua tai mitään suoraa odotusta kommentoijille vaan pelkkää kertomista. Esimerkki 30 on rakennettu kronologisesti etenevän pitkälti imperfektissä kerrotun tapahtumaketjun muotoon, ja siinä omakohtainen kokemus kahdenvälisestä keskustelusta on varsin pitkästi ja yksityiskohtaisesti kerrottu.

Esimerkki 30

Oli kumppanin kanssa puhetta yhteenmuutosta. Hän kertoi totisena, että asunnon ylläpito (siivous ja ruoanteko) jää minun omalle vastuulle. Luulin ensin sen olevan vitsi, mutta kertoi olevan sen asian kanssa tosissaan /// perusteet tällä on se, että naiset ovat parempia siivoamaan, sekä miehet parempia korjaamaan rikki menneitä kodinkoneita. Kerroin ettei kodinkoneet rikki jokapäivä mene, joten ei ole reilua tämä. Tähän vastasi ettei se ole reilua vaatia /// häntä siivoamaa. / Taidan suosiolla jäädä ennemmin yksin asumaan. / Vitun mieslapsi

Vaikkei esimerkki 30 sisälläkään suoraa odotusta kommentoijille, voidaan kirjoittajan jakaman kokemuksen myötä implisiittisenä odotuksena kuitenkin katsoa olevan kommentoijien tuen ja samanmielisyyden osoitukset, vertaispohdinta ja mahdollisesti omien vastaavanlaisten kokemusten jakaminen (ks. Koivisto ym., 2023, s. 25).

Tulkinnallisena erotuksena implisiittisiin neuvoa pyytäviin avauksiin (ks. esimerkit 8 ja 9), jotka myös sisältävät toiminnan osalta pelkkää kerrontaa, ei kertomuksellisissa avauksissa oikeastaan osoiteta tarvetta kommentoijien neuvoille tai avulle, kuin ei myöskään epävarmuuden tai sisäisen konfliktin merkkejä. Kirjoittaja esiintyy esimerkissä 30 suhteellisen päättäväisesti ja keskittyy pitkälti käytännön tilanteen seikkaperäiseen kertaamiseen, eikä yhtä lailla oman sisäisen elämän ja tunteiden läpikäymiseen. Kirjoittajan omaa suhtautumista tilanteeseensa nähdään kuitenkin avauksen lopussa, jossa hän mainitsee ”taitavansa jäädä suosiolla ennemmin yksin asumaan” ja kommentoimalla miestänsä ”vitun mieslapsiksi”. Oman suhtautumisen ilmaiseminen vasta avauksen loppupuolella osoittaa, että kirjoittaja priorisoi kertomuksen avauksensa tärkeimmäksi osaksi. Esimerkki 30 on pituutensa takia jouduttu jakamaan useaksi viestiksi Jodelin viestikohtaisen merkkirajoituksen takia.

Seuraava esimerkki 31 edustaa viimeistä aineistossani useammin kuin kaksi kertaa esiintyvää toimintakategoriaa eli ideointeja. Ideointien tai tarkemmin ilmaistuna ideointiin ohjaavien avausten toimintakategoriaa määrittävä tekijä on avauksen sisältämä odotus kommenttien luovuudesta.

Esimerkki 31

Mitä kaikkia asioita tulee kolmen pareissa? Ainakin pyhä kolminaisuus, mitä muuta?

Kirjoittaja antaa avauksessaan väljän taustatietokehyksen tai luovan pohdinnan aiheen, johon kommentoijien odotetaan tarttuvan. Odotukset kommentoijille esitetään kysymyksen tai imperatiivimuotoisen kehotuksen muodossa. Ideointiin ohjaavat avaukset ovat sisällöltään viihteellisiä, pelillisiä tai spekuloiivan pohtivia, kuten esimerkistä 31 nähdään. Sisällön laatu on sinänsä keskeinen ideointiin ohjaavissa avauksissa siten, ettei se voi olla kovin vakavaa tai henkilökohtaista, sillä tällaisista aiheista johdetut ideointiinkin ohjaavat avaukset olisivat pian luettavissa neuvonpyynnöiksi (esim. [Mitä pukisin päälleni illanistujaisiin?]). Esimerkissä 31 kirjoittaja luo väljän kehyksen pyhän kolminaisuuden tapaisista ”kolmen pareista” eli yleisesti tunnetuista kolmen keskeisen osan ryhmistä. Hän pyytää lukijoilta lisää vastaavanlaisia esimerkkejä avauksensa jatkeeksi. Avauksessa ei esitetä oman esimerkin lisäksi muita taustatietoja tai perusteluja aiheen tärkeydestä, saatikka sidota viestiä muutenkaan mihinkään kontekstiin. Tämä viestii avauksen tarkoituksen olevan puhtaasti viihteellistä ajankulua.

5 JODELIN KESKUSTELU ERILAISTEN AVAUSTEN YHTEYDESSÄ

5.1 Neuvonpyynnön avaama viestiketju

Tässä alaluvussa käsittelen aineistoni neuvoa pyytävien avausten kommentointia ketjujen ensimmäisen 10 viestin aikana. Aineistoni neuvoa pyytävien avausten joukko on keskenään varsin vaihteleva neuvonpyyntöjen sisällöllisen tason vaihdellessa eksistentiaalisen kysymyksen, moraalisen oikeuden, omakohtaisen tiedonhaku-mukaelman ja käytännön toiminnanohjeen välillä. Avausten monipuolisuus heijastuu kommentteihin etenkin niiden tavassa antaa neuvoja, jotka samalla ovat avaukselle odotuksenmukaisinta toimintaa. Kuitenkin 1) *autenttinen neuvominen* ei välttämättä aina ole määrällisesti yleisintä toimintaa kommenteissa, vaan keskustelussa toimintana korostuvat tämän lisäksi 2) *suhtautumista* joko avauksen luonnetta tai sen sisältöä kohtaan ilmaisevat reaktiot ja ironiset neuvot sekä 3) OJ:lle kohdennetut *lisätietoa hakevat kysymykset*.

Autenttisesti neuvovat kommentit ovat useimmin a) suoria imperatiivimuotoisia ohjeita OJ:lle, b) yleisiä henkilöön kohdistamattomia kannanottoja aiheen tiimoilta tai c) kommentoijan omaa ääntä korostavaa pohdiskelua. Yksittäinen kommentti voi toki sisältää itsessään useamman toiminnon, kuten vaikkapa reaktion ja lisätietoa hakevan kysymyksen esimerkiksi muodossa *[a]pua, missä tällainen on tapahtunut?* (ks. esimerkki 33). Keskeistä on juuri pohtia, missä määrin kommentit voidaan tulkita odotuksenmukaisiksi autenttisiksi neuvoiksi, jos ne sisältävät tai ovat myös OJ:lle kohdennettuja kysymyksiä⁹ tai reaktioita.

Esimerkin 32 viestissä 5 esiintyvä implisiittisesti kantaaottava retorinen kysymys *[e]ikös rakastaminen kuitenkin oo juurikin kiintymystä ja sen mukaisia valintoja oman ja toisen*

---

⁹ Usein ainakin lisätietokysymykset voidaan keskusteluanalyysissa nähdä eleeksi edistää keskustelua ja täten odotuksenmukaisiksi vuoroiksi (ks. Heritage, 1996, s. 246–247).

hyvinvoinnin puolesta voidaan ensiksi purkaa eli tulkita eksplisiittiseksi kannanotoksi [rakkaus on kiintymystä ja sen mukaisia valintoja] ja sitä kautta lopulta kontekstissaan implisiittiseksi neuvoksi: [(OJ:lle:) avauksessasi kuvaamasi tilanne on juuri rakkautta]. Tällaisessa tapauksessa kommentin neuvoa antava luonne täytyy etsiä suhteellisen syvältä, mutta se on silti olemassa.

Esimerkki 32

1	OJ: Oon ollu pitkissä parisuhteissa, mutta en tiä oonko ikinä rakastanut ketään. Ollut vain todella vahvaa kiintymystä.	+2
2	K1: Sitä kutsutaan rakkaudeksi	+10
3	K2: Kyllä sen yleensä tietää jos rakastaa jotakuta	+5
4	K3: [Viesti 3 siteerattu] Kyllä tietää	0
5	K4: Eikös rakastaminen kuitenkin oo juurikin kiintymystä ja sen mukaisia valintoja oman ja toisen hyvinvoinnin puolesta? Tunteet heittelee ja ohi kiittää kuin pilvet taivaalla	+6
6	K3: [Viesti 2 siteerattu] Juu ei	0
7	K5: Kaikki määrittää rakkauden omalla tavalla. Jos tuntuu että et oo rakastanu nii ehkä et sitte oo?	+2

Esimerkin 32 kommentoinnissa autenttiset neuvot ovat implisiittisesti olemassa kantaottavissa väitelauseissa ja retorisisissa kysymyksissä. Kommenteissa lähestytään avausta pitkälti vaihtoehtokysymyksenä siihen, onko OJ:n kuvaama tilanne rakkautta vai ei. Viesteissä 2 ja 3 kommentoijat asettuvat keskenään vastakkaisten vaihtoehtojen puolelle: K1 esittää viestissä 2 OJ:n ilmoittaman tilannekuvauksen eli pitkien parisuhteiden ja ”todella vahvan kiintymyksen” tarkoittavan rakkautta, kun taas K2 korostaa viestissä 3 OJ:n omaa kokemusta rakastamisen tai rakastamattomuuden olemassaolosta. Nämä ketjun kaksi ensimmäistä kommenttia on muotoiltu implisiittisyydessään lyhyiksi, ja kirjoittajat eivät muodosta viesteissään suoraa linkkiä oman viestinsä ja avauksen välille, mikä saa kommentit näyttämään ensisijaisesti kannanotoilta eikä neuvoilta henkilökohtaiseen avaukseen. Aiemmin esitellyn viestin 5 lisäksi myös viestissä 7 kommentoija K5 kohdentaa OJ:lle johdattelevan retorisen kysymyksen *[j]os tuntuu että et oo rakastanu nii ehkä et sitte oo*. Tämä kysymys luo henkilökohtaisesti puhuttelevalla muotoilullaan neuvoa antavamman vaikutelman kuin saman näkökulman sisältävä yleinen kannanotto viestissä 3: *Kyllä sen yleensä tietää jos rakastaa jotakuta*.

Esimerkissä 33 autenttiset neuvot ovat esimerkin 32 yleisten kannanottojen sijaan OJ:lle kohdennettuja imperatiiveja: viestissä 2 ohjataan viemään avauksessa mainittu poika päivystykseen, ja viestissä 4 kehoitetaan imperatiivi-ilmauksella OJ:ta katsomaan kodin ikkunasta, etteivät hakkaajat seuranneet poikaa. Niin ikään viesti 6 on imperatiivimuotoinen näennäinen toimintaohje. Neuvona tämä väkivaltarikokseen yllyttävä K4:n kommentti *[h]anki pesäpallomaila ja vedä niitä turpaan* – – on kuitenkin ironinen ja ilmaisee enemmänkin kirjoittajan provosoitunutta suhtautumista asiaan

kuin autenttista avunannon yritystä OJ:lle. Provosoiva viesti 6 on toisaalta saanut äänestyksessä suhteellisen paljon suosioita, mikä viestii usean ketjun lukijan jakavan kommentista välittyvän suhtautumisen ja tunteen.

Esimerkki 33

1	OJ: Poika tuli just kotiin hakattuna sanoi että 5 henkilöä kävi kimppuun rikosilmoituksen olen tehnyt mitä muuta pitäisi tehdä?	+1
2	K1: Päivystykseen	+15
3	OJ: Täällä ollaan 😞	0
4	K2: Kato nyt ikkunasta etteivät ainakaan seuranneet	0
5	K3: Apua, missä tällainen on tapahtunut?	0
6	K4: Hanki pesäpallomaila ja vedä niitä turpaan, Suomessa saa paljousalennusta	+12
7	K5: Mis päin?	0

Esimerkissä 33 kommentoinnin keskeiseksi toiminnaksi nousee neuvomisen lisäksi lisätietojen kysyminen OJ:lta, mikä ilmenee viesteissä 5 ja 7. Molemmissa kommenteissa kysytään tapahtuneen väkivallanteon tapahtumapaikkaa ytimekkäällä kysyvällä virkkeellä. Lisätietoa kysyvät kommentit ovatkin aineistossani varsin yleisiä: aineistoni 16:sta neuvonpyynnön aloittamasta viestiketjusta jopa yhdeksässä kysyttiin OJ:lta lisätietoa ketjun ensimmäisen 10 viestin aikana. Tämä voi johtua paljolti Jodelin viestien yleisesti lyhyenpuoleisesta luonteesta; aloituksissa harvemmin tarkennutaan kovin yksityiskohtaisiin tietoihin, jolloin lisätiedot voivat olla tarpeen etenkin neuvoa pyydettäessä.

Myös esimerkissä 34 (tällä kertaa ironian sävyttämän) lisätiedon kysymisen (viesti 5) sekä imperatiivimuotoisen neuvomisen (viesti 3) ilmiöt nousevat esiin, mutta näiden lisäksi ketjussa korostuu kommentoijien omaääninen ja -kohtainen pohdiskelu, mikä on yleisen kannanoton tavoin tulkittavissa implisiittiseksi autenttiseksi neuvomiseksi.

Esimerkki 34

1	OJ: Ty on ollu reissussa ja tuli nyt kipeeks. Tahtoo tulla mun luo, koska nähtiin viimeks ennen reissua. Sanoin että mulla ei oo täl hetkel varaa tulla kipeeks joten nähdään kun toinen on terve. Tästähän riemu repesi 😊	+27
2	OJ: Kuuluuko tän olla näin vaikeeta? 😞	+5
3	K1: Ei kuulu. Mut soittakaa vaikka pitkiä naamapuheluita tai jotain	+35
4	K2: Aika yleistä että on noin vaikeeta mutta itse en jaksaisi tuollaista	+17
5	K3: Ja ikää oli?	+1
6	OJ: @3 Mä oon 30v ja toinen on 27	0
7	K4: Ymmärrän ty kannan et haluan ähä mut ymmärrän myös suo ettet halua tulla kipeeks	+30

Esimerkin 34 viestissä 4 kommentoijan omaäänisyys näkyy maininnassa – – *itse en jaksaisi tuollaista* sen jälkeen, kun hän on esittänyt kantansa avauksessa käsitellyn ongelman yleisyydestä. Viestissä 7 kommentoija osoittaa pohtineensa kahta vastakkaista avauksesta löytyvää näkökulmaa ja ymmärtävänsä osaltaan molempia. Omaäänisyys tulee selvimmän ilmi yksikön ensimmäisen persoonan käytöstä kommentoijan viestissä. Implisiittisiksi autenttisiksi neuvoiksi tällaiset kommentit voidaan tulkita silloin, kun niiden pohdinta nähdään avuliaana ja erilaisia ajatuksia tai näkökulmia arvottavina, vertailevina ja pallottelevina, jolloin OJ voi saada omaan tilanteeseensa perspektiiviä.

Seuraavassa esimerkissä 35 kommentoijan omaäänistä pohdintaa löydetään jälleen viestistä 5. Kuitenkin kaikkein keskeisimmäksi toiminnaksi ketjussa nousee suhtautumista avauksen luonnetta kohtaan ilmaisevat kommentit eikä niinkään autenttinen neuvominen, kuten aiemmissa esimerkeissä 32–34.

Esimerkki 35

1	OJ: Oon tapaillut erästä naista jonkin aikaa ja vaikutti todella hyvältä mut hän kertoi että on ottanut suihin lähes 20 mieheltä ja mua ällöttää pelkkä ajatuskin suutelemisesta voiks tälle mitään	+6
2	K1: Tään täytyy olla trolli, onhan?	+9
3	K2: Miks ällöttää? 🤔 kai sä oot syönyt yhtä monen naisen pillua?	+1
4	OJ: [Viesti 3 siteerattu] No ällöttää ajatus että siinä on ollut 20 miehen joita en edes tunne tai tiedä kuin limasta jätkää ja päästäneet lastinsa sen suuhun	0
5	K4: Ymmärrettävää, sulla on rima jossain kohtaa ja hänen arvot sen alapuolella. Ite kokisin samoin.	+4
6	K1: [Viesti 4 siteerattu] Siitä sitten vaan neitsyen metsästyksen 👍	+15

Suhtautuminen avauksen luonnetta kohtaan nousee keskeiseksi toiminnaksi esimerkin 35 viesteissä 2, 3 ja 6. Viesti 2 on retorisen kysymyksen muotoon aseteltu reaktio *[t]ään täytyy olla trolli, onhan*, joka kyseenalaistaa avauksen toiminnan neuvonpyyntönä (*next turn proof procedure*, ks. Sidnell, 2012, s. 79–80; Lindholm, Stevanovic & Peräkylä, 2016, s. 22). Viesti 2 on merkitykseltään implisiittinen kannanotto, jossa avauksista pidetään niin irrationaalisenä, ettei sitä ole voitu kirjoittaa tosissaan. Toisin kuin esimerkissä 32, jossa retoriset kysymykset ottavat odotuksenmukaisesti kantaa avauksessa esitettyyn aiheeseen ja täten edistävät OJ:n neuvontatarvetta, esimerkissä 35 retorinen kysymys toimii kannanottona itse avauksen laatuun ja on täten pikemminkin reaktio eikä neuvo. Esimerkin 35 viestissä 3 lisätiedon kysyminen yhdistyy kirjoittajan huvittuneeseen reaktioon, jota kuvataan huvittuneella emojiilla kahden lisätietokysymyksen välissä. Emojin sijoitus viestissä 3 merkkää myös vanhan toiminnon päättymistä ja uuden alkamista (ks. Koivisto, 2023, s. 77–78).

Esimerkin 35 kommentit nivoutuvat toisiinsa OJ:n ensin vastatessa K2:lle viestissään 4, johon taas K1 vastaa viestissä 6. Viesti 6 *[s]itä sitten vaan neitsyen*

metsästyksen 👍 on tulkittavissa ironiseksi neuvoksi, sillä se kärjistetyesti esittää vain neitsyet naiset hyväksyttävänä kumppaniehdokkaina, mikä on ikään kuin liioiteltu versio OJ:n avauksessaan esittämästä näkökulmasta. Seuraavassa esimerkissä 36 reaktiokommentit puolestaan liittyvät avauksen luonteen sijasta niiden sisältöön.

Esimerkki 36

1	OJ: Onko mulla oikeus olla vihainen jos vartavasten tulit poikaystävälle yökylään ja hän meneekin sitten kavereidensa kanssa baariin?	+15
2	K1: on	+39
3	K2: On	+8
4	K3: Olitteko sopinu että tulet kylään vai ilmoititko/ilmestyitkö vaan?	+19
5	K4: Alfa moovi	0
6	K5: todellaki	+4
7	K6: Riippuu mitä vartavasten tarkoittaa tässä kontekstissa	+3
8	K7: Poikaystävä Merikoskeen	+7

Suoranaiselta odotukseltaan vaihtoehtokysymykseksi muotoiltu avaus on esimerkissä 36 saanut suorien myöntävien vastausten (viestit 2, 3 ja 6) sekä lisätietojen tiedustelujen (viestit 4 ja 7) lisäksi huudahduksenomaisia reaktioita esitettyyn sisältöön. Viestin 5 *[a]lfa moovi* -huudahdus suhtautuu avauksessa kerrottuun poikaystävän toimintaan arvostaen, ja viestin 8 *[p]oikaystävä Merikoskeen* -kehotus taas humoristisesti kärjistäen moittii poikaystävän toimintaa paikallisesti tunnetun meemin avulla; *Merikoskeen*-ilmaus on Oulun Jodel-yhteisön sisäpiirivitsi (ks. Mäntykorpi, 2018, s. 35, 51–52). Viestin 8 voi tulkita implisiittiseksi kuvaukseksi poikaystävän jättämisestä eli kielikuvallisesti ”dumpaamisesta” koskeen. Näistä avauksen sisältöön liittyvistä reaktioista on kaukaisesti löydettävissä neuvoa antava elementti kommenttien implisiittisen kantaottavuuden kautta. Toisin sanoen viestin 5 voi katsoa asettuvan OJ:n vihostumisoikeutta vastaan ja viestin 8 taas vihostumisoikeuden puolelle. Yleisesti huomattavaa on lyhyiden kommenttien runsaus esimerkissä 36. Lieneekö mahdollista, että kommentoijat K1 ja K2 asettavat omilla lyhyillä kommentteillaan ketjukohtaisen muotoilullisen normin kommentoinnille, jota muut päättävät alkaa seuraamaan (vrt. myöhemmät esimerkit 37, 41, 44 & 45).

Kommentoinnin odotuksenmukaisuuden arviointi monimutkaistuu neuvonpyynnön avaamassa viestiketjussa silloin, kun avauksen tekemiä odotuksia on tulkittavissa useita, eri painotuksilla ja eri näkökulmista. Yhtäältä odotukset voivat olla suoria ja toisaalta implisiittisiä: vaikkapa esimerkeissä 34–36 pelkkä vaihtoehtokysymykseen vastaaminen (myöntävästi tai kieltävästi) näennäisesti täyttäisi avauksen suoran odotuksenmukaisuuden. Käytännössä kuitenkin näistäkin avauksista nousee implisiittisesti tarpeita käytännön toimintaohjeille ja pohdinnalle. Lisäksi kommenttien

toiminnallinen moniulotteisuus ja limittyminen vaikeuttaa odotuksenmukaisuuden arvioimista mustavalkoisen tyhjentävästi.

Aineistoni neuvonpyynnön avaamissa viestiketjuissa autenttisia neuvoja esitetään monessa muodossa, joista osa on imperatiivimuotoilussaan eksplisiittisempiä ja osa yleisessä kantaaottavuudessaan tai omaäänisessä pohdinnassaan implisiittisempiä. Kysymyksiä eli uusia odotuksia OJ:lle esitetään aineistossa paljon, ja ne voivat olla vivahteiltaan keskenään erilaisia vaihdellen autenttisesta tiedonhausta ironiseen ja/tai retoriseen kannanottoon. Suhtautumisen ilmaisuja esiintyy aineistossani laajalti sekä itsenäisenä toimintona että muun toiminnan yhteydessä. Suhtautumista ilmentävät kommentit varioivat paljon huvittuneesta ja humoristisesta vihjailevaan, ironiseen ja provosoivaan.

5.2 Kannanoton avaama viestiketju

Tässä alaluvussa käsittelen aineistoni kantaaottavien avausten kommentointia ketjujen ensimmäisen 10 viestin aikana. Kantaaottavissa avauksissa korostuu implisiittisyys, johdattelevuus ja retoriset kysymykset perinteisen väitteestä ja perusteluista koostuvan kannanoton sijaan. Tällaisten avausten viestiketjuissa kommentoijat ovat pääosin osoittaneet ymmärtävänsä OJ:n mielipiteen ottamalla viestissään joko avauksen näkemystä puoltavan tai vastustavan kannan. Tosin kommentoijienkin viesteissä kannanotot usein voivat olla avauksen tavoin implisiittisiä ja johdattelevia. Kannanotot kommenteissa ovat muutenkin varioivia: osa perustelee näkemyksensä runsaammin, kun taas osa pitäytyy pelkissä väitteissä tai lyhyissä implisiittisissä johdatteluissa. Suurin osa myös esittää kantansa yleisessä muodossa, ja vain pienempi osa mainitsee kantansa subjektiivisuuden [esim. ilmauksella *mun mielestä*].

Lisäksi sellaisista aineistoni viestiketjuista, jotka sisältävät toisistaan eriäviä mielipiteitä, nousee keskeisesti esiin keskustelijoiden välinen kohdennettu väittely, negatiivisesti suhtautuvien henkilökohtaisten oletusten tekeminen sekä retoristen ohjeiden antaminen. Ironiaa käytetään laajalti, ilkeääkin kieltä joskus. Yhtä vahvaa kielteistä toiseen keskustelijaan liittyvää suhtautumista ei näy aineistoni muissa viestiketjukategorioissa (paitsi tiedonhaun avaamassa esimerkissä 47), joten henkilökohtaistumisen ilmiötä voisi melkein kutsua kannanoton avaaman viestiketjun ominaispiirteeksi. Jokseenkin marginaalisemmaksi ryhmäksi jäävät sellaiset aineistoni kannanoton avaamat viestiketjut, joissa kaikki keskustelijat jakavat suurin piirtein samat mielipiteet tarkastelemani ensimmäisen 10 viestin aikana. Näissä ketjuissa negatiivinen suhtautuminen toisiin keskustelijoihin ei odotettavastikaan näy.

Ensimmäiseksi läpikäytävässä esimerkissä 37 kommentoijat ovat nähtävästi ymmärtäneet avauksen implisiittisen kannanoton esittämällä aiheeseen omia näkemyksiään sekä reaktioita kannanoton paikkansapitävyyteen. Viestiketjun sisällä

omana yksikkönään nousee esiin kahden vastakkaista näkemystä edustavan kommentoijan K1 ja K4 välinen siteerauksin kohdennettu piikittelevä väittely.

Esimerkki 37

1	OJ: Rasismi ei ole ongelma Suomessa. Terveisin Halla-Aho ja Essayjah. Eli se on sallittua koska se ei ole ongelma.	0
2	K1: Silmät, kun ummistaa kaikelta niin mikään ei ole ongelma	0
3	K3: Hienoa logiikkaa! Eli kaikki mikä ei oo ongelma, on sallittua. Täydellistä.	0
4	K4: [Viesti 2 siteerattu] silmät kun ummistaa työttömyydeltä ja raiskaamiselta niin maahanmuuttokaan ei ole ongelma	+9
5	K5: Kyllähän kaikki ongelmat riippuu mihin vertaat. Paljon enemmän ja haastavampia ongelmia on suomessa kuin rasismi	+1
6	K1: [Viesti 4 siteerattu] Niin arvattava heitto	0
7	K6: No nyt on kyllä taas vaatinut melkoista mentaaliakrobatiaa että näin järjetön päätelmä on saatu tehtyä :D	0
8	K4: [Viesti 6 siteerattu] no varmasti arvattava koska ihan tosiasia eikä pelkästään mututuntumalla vaan myös tilastollisesti. numerot ei valehtele	0
9	K1: [Viesti 8 siteerattu] Ei tosin liity mitenkään omaan kommenttiini. Kuulostaa vaan siltä, että yritit vähätellä rasismia tuomalla eri ongelmat pöytään	0

Esimerkissä 37 avauksen implisiittiseen kannanottoon [rasismi on ongelma Suomessa, eivätkä Halla-Aho ja Essayah ymmärrä tätä] johdatellaan syy–seuraussuhteen esittämisen, referoimisen ja ironian kautta. Ketjun ensimmäisessä kommentissa eli viestissä 2 kommentoija K1 esittää avauksen johdattelua tyylillä kopioiden implisiittisen avauksen kannanottoa puoltavan kommentin [s]ilmit, kun ummistaa kaikelta niin mikään ei ole ongelma, joka kontekstissaan merkitsee vihjausta siitä, että poliitikot Halla-Aho ja Essayah ummistaisivat silmänsä Suomessa esiintyvältä rasismilta. Viesti 2 toimii samalla avauksena kommentoijien K1 ja K4 väliselle väittelylle: K4 ensiksi viittaa K1:lle viestissä 4, että *silmit kun ummistaa työttömyydeltä ja raiskaamiselta niin maahanmuuttokaan ei ole ongelma*, mikä yhtäältä sisältää hänen oman implisiittisen kannanottonsa [maahanmuutto on rasismia pahempi ongelma Suomessa] ja toisaalta siteerattua viestiä kopioivan *silmit kun ummistaa* -ilmauksen, minkä voi tulkita olevan ironista piikittelyä K1:stä kohtaan (vrt. Heuman, 2020, s. 6–7).

Esimerkin 37 viesteissä 6, 8 ja 9 kommentoijat K1 ja K4 jatkavat väittelyään. Näiden viestien muotoilussa näkyy kirjoittajien sekä negatiivinen että vähättelevä asennoituminen toisen kannanottoa kohtaan muun muassa ilmauksin [n]iin *arvattava heitto* ja [e]i tosin liity *mitenkään omaan kommenttiini* että oman kannanoton faktuaalisuuden korostaminen muun muassa ilmauksin *ihan tosiasia* ja *numerot ei valehtele*. Edellä käsitellyn väittelyaspektin lisäksi esimerkin 37 ironinen avaus on tuottanut niin ikään ironisia reaktioviestejä avauksessa esitetyn syy–seuraussuhteen täsmällisyyteen liittyen: Viestissä 3 kommentoija K3 näennäisesti kehuu OJ:ta ”hienosta

logiikasta”, minkä jälkeen hän sanoittaa kokemansa ristiriidan ongelman ja jonkin (ikävän) asian sallimisen keskinäisessä poissulkevuuudessa maininnalla *[e]li kaikki mikä ei oo ongelma, on sallittua*. Myös K6 ilmeisesti viittaa avaukseen viestissään 7, jossa hän puhuu ”päätelmän järjettömyydestä” ja ”melkoisesta mentaaliakrobatiasta”. Ironista suhtautumista ilmaisevat viestit 3 ja 7 eivät sisällä varsinaista uutta kannanottoa itse aiheeseen.

Esimerkissä 38 asetelma on esimerkin 37 tavoin väittelyllinen. Tosin väittely tapahtuu tällä kertaa nähtävämmin koko keskustelun yleisellä tasolla kuin vain kahden keskustelijan välillä. Kommenttien kannanotot varioivat paljon; ne voivat olla sekä runsaasti perusteltuja argumentteja että lyhyitä yhteen väitteeseen nojaavia viestejä. Myös suuret vaihtelut kommenttien äänestysosuudessa sekä henkilökohtaisia oletuksia tekevät viestit ovat merkillepantavia.

Esimerkki 38

1	OJ: ”Opiskelijoiden toimeentuloa kompensoidaan sillä, että työssäkäymiseen opintojen ohella kannustetaan.” Sen lisäksi et orpo petti vaalilupauksen, niin nyt opiskelijoiden pitäis vielä tehdä oman työnsä, opiskelun lisäksi töitä että pärjää?	+49
2	K1: Opiskelu ei ole työtä	-27
3	K2: Niin? Itse ainakin teen töitä opintojen ohessa	0
4	K3: Opiskelun ohella ei ole mitään ongelmaa käydä töissä. Holhousvaltiota ei kaivata.	-19
5	K4: Mitä enemmän opiskelijat käyvät töissä opintojen ohella, sitä enemmän opinnot venyvät, tulee burnoutteja, masennusta, mielenterveysongelmia jne. Mutta eihän se Orpoa kiinnosta koska se paska tulee sitten niskaan 10 vuoden päästä vasta	+61
6	K5: Se työnteko on ryyppäämisestä pois 🤔	0
7	K6: [Viesti 2 siteerattu] Kannattaa availa sanakirjaa välillä	0
8	K7: @1 Ei niin. Opiskeluun kuluu enemmän aikaa kuin työntekoon. Parhaimmillaan 8h lähiopetusta ja siihen päälle vielä työstettävät tehtävät, jotka vie tiedonhaun kanssa useita tunteja.	+35

Esimerkissä 38 avauksen implisiittiseen kannanottoon [työnteon vaatiminen opiskelun ohella on väärin] johdatellaan siteeraamisen ja retorisen kysymyksen kautta. Kommentoijat ovat nähtävästi ymmärtäneet avauksen implisiittisen kannanoton kommenttien keskittyessä pitkälti kantaottavasti eri näkökulmiin siitä, kuinka vaikeaa tai helppoa työnteko opiskelun ohella on. Ketjussa esiintyy uusien kannanottojen lisäksi myös toisille kommentoijille kohdennettua vastaamista. Talousdiskurssista aihetta lähestyvä opiskelua määrittelevä viesti 2 *[o]piskelu ei ole työtä* ja yksilön vastuun näkökulmasta kirjoitettu yleistäväkin viesti 4 *[o]piskelun ohella ei ole mitään ongelmaa käydä töissä*. *[h]olhousvaltiota ei kaivata* ovat ytimekkäitä lähestulkoon pelkän väitteen varaan rakennettuja perustelemattomia kannanottoja. Ne ovat vastakkaisia kannanottoja avaukselle ja nousee merkittävään epäsuosioon lukijoiden keskuudessa, mikä selviää suuresta määrästä miinusääniä. Lukijoiden suosion sen sijaan ovat saaneet

perustelevammat ja avausta puoltavat viestit 5 ja 8, joissa aiheeseen otetaan kantaa yksilön aika ja voimaresurssien näkökulmasta.

Väittelyllinen esimerkki 38 sisältää myös keskustelijoiden välistä ironista piikittelyä ja henkilökohtaisten oletusten tekemistä. Viestissä 6 *[s]e työnteko on ryyppäämisestä pois* – kommentoija K5 esittää oletuksensa opiskelijoista alkoholin suurkuluttajina, mikä vie heiltä työntekoon vaadittavia aika- ja voimaresursseja. Viestissä 7 kommentoija K6 taas vastaa siteeraustoiminnolla opiskelun työnä kieltäneelle K1:lle *[k]annattaa availta sanakirjaa välillä*, mikä implisiittisesti vihjaa tämän olevan henkilönä tyhmä ja täten alempiarvoinen keskustelukumppani. Sanakirjan availematta jättämisen voi tulkita viittaukseksi lukemattomuuteen ja kouluttautumisen laiminlyöntiin, mikä myös tavallaan implikoi K6:n rajaavan kommentoijan K1 viestiketjun keskustelijoiden kokemuksellisen sisäryhmän ulkopuolelle suurimman osan kommentoijista esittäytyessä opiskelijoina tai opiskelijoiden puolustajina. Molemmissa viesteissä ironia esiintyy piikittelevänä mutta myös monipuolisena; pieneen tekstimäärään on mahdutettu suuri määrä tulkinnallisia merkityksiä.

Seuraavissa esimerkeissä 39 ja 40 toisiin keskustelijoihin kohdistetut henkilökohtaiset viestit luovat entistä negatiivisempaa ja jopa hyökkäävää sävyä.

Esimerkki 39

1	OJ: Nyt joku taho halua sunnuntailisät pois. Ei tarvii sit itkee ku ei oo työntekijöitä...	+34
2	K1: Ei halua vaan ne tupla lisät pois. Ja se palkan muodostus voisi olla tasaisempaa eli menetettyjä lisiä kompensoidaan peruspalkkaan. Jokatapauksessa kukaan ei käy enää kirkossa tai pyhitä sunnuntaita herralle joten perusteita lisälle ei 1/2	-8
3	K1: 2/2 enää ole samalla lailla kun silloin kun systeemi on luotu. Sunnuntai ei päivänä eroa muista.	-10
4	OJ: @1 sä varmaan meet ilolla sunnuntaina töihin.	+53

Esimerkki 40

1	OJ: Miksi flunssaan ei tehdä rokotetta niinkuin koronaan? / Loppuisi sekin sitten maailmasta, eikä tarvitsisi aina sairastaa. Tutkijat ei ymmärrä tätä!	0
2	K1: mee ite tutkijaksi ja pelasta meidät kaikki tältä kammottavalta taudilta	+2
3	OJ: [Viesti 2 siteerattu] Miksi ne sitten teki koronarokotuksen? Voisi tehdä myös flunssaan	0

Esimerkissä 39 kommentoija K1 on esimerkkien 37 ja 38 tavoin ymmärtänyt OJ:n tarkoituksen implisiittisessä kannanotossa *[sunnuntailisiä ei pitäisi poistaa]* vastaamalla juuri tähän argumenttiin viesteissä 2 ja 3. K1 argumentoi useisiin perusteluihin nojaten sunnuntailisien poistamisen puolesta, ja tämä on avauksen näkökulmalle vastakkainen. Viestissä 4 OJ vastaa kommentoijalle K1 *sä varmaan meet ilolla sunnuntaina töihin*, mikä luo johdattelevan henkilökohtaisen oletuksen tästä. Sekä OJ:n avaus että hänen vastausviestinsä K1:lle ovat saaneet lukijoilta suuren suosion äänestyksessä, kun taas K1:n viestit ovat saaneet useita miinusääniä. Tämä lisää ketjun vastakkain asettelevaa tunnelmaa ja samalla arvottaa OJ:n mielipiteen K1:n mielipidettä paremmaksi Jodelin lukijoiden keskuudessa.

Esimerkin 40 avauksessa taas päivitellään yleisesti tarvetta flunssarokotteelle ja vedotaan ymmärtämättömiin tutkijoihin.¹⁰ Viestissä 2 kommentoija K1 esittää OJ:lle retorisen imperatiivimuotoisen ohjeen *mee ite tutkijaksi ja pelasta meidät kaikki tältä kammottavalta taudilta*, joka sekä ottaa kantaa OJ:n tutkijoita kohtaan esittämään kritiikkiin että ironisoi flunssataudin vakavuutta viittaamalla siihen ”kammottavana tautina”. Viestistä 2 täten huokuu implisiittisesti kommentoijan K1 negatiivinen suhtautuminen OJ:n avauksen luonnetta kohtaan. Suora käskymuotoinen puhuttelu sekä avauksen aiheen paisuttelu ja ironisointi luovat esimerkin 40 viestiin 2 jopa ilkeän hyökkäävän sävyn.

Vaikka väittelyllisyys ja piikittely korostuvat aineistoni kannanoton avaamissa viestiketjuissa laajasti, löytyy joukosta myös esimerkin 41 kaltaisia ketjuja, joissa keskustelijat pääosin toimivat sovussa keskenään.

Esimerkki 41

1	OJ: Täs kanavalla on nyt pariki keskusteluu menossa pettmisestä, ja mua suuresti ärsyttää kaikki jotka sanoo että pettäminen ei tarkoita rakkauden puutetta koska seksi on vaan seksiä. Kun mun mielestä rakkauteen kuuluu se, että sä et ikinä	+19
2	OJ: haluais tuottaa rakastamalla henkilölle sellasta pahaa oloa, mitä petetyksi tuleminen aiheuttaa.	+25
3	K1: Aamen	+13
4	K2: Chat	0
5	K3: Luulen et ne vaan sekottaa rakkauden kiintymiseen.	+2
6	K1: Jos pettää ei rakasta. Pettäjä rikkoo suhteen sovittuja rajoja tahallaan. Pettämistä ei voi tehdä vahingossa. Ei voi rakastaa, jos pystyy tekemään niin paskasesti toiselle. Vähintään arvostuksen puutetta kun poiketaan sovituista säännöistä.	+12
7	K4: Mulla on vähän outoa nussia muita kuin vaimoani vaikka se tykkää siitä, mutta on se sen verran mukavaa ja kiihottavaa että annan mennä.	0
8	OJ: [Viesti 5 siteerattu] Joo näin mäkin luulen, rakkauden tarkoitus olla itsetön tunne, missä toisen onni tekee sut onnelliseksi. Jos joku määrittelee olevansa rakastunut koska viihtyy yhdessä, on hauskaa, parempi kuin olla yksin, läheisyys, nää on kaikki itsekkäitä	+1
9	OJ: Syitä eikä kuvaile rakkautta vaan kiintymystä.	+1
10	K5: En tiedä vaikuttaako rakkauteen, mutta toisen kunnioittamista on pitää sovituista asioista kiinni ja olla rehellinen sille toiselle. Ja mun mielestä täysin arvokysymys siinä mielessä on pettää tai olla pettämättä.	+2

Esimerkistä 41 löytyy vain yksi negatiivisesti suhtautuva ja provokatiiviseksi tulkittava kommentti (viesti 7). Täten ketju on yleiseltään sävyiltään erilaatuinen kuin aiemmin käsittelemäni kannanoton avaamat viestiketjut. Eksplisiittisesti kantaaottavaan avaukseen on vastattu positiivisen reaktion (viesti 2) ja chat-pyyntöön (viesti 3) lisäksi liudalla spekulioivia ja kantaaottavia viestejä, jotka keskittyvät täysin avauksessa esitettyyn aiheeseen, eivätkä sisällä kohdennetusti väittelyllisiä, henkilökohtaisesti

¹⁰ Esimerkin 40 viesti 3 poissulkee mahdollisuuden avauksen tulkinnasta ironisena kannanottona.

vihjailevia tai ironisia kommentteja trollaukseksi tulkittavaa viestiä 7 lukuun ottamatta. Huomioitavaa on myös, etteivät muut keskustelijat kiinnitä viestiin 7 huomioita ainakaan viestien 8–10 aikana, vaan jatkavat pohdintaa avauksen aiheen tiimoilta.

Tavallaan esimerkistä 41 on löydettävissä yhtäläisyyksiä vaikkapa aiempaan esimerkkiin 37 keskustelijoiden tavoissa muotoilla viestejään edellisten viestien mukaan. Kun esimerkissä 37 ironiaa ja vihjailua esiintyy lähes jokaisessa viestissä, esimerkissä 41 suurin osa viesteistä sisältää oman mielipiteen sanoittamista (*mun mielestä rakkauteen kuuluu --, luulen et ne sekottaa --, en tiedä vaikuttaako --, mun mielestä täysin arvokysymys --*). Voidaan pohtia, josko viestiketjun aiempi kulku voi vaikuttaa keskustelijan tapaan muotoilla viestinsä aiempia vastaaviksi. Näin uusi viesti ikään kuin vastaisi ja todentaisi odotuksenmukaisesti yksittäisessä ketjussa muodostunutta normia. Tämä sama ilmiö on löydettävissä vielä rakenteellisemmalla tasolla työssäni seuraavaksi käsiteltävästä gallupin avaamasta viestiketjusta.

Yleisesti kannanoton avaamassa viestiketjussa implisiittisyys ei näyttäyty esteenä keskustelijoiden keskinäiselle sisällölliselle ymmärrykselle, ja täten kommentteilla on hyvät mahdollisuudet vastata odotuksenmukaisesti avaukseen. Tosin harva kantaaottava avaus sisältää suoran odotuksen kommentoijille verrattuna aineistoni neuvoa pyytäviin, tietoa hakeviin ja gallupeja tekeviin avauksiin, jotka lähes aina sisältävät kysymyksen. Useimmin kantaaottavalle avaukselle odotuksenmukaisin kommentti lienee kommentoijan oma kannanotto avauksessa esitettyyn aiheeseen ja täten keskustelun jatkaminen (ks. alaluku 2.3; Mercier & Sperber, 2011). Neuvonpyynnön avaaman viestiketjun tavoin kannanotonkin avaamassa viestiketjussa suhtautuminen ja ironia menee toisinaan aihekohtaisen kannanottamisen edelle, mikä näkyy vaikkapa esimerkeissä 37 ja 40. Keskeisenä erona neuvonpyynnön avaamaan viestiketjuun kannanoton avaamassa viestiketjussa esitetään usein henkilökohtaisia negatiivisävytteisiä oletuksia toisista keskustelijoista ja käytetään yleisesti astetta hyökkäävämpää kieltä (vrt. Lahti, 2019, s. 238–240).

5.3 Gallupin avaama viestiketju

Tässä alaluvussa käsittelen aineistoni gallup-avausten kommentointia ketjujen ensimmäisen 10 viestin aikana. Kommentoinnissa keskeisimmäksi toiminnaksi nousevat osittain avauksen laadun mukaan joko kirjoittajien elämäntilanteita käsittelevät viestit tai heidän mielipiteitään ilmaisevat kantaaottavat viestit, jotka molemmat voivat olla odotuksenmukaisia vastauksia avaukseen. Huomioitavaa on, että osassa gallup-avauksia on hyödynnetty Jodelin vastausvaihtoehdot-työkalua, johon lukijat voivat halutessaan valita OJ:n kirjaamista vastausvaihtoehdoista yhden mieleisensä. Joskus avauksen suora odotuksenmukaisuus lukijoille voi täytyä jo pelkästään kyselyyn vastaamisella. Toisinaan avauskysely vain lisää yhden erillisen oletuksen avaukseen. Avauskyselyyn vastanneen kommentoijan vastausvalinta näkyy

mukana hänen viestiketjuun kirjoittamissaan kommenteissa. Toisinaan keskustelijat kopioivat ketjun aiemmissa kommenteissa käytetyn tai jo avauksessa annetun rakenteen, jonka mukaan muotoilevat vastauksensa. Tällaisissa ketjuissa huumoria sisältävät viestit nousevat positiivisesti esiin äänestysuusiossa, mikä on ilmiönä tunnistettu aiemmassakin Jodel-tutkimuksessa (ks. Bergau 2021).

Esimerkissä 42 suora odotuksenmukaisuus vaihtoehtokysymysmuotoista avausta kohtaan täyttyy jo avauskyselyyn vastaamisella. Kommentoinnissa keskustelijat perustelevat omaa tilannettaan tai näkemystään tarkemmin.

Esimerkki 42

1	OJ: Luuletko, että kykenet/kykenisit antamaan lapsellesi hyvät edellytykset elämään? [Vastausvaihtoehdot: kyllä, en]	0
2	K1 [en]: Tästä syystä (muun muassa) en tee lapsia	+1 (OJ)
3	K2 [kyllä]: Pakon edessä kykenisin, mutta en tässä elämäntilanteessa vielä sitä vastuuta halua	+1 (OJ)
4	K3 [en]: En pystyisi. Saatanan armolla koen eläväni. En vois antaa sille mitään hyvää.	+1 (OJ)
5	K4 [kyllä]: Kuka vaan pystyy jos tarpeeksi yrittää	+2 (OJ)
6	K3 [en]: @4 Ei pysty.	+2 (OJ)

Esimerkissä 42 kommentoinnin avaavat viestit 2–4 ovat toiminnaltaan samankaltaisia omakohtaisia täsmennyksiä: ne perustelevat ja laajentavat kirjoittajan avauskyselyyn antamaa vastausta. Viesteissä 3–5 huomataan kirjoittajien liu’uttavan vastaustaan mustavalkoisen kyllä/ei-kahtiajaon sijaan ikään kuin kykenevyyttä kuvaavalla janalla. K2 lieventää viestissä 3 omaa myöntävää vastaustaan esittämällä, ettei kuitenkaan tässä elämäntilanteessa vielä halua vastuuta omasta lapsesta, ja K3 entisestään painottaa viestissä 4 omaa kielteistä vastaustaan muun muassa maininnalla *[e]n vois antaa sille mitään hyvää*. Edellisistä omakohtaisista kommenteista poiketen K4 ottaa viestissään 5 yleisesti kantaa aiheeseen: *Kuka vaan pystyy jos tarpeeksi yrittää*. Kommentin voi tulkita rikkovan odotuksenmukaisuutta avausta kohtaan, sillä se ei pitäydy avauksen asettamassa henkilökohtaisissa raameissa, ja K3 asettuukin seuraavassa viestissä 6 tätä kannanottoa vastaan.

Esimerkin 43 avauksessa taas kerätään useiden johdattelevien kysymysten kautta gallupia tatuoitujen lukijoiden mahdollisista kielteisistä kokemuksista työnhaussa. Omakohtaiseen kerrontaan ohjaavasta avauksesta huolimatta kommentoinnissa korostuu eniten yleiset kannanotot aiheen tiimoilta.

Esimerkki 43

1	OJ: Onko siulta ikinä evätty työpaikkaa tatuoinnin takia? Millanen työpaikka ja tatuointi oli kyseessä ja mitä silloin tapahtui?	+2
2	OJ: Ps. Ei kiinnostu te ketkä vihaatte tatuointeja 😞	+9

3	K1: En jotenkin usko että tänä päivänä olisi ongelma 🤔	+8
4	K2: Ei ole evätty, tosin minulla on vain pieniä jotka saa piiloon. Ymmärrän kyllä työnantajia, jos joku DIY naamatatuoitu ihminen jää palkkaamatta...	+1
5	OJ: [Viesti 3 siteerattu] Toivottavaahan se olisi, että ei ole ongelma!	+1
6	K3: Naanatuoitu sonnin rengas nenässä oleva lastenlääkäri ei välttämättä herätä pienissä lapsissa luottamusta.	+6
7	K4: Eihän ihmisiä ulkonäön perusteella pitäisi enää nykypäivänä syrjiä. Ei siis pitäisi. Todellisuus on varmasti toinen.	+16
8	K5: [Viesti 6 siteerattu] Mutta silti semmonenkin lääkäri palkataan ja lapsilta ei sitä luottamusta kysytä. Ulkonäöllä ei pitäis kyl olla tommosessa ammatissa mitään väliä vaan se että osaa tehdä oikeita diagnooseja ja hoitaa oikein.	+9

Esimerkin 43 kommentoinnin aloittaa K1:n yleinen pohdinta tatuointien vaikutuksesta työpaikan saamiseen viestissä 3. Tämän jälkeen K2 kertoo viestissä 4 avaukselle odotuksenmukaisesti oman tilanteensa. Tarkemmin K2:n tarvitsee odotukset täyttääkseen vain vastata kielteisesti avauksen ensimmäiseen vaihtoehtokysymykseen *[o]nko siulta ikinä evätty työpaikkaa tatuoinnin takia, jolloin avauksen jatkokysymykset eliminoituvat*. Kielteisen vastauksen ja omakohtaisen taustoituksen jälkeen K2 kuitenkin jatkaa viestiään implisiittisellä kannanotolla tatuointeja vastaan: *Ymmärrän kyllä työnantajia, jos joku DIY naamatatuoitu ihminen jää palkkaamatta...* Esimerkin 43 viestit 6–8 voidaan lukea jo kokonaisuudessaan kannanotoiksi. Keskustelu ajautuu kommentoinnin myötä käsittelemään kirjoittajien mielipiteitä siitä, missä määrin tatuointien negatiivinen vaikutus työn saamiseen nähdään oikeutettuna. Täten avauksen alkuperäinen odotus jää hieman taka-alalle ketjun edetessä (vrt. Marmorstein, 2023, s. 59–60). Tosin viestissä 7 kommentoija K4 vielä suuntaa omaa kannanottoaan avauksen odotusten suuntaan mainitsemalla viestinsä keskellä *[e]i siis pitäisi [evätä työpaikkaa tatuoidulta]*. Tämä mukailee odotuksenmukaista vastausta avauksen ensimmäiseen vaihtoehtokysymykseen.

Aineistoni yksinkertaisimpina osastoina näyttäytyvät sellaiset gallup-ketjut, joissa keskustelijat ovat omaksuneet ketjun myötä tietyn ytimekkään mallin ja rakenteen, jonka mukaan rakentavat vastauksensa. Esimerkeissä 44 ja 45 suurin osa kommentaiteista noudattaa keskenään samaa typografista muotoilullista kaavaa, joka sekä vastaa avauksen odotuksenmukaisesti että pysyttelee mahdollisimman ytimekkäänä.

Esimerkki 44

1	OJ: Kysely! Montako vaihtoehtoa sulla on kelle voisit laittaa heti viestiä jos haluaisit seksiä ja tiit et he suostus? Ootko N vai M? // Ite N ja tulee äkkiseltä 7 mieleen kenen kanssa oon tekemisissä ja tiedän et onnistuis.	0
2	K1: M 0 😊	+22
3	K2: M 0	+13
4	K3: M 0	+12
5	K4: M 4 hyvää äijää aina valmiina toimimaa	+20 (OJ)

6	K5: M 0	+10
---	---------	-----

Esimerkki 45

1	OJ: Kerro: / -Koulutuksesi / -palkkasi / -ikäsi / T:uudestaan opiskelemaan halukas ja hukassa mitä teen elämälläni [Vastausvaihtoehdot: mies, nainen, en halua kertoa]	+2
2	K1 [mies]: DI / 3600 / 27	+1 (OJ)
3	K2 [mies]: - Merkonomi / - 4300 / - 41	+1 (OJ)
4	K3 [mies]: Tietojenkäsittelyn tradenomi / 4000 / 27	+1 (OJ)
5	K4: -paska / -paska / -paska	+19 (OJ)

Esimerkissä 44 korostuu vastaus *M 0*, jossa M-kirjaimella merkataan miessukupuolta ja numerolla 0 saatavilla olevien potentiaalisten seksikumppanien määrää. Kommentit ovat saaneet suuria määriä tykkäyksiä äänestyksessä, minkä voi tässä kontekstissa tulkita yhtäältä lukijoiden samaistumiseksi tai toisaalta kommentoijien tilanteiden kokemiseksi surkuhupaisena. Lyhydestään huolimatta jokainen esimerkissä 44 näkyvä kommentti vastaa kaikkiin avauksessa esitettyihin odotuksiin.

Esimerkissä 45 kommentoijat niin ikään vastaavat suoraan avauksessa esitettyyn kolmeen odotukseen kertomalla koulutuksensa, kuukausipalkkansa ja ikänsä. Kommentoijat asettelevat vastauksensa avauksen tavoin kolmelle erilliselle riville avauksessa käytetyn asettelun tavoin (litteroinnissa käyttämäni /-merkki kuvaa rivinvaihtoa). Esimerkin 45 viesti 5 nousee itseironisessa humoristisuudessaan esiin äänestysosuudessa. Kommenttien muotoilujen yhteneväisyyttä on aiemminkin analyysissäni löydetty muista kategorioista (ks. esimerkit 36, 37 & 41). Jokseenkin väljänä mutta kuitenkin tunnistettavana ilmiönä keskustelijat siis joskus kopioivat aiempien ketjun viestien muotoilullisia piirteitä omiin viesteihinsä (vrt. Marmorstein, 2023, s. 57). Täten voidaan pohtia, josko viestiketjun aiemmat viestit joskus nähdään eräänlaisten ketjukohtaisten muotoilullisten normien luojina Jodel-keskustelussa.

Gallupin avaama viestiketju näyttäytyy aineistossani muihin kategorioihin verrattuna jokseenkin yksinkertaisena: kaikki avaukset sisältävät suoran kysymys- tai kehoitusmuotoisen odotuksen kommentoijille, ja valtaosa kommentteistakin vastaa avaukseen odotuksenmukaisesti joko oman elämäntilanteen tai mielipiteen kertomalla. Toisinaan yleiset kannanotot avauksen aiheen tiimoilta voivat viedä keskustelua pois avauksen asettamista odotuksista, mikä näkyy esimerkissä 43. Kuitenkin useimmiten eksplisiittisten avausten ja kommenttien myötä tulkinnanvaraisuus vähenee, mikä vähentänee viesteissä tehtävän toiminnan vaihtelevuutta. Muihin ketjukategorioihin verrattuna toisille keskustelijoille kohdennettuja viestejä (kuten kohdennettua väittelemistä, lisätietojen kysymistä, vihjailua ja suhtautumista) esiintyy yleisesti gallupin avaaman viestiketjun ensimmäisessä 10 viestissä muita harvemmin. Keskustelu pysyy suurimmilta osin summatiivisesti yleisellä tasolla, kun lähes jokainen keskustelija kirjoittaa pääosin vain itsestään tai mielipiteestään.

5.4 Tiedonhaun avaama viestiketju

Tässä analyysini viimeisessä alaluvussa käsittelen aineistoni tiedonhaullisten avausten kommentointia ketjujen ensimmäisen 10 viestin aikana. Gallup-avausten tavoin tiedonhaulliset avaukset sisältävät aineistossani aina suoran odotuksen kommentoijille, joten odotuksenmukainen vastaaminen ei ole kiinni tulkinnanvaraisuudesta. Keskeinen määritelmällinen huomio liittyy tiedottamisen, pohdinnan ja kannanoton suhteeseen yksittäisen kommentin tasolla tiedonhaun avaamassa viestiketjussa. Olen määritellyt tiedonhaullisten avausten kategoriaan määrittäväksi piirteeksi teoreettisen mahdollisuuden vastata avauksen kysymykseen objektiivisella faktalla. Käytännössä kommentoijat kuitenkin harvoin voivat vastata tyhjentävästi tiedonhaullisiinkaan avauksiin. Vaikkapa avauksen *miksi naisilla on enemmän mielenterveysongelmia kuin miehillä* kommentointi tarvitsisi objektiivisuuden saavuttaakseen ensinnäkin mielenterveysongelman käsitteen määrittelyä ja rajausta, tilastollista tietoa naisten ja miesten suhteutumisesta mielenterveysongelmissa sekä avauksessa kysyttävien syiden tarkastelua laajasti monista näkökulmista. Tähän tarkoitukseen Jodel harvoin kykenee, sillä keskustelupalstaviestit pysyvät lyhyinä ja harvalla keskustelijalla on todellisuudessa laajaa asiantuntemusta aiheesta.

Täten viestiketjussa tapahtuva tiedottaminen ja pohdinta ovat usein yhtäältä niukkaa ja toisaalta myös kapeanäkökulmaista. Niukka kapeanäkökulmainen tiedottaminen voi toki olla objektiivisesti totta, mutta viesti jättää edelleen ulkopuolelleen paljon muita todellisuuden osia. Tämä voi tehdä tiedottavasta viestistä jopa implisiittisen kannanoton: kirjoittaja esittää valikoitua tietoa siitä näkökulmasta, jonka itse kokee relevanteimmaksi tai tuntee parhaiten. Myös pohtiva viesti voi toisinaan jättää tärkeitä näkökulmia ulkopuolelleen, vaikka pohdinta onkin lähtökohtaisesti luonteeltaan keskustelevaa eikä järkkymätöntä. Olen yhdistänyt kaikki edellä mainitun tapaiset viestit kategoriaksi nimeltä *näkökulmasidonnainen tiedottaminen*. Tämä kategoria erottuu yhdessä suhtautumisen kanssa tiedonhaun avaaman viestiketjun yleisimmäksi toiminnaksi.

Suhtautumista kohdennetaan viesteissä neuvonpyynnön avaaman viestiketjun tavoin joko avauksen luonnetta tai sen sisältöä kohtaan. Aiemmin työssäni suhtautumisen ilmiötä on lisäksi tavattu entistä negatiivisempänä ja henkilökohtais-tuneempänä versiona kannanoton avaamassa viestiketjussa. Tiedonhaun avaamassa viestiketjussa suhtautuminen on useimmiten turhautunutta tai vähättelevää. Esimerkissä 46 näkyvät sekä näkökulmasidonnaisen tiedottamisen että avaukseen luonteeseen ja sisältöön liittyvät suhtautumisen ilmiöt.

Esimerkki 46

1	OJ: Jussi Halla-Ahoa kutsutaan usein rasistiksi, niin voiko joku antaa esimerkkejä lainauksen muodossa hänen rasismista?	0
2	K1: Niistä puhutaan paljon, mutta kukaan ei ole nähnyt niitä.	0

3	K2: Hän esimerkiksi aikoo puhdistaa maahanmuuttajat kokonaan pois	0
4	K3: "Paheksun kaikkea sellaista ajattelua, että ihmisiä pitäisi kohdella eri tavoin riippuen heidän ihonväristään" // Ohi oliki antirasistinen teksti	+18
	(viestit ohitettu)	
8	K5: Jostai +10 vuoden takaa taitaa olla tuomiokin, mutta jaa a	+8
9	K1: [Viesti 8 siteerattu] Tarkka lainaus siitä?	0
10	K6: "Ohikulkijoiden ryöstely ja verovaroilla loisiminen on somalien kansallinen, ehkä suorastaan geneettinen erityispiirre." iha vaan googlesta löytyy	+24

Esimerkin 46 avauksen suoraan odotukseen lainauksen esittämisestä Jussi Halla-Ahon rasismista lähdetään vastaamaan näkökulmasidonnaisella tiedottamisella ja vahvalla suhtautumisella. Viestit 3 ja 4 esittävät toisilleen vastakkaiset tiedottavat näkökulmat: Viestissä 3 kommentoija K2 huomioi Halla-Ahon negatiivisen asenteen maahanmuuttajia kohtaan kirjoittamalla kärjistäen tämän "aikomuksesta puhdistaa maahanmuuttajat kokonaan pois", mistä selviää K2:n oma negatiivinen suhtautuminen avauksen sisältöä eli Halla-Ahoa kohtaan. Viestissä 4 kommentoija K3 esittää rasisminvastaiseksi tulkittavan sitaatin Halla-Aholta, mikä toimii sekä näkökulmasidonnaisena tiedottamisena että implisiittisenä negatiivisena suhtautumisena avauksen luonnetta kohtaan. Suhtautumista korostaa K3:n näennäinen lipsahduksen nimeäminen *[o]hi* ([oho]) *oliki antirasistinen teksti*, mikä osoittaa kirjoittajan vähättelevää suhtautumista avausta kohtaan ja kieltää avauksen aiheellisuuden. Niin ikään kommentoinnin aloittava viesti 2 esittää näennäisesti tiedottavan mutta kuitenkin puhtaasti vähättelevää suhtautumista ilmaisevan kommentin *[n]iistä puhutaan paljon, mutta kukaan ei ole nähny niitä*.

Esimerkin 46 viestissä 8 kommentoija K5 muistuttaa Halla-Ahon rasisista kirjoituksistaan saamasta tuomiosta. K1 kyseenalaistaa tämän viestissä 9, minkä myötä K6 lopulta esittää viestissä 10 avaukselle(kin) odotuksenmukaisesti suoran sitaatin Halla-Ahon tuomioon johtaneesta kirjoituksesta. Turhautunut suhtautuminen näkyy runsaana kommentoijien K5 ja K6 kielessä viesteissä 8 ja 10: – – *taida olla tuomiokin, mutta jaa a*¹¹ sekä *iha vaan googlesta löytyy*¹² toimivat vastalauseina yhtäältä aiemmille avauksen aiheellisuutta vähätelleille kommenteille sekä toisaalta itse avaukselle, jonka kirjoittajaa implisiittisesti neuvotaan hakemaan tietoa Googlessa. Huomionarvoista viesteissä 8–10 on myös toimintajakson perinteisestä poikkeava jäsentyminen: K1 kohdentaa kysymyksensä kommentoijalle K5, mutta K6 ehtii vastaamaan siihen ensimmäisenä (vrt. Nurmikari, 2023, s. 154–155).

¹¹ Interjektio "jaa" ilmaisee muun muassa epämääräisyyttä ja päivittelyä (KS s.v. *jaa*).

¹² *Ihan vaan googlesta löytyy* -ilmaisun synonyymiksi voisi esittää vaikkapa ilmaisun [sinun ei tarvitse muuta kuin googlata] tai [yksinkertaisesti googlaamalla löytyy]. "Ihan vaan" -sanapari korostaa tällöin avauksessa esitetyn kysymyksen ratkaisun helppoutta.

Suhtautuminen avauksen luonnetta kohtaan näkyy vielä voimakkaampana ja jopa henkilökohtaistuvana esimerkissä 47, jonka avauksessa haetaan tietoa oletettavasti tapahtuneesta onnettomuudesta.

Esimerkki 47

1	OJ: Mikä onnettomuus kun useempi Sepe lentää ees taas Oys:iin? #asiallinen	0
2	K1: Ei oo ensimmäistäkään sepeä ollu yli kymmeneen vuoteen missään.	0
3	K2: Jaa enpä tiää	0
4	K3: Sepe? Onko sun taskussa markkoja kans ja telen liittymä?	+17
5	K4: Eiköhän siitä tiedoteta jos on jotain mitä sun tarvii tietää.	0
	<i>(viestit ohitettu)</i>	
9	K1: [Viesti 5 siteerattu] Tää. Vituttaa tommoset utelijat, kyllä siitä kerrotaan jos se millään tavalla sua koskee.	+6

Esimerkin 47 kommentointi alkaa viisastelulla avauksessa käytettyä vanhentuneeksi koettua pelastushelikopteria kuvaavaa *Sepe*-nimitystä kohtaan (viestit 2 ja 4) sekä yleisellä välinpitämättömyyden osoituksella avauksen sisältöä kohtaan (viesti 3). Viestit eivät vastaa avaukseen odotuksenmukaisesti huolimatta sen eksplisiittisyydestä, mikä täten implikoi kommentoijien negatiivisesta suhtautumisesta OJ:ta kohtaan. Viestin 4 ironinen kysymys yksikön toisessa persoonamuodossa *[o]nko sun taskussa markkoja kans ja telen liittymä* puhuttelee OJ:ta suoraan, mikä tekee viestistä henkilökohtaisemmin kohdennetun. OJ:n puhutteluun yhtyy K4 viestissä 5 *[e]iköhän siitä tiedoteta jos on jotain mitä sun tarvii tietää*, joka implisiittisesti neuvoo OJ:lle, ettei pelastushelikopterin lennon syy ole hänen asiansa.

Esimerkissä 47 negatiivinen suhtautuminen OJ:ta kohtaan näkyy vahvimmin viestissä 9, joka on siteeraustoiminnolla esitetty puoltamaan viestiä 5 ja joka nimittää OJ:n ”utelijaksi” jollaiset *[v]ituttaa*. Negatiivista suhtautumista OJ:ta kohtaan ilmentävät viestit 4 ja 9 ovat myös saaneet positiivista äänestysosuutta lukijoilta. Esimerkin 47 yleisesti negatiivinen tunnelma muistuttaa useita aineistoni kannanoton avaamia viestiketjuja (ks. esimerkit 37 ja 38). Seuraavassa esimerkissä 48 korostuu jälleen enemmän näkökulmasidonnaisen tiedottamisen toiminto.

Esimerkki 48

1	OJ: Miksi naisilla on enemmän mielenterveysongelmia kuin miehillä?	0
2	K1: Miksi miehet tekee enemmän itsemurhia kuin naiset?	+39
3	K2: Erilainen hormonitoiminta ja tää yhteiskunta on niille vielä huonompi ku meille miehille. Ainaki mitä oon omia ongelmia ymmärtäny nii kaikki on alkanu ulkopuolelta. Ja niinhän se onki ei pienet lapset oo masentunu.	0
4	K3: Miehet ei kerro niistä	+26

5	K4: Sosiaalisesti naisten on hyväksyttävämpää puhua ongelmistaan ja tunteistaan. Miehet eivät uskalla sosiaalisten paineiden vuoksi ja jäävät ilman diagnooseja ja apua. Siksi miehet tekevät enemmän im.	+17
	<i>(viestit ohitettu)</i>	
8	K5: Ne osaa hakea apua. Tuskin ongelmia enempää on. Miehet juo viinaa ja hirtttää itsensä, kun avun hakeminen on monen mielestä heikkoutta.	+7
9	K2: [Viesti 2 siteerattu] Mä luulen et miehet on yksinäisempiä ja niillä on heikompi impulssikontrolli. Eikä ole yhtä tunteellisia normaalisti, joten suuret tunteet saattaa järkyttää enempi.	+3

Esimerkin 48 kommentointi pysyy kauttaaltaan yleisellä tasolla, ja kommentit voidaan nähdä sekoitukseksi tiedottamista, pohdintaa ja kannanottoa, joista olen johtanut nimityksen näkökulmasidonnainen tiedottaminen. Muista kommenteista poikkeavasti K1 esittää heti ketjun ensimmäisessä kommentissa (viesti 2) uuden tiedonhaullisen kysymyksen *[m]iksi miehet tekee enemmän itsemurhia kuin naiset*, joka voidaan tässä kontekstissa tulkita myös retoriseksi kysymykseksi ja kantaaottavaksi vastalauseeksi avauksessa implisiittisesti tehdylle oletukselle *[naisilla on miehiä enemmän mielenterveysongelmia]*. Toisaalta viestin 2 voi nähdä ikään kuin uudesta näkökulmasta tehtynä laajenuksena avaukseen, sillä perusodotus mielenterveysongelmien suhteutumisen selvittämisestä naisten ja miesten kesken pysyy edelleen samana. Ketjun kommentoinnin sisällössä palataan avauksen naisnäkökulman lisäksi käsittelemään myös miesten itsemurhia, mikä kertoo, että keskustelijat ovat omaksuneet viestin 2 sisällön yhtä lailla kommentoinnin arvoiseksi.

Esimerkin 48 kommentoinnissa avaukselle odotuksenmukaista tiedottamista tehdään muun muassa biologian, yhteiskunnan, sosiaalisten normien, avun hakemisen taitojen ja yksinäisyyden näkökulmista. Kantaaottavuutta näihin kommentteihin syntyy juuri eri painotusten ja tehtyjen oletusten kautta. Esimerkiksi viestissä 5 esitetty väite *[m]iehet eivät uskalla [puhua ongelmistaan ja tunteistaan] sosiaalisten paineiden vuoksi* voi olla yhtäältä usein todellisuutta mutta toisaalta myös yleistys, joka ei ole aukottoman objektiivinen. Kommentoinnin pohtivuus esimerkissä 48 löydetään subjektiivisuutta tai modaalista epävarmuutta (ks. VISK § 1551) kuvaavista ilmauksista *mitä oon omia ongelmia ymmärtäny* (viesti 3), *tuskin ongelmia enempää on* (viesti 8) sekä *mä luulen et – – ja suuret tunteet saattaa järkyttää enempi* (viesti 9) (vrt. esimerkki 41). Näkökulmasidonnainen tiedottaminen on siis varsin monipuolinen toiminto tiedonhaun avaamassa viestiketjussa, ja siinä korostuu vaihtelevasti kantaaottavuus ja pohtivuus.

Tiedonhaun avaamassa viestiketjussa odotuksenmukaisuus täyttyy vaihtelevasti. Näkökulmasidonnainen tiedottaminen lienee kaikkein odotuksenmukaisinta toimintaa avaukseen, sillä juuri täsmällisempään tiedottamiseen Jodelissa ei monesti kyetä osittain myös avauksen taustaoletuksien takia, jotka tulisi selvittää läpikotaisin objektiivisessa tiedottamisessa. Toisinaan suhtautuminen vie paljon tilaa keskustelusta ja nousee jopa näkökulmasidonnaista tiedottamista keskeisemmäksi toiminnaksi. Suhtautuminen on enimmäkseen turhautunutta ja avauksen luonnetta taikka sisältöä

vähättelevää tiedonhaun avaamassa viestiketjussa. Toki tiedonhaun avaama viestiketju on aineistossani suhteellisen niukka ryhmä (7 kpl), joten keskeisten ilmiöiden kartoittaminen on jo haastavampaa, etenkin kun aineisto on toiminnaltaan monipuolista verrattuna vaikkapa toiseen pieneen gallup-ketjujen ryhmään.

6 PÄÄTÄNTÖ

6.1 Tulosten yhteenveto ja päätelmät

Tutkielmani päätännössä käyn ensiksi yhteenvetona läpi tutkimukseni analyysilukujen keskeisimmät tulokset, joita tarkastelen myös kootusti koko aineistoni tasolla ja suhteuttamalla aiempiin tutkimustuloksiin. Sen jälkeen arvioin tutkimustulosteni luotettavuutta ja tarkastelen työtäni kriittisesti. Läpi päätäntöluvun pohdin myös mahdollisia ideoita jatkotutkimukselle. Tutkimukseni aiheena oli selvittää digitaalisen keskustelunanalyysin lähestymiskulmasta, millaista keskustelua Jodelissa käydään runsaasti kommentoitujen avausten viestiketjuissa. Analyysini rakentui alaluvuiksi aineistoni avausten sisältämistä keskeisimmistä toiminnoista johdettujen toimintakategorioiden mukaan. Aineistoni 60 avauksesta, joista jokainen oli keruuhetkellään ollut paikkakuntansa kommentoiduin avaus viimeisimmän 24 tunnin aikana, osoittautuivat yleisimmiksi toimintakategorioiksi neuvonpyynnöt, kannanotot, gallupit ja tiedonhau. Aineistoni kaikista yleisimmän avaustoiminnan eli neuvonpyytämisen merkityksen Jodelille ovat tunnistaneet myös Mensahin (2023, s. 13), Festin ym. (2019, s. 176–177) ja De Oliveira Santosin ym. (2021, s. 82–83) tutkimukset, vaikkakin eri näkökulmista.

Tavallisimmin aineistoni avaukset sisälsivät suoran kysymyksen kommentoijille, mikä samalla loi selkeän odotuksen jatkokeskustelulle. Tutkimukseni vahvistaa Festin ym. (2019, s. 177) päätelmää siitä, että Jodel-keskustelu rakentuu pitkälti kysymysten esittämisen ja vastausten saamisen varaan. Aineistoni neuvonpyynnöissä avauksen sisältämä kysymys ja muu taustoittava sisältö liittyi avauksen kirjoittajan omaan elämään, kun taas gallup-avauksissa esitetty kysymys kohdistettiin avauksen lukijoiden elämiin tai mielipiteisiin, ja tiedonhauissa esitettyyn kysymykseen tuli henkilökohtaisuuden sijaan olla olemassa teorettinen mahdollisuus vastata objektiivisesti. Edellisistä poikkeavasti suurin osa kantaottavista avauksista ei sisältänyt muiden aineistoni yleisten toimintakategorioiden tavoin suoraa odotusta

kommentoinnille. Sen sijaan kategoriassa korostui kannanottojen implisiittisyys, eli kirjoittaja ei usein ilmaissut pääväitettään suoraan, vaan johdatteli lukijaa mielihiteeseensä erilaisten retoristen keinojen, kuten vihjailun, ironian, kärjistämisen ja siteeraamisen avulla. Myös Suomi24:ää tutkinut Lahti (2019, s. 138) on todennut keskustelupalstojen kannanottamisen toisinaan implisiittiseksi sekä väitteiden ja perusteluiden irrallisuutta korostavaksi.

Sekä neuvonpyynnön, kannanoton että tiedonhaun avaamassa viestiketjussa suhtautuminen joko avauksen luonnetta tai sen sisältöä kohtaan nousi keskeiseksi toiminnaksi kommentoinnissa. Tämä on mielenkiintoista sen takia, etteivät suhtautumisen ilmaisut oikeastaan ole suoranaisesti odotuksenmukaisia vastauksia näiden toimintakategorioiden avauksille. Ne kuitenkin näyttäytyvät aiemmankin tutkimuksen perusteella varsin keskeisenä toimintana Jodelissa: muun muassa Björkvikin (2019) ja Heumanin (2020) aineistoesimerkeistä useat sisältävät suhtautumisen ilmaisuja (ks. Björkvik, 2019, s. 47).¹³

Suhtautumisen ilmaisut kuitenkin usein sisältävät syvemmin tarkasteltuna implisiittisen kannanoton, jollaisen voi nähdä yleisesti keskustelupalstakeskustelua edistävänä toimintana. Toisinaan voi jopa olla vaikeaa vetää raja kohdennetun implisiittisen kannanoton ja suhtautumisen ilmaisun välille. Suhtautumista oli useassa aineistoni kommentissa myös liitetty muun toiminnan oheen, mikä yhtäältä edesauttaa suhtautuvan toiminnan yleistä runsautta. Toisaalta muun toiminnan yhteyteen liitetty suhtautumisen ilmaisu voi myös näyttäytyä pikemminkin tuon toisen toiminnan muotoilullisena seikkana kuin omana toimintanaan. Suhtautuminen aineistoni viestiketjuissa oli useanlaatuista ja varioivaa, mutta tavallisimmin negatiivissävytteistä ja/tai ironista (vrt. Heuman, 2020). Ironia toimii myös väylänä kommentoinnista laajalti löytyvään huumoriin, jonka läsnäolo Jodelissa on tunnistettu myös muun muassa Bergaun (2021) sekä Laaksosen ja Rantasilan (2021) tutkimuksissa. Tuloksieni mukaan suhtautumisen ilmaisujen runsaus Jodel-keskustelussa näyttäytyy jo yleistettävänä genrekohtaisena normina Suomen kontekstissa.

Suhtautumisen lisäksi kommentointi aineistoni viestiketjuissa keskittyi neuvoa pyytävän avauksen yhteydessä odotuksenmukaisesti autenttiseen neuvomiseen ja lisätietojen kysymiseen (ks. Heritage, 1996, s. 246–247), kantaaottavan avauksen yhteydessä uusiin kannanottoihin ja kohdennettuun paikoin affektiiviseen ja henkilökohtaistuvaankin väittelyyn (vrt. Lahti, 2019; Saresma, 2020) sekä tiedonhaullisen avauksen yhteydessä odotuksenmukaisesti näkökulmasidonnaiseen tiedottamiseen. Gallupin avaamassa viestiketjussa odotuksenmukaisuus avausta kohtaan kuitenkin täyttyi parhaiten ja ehkäpä juuri suhtautumisen ilmaisujen poissaolon takia. Gallupketjuissa kommentoijat suurimmaksi osaksi vastasivat heille omakohtaisiin

---

¹³ Huom. Suhtautumisen ilmaisujen runsaus ei ole Björkvikin (2019) tai Heumanin (2020) tutkimusaiheiden mukainen tutkimustulos vaan näistä tutkimuksista ja niiden aineistoesimerkeistä muuten havaittava piirre.

kysymyksiin tai perustelivat omaa näkemystään tai tilannettaan pidemmälle. Tällaisessa asetelmassa keskustelijoiden välille ei odotettavasti usein synny ristiriitoja.

Toisena koko aineistoani kattavana ilmiönä voidaan nähdä viestiketjukohtainen muotoilujen yhteneväisyys, jota esiintyy aineistossani toisinaan mutta silti säännöllisesti. Ilmiö on nähtävissä yleisenä viestien lyhyytenä esimerkissä 36, ironian ja vihjailun runsautena esimerkissä 37, modaalisen kannanottamisena esimerkissä 41 ja typografisten aseteluiden keskinäisessä täsmävytydessä esimerkeissä 44 ja 45 sekä alla vielä viimeisenä aineistoesimerkkinä esittelemässäni esimerkissä 49, jossa typografisen yhteneväisyyden lisäksi kommentoijat onnistuvat (myös jaetun kulttuurisen taustatiedon avulla) yhdessä luomaan lukijalle synkronoidulta näyttävän merkityksiä sisältävän implisiittisen kannanoton.

Esimerkki 49

1	OJ: Arvostelen tähän ketjuun Tampereen baareja: ↓ ↓ 🍷	+11
2	K1: R	+37
3	K2: O	+37
4	K3: D	+37
5	K4: E	+37
6	K5: O	+37
7	K6: Kansan baari	+2
8	K3: @1 @2 @4 @5 🍷	+35 (OJ)

Esimerkki 49 ja sen avaus rajautuivat työni analyysiosion ulkopuolelle, sillä avaus edustaa marginaaliin jäänyttä ilmoituksen toimintakategoriaa. Ketjun kommentointi kuitenkin todentaa muussa analyysissäni esiin nousutta ilmiötä muotoilujen yhteneväisyydestä viestiketjun sisällä. Mielenkiintoista tässä ilmiössä mielestäni on se, että ketjujen lähes ensimmäiset kommentoijat ovat päättäneet jatkaa joko avauksen tai aivan ensimmäisten kommentoijien luomaa muotoilullista mallia, sisälsi se sitten ironisuutta, modaalisuutta, ytimekkyyttä tai typografisia muotoja. Eli vaikkapa esimerkissä 49 kommentoija K2 on päättänyt toimia K1:n mallin mukaan ja K3, K4 ja K5 jatkaa tätä kaavaa.

Yhdistäisin päätelmäni muotoilujen yhteneväisyydestä jopa perinteisen keskusteluanalyysin muotoilulliseen preferenssiin, sillä kyse voi loppujen lopuksi olla sosiaalisesta solidaarisuudesta (Heritage, 1996, s. 261, 264). Tosin sosiaalinen solidaarisuus ei näyttäydä Jodelissa enää perinteisenä kasvotyönä ja kohteliaisuutena – onhan keskustelu paikoin myös kollektiivisesti epäkohteliaista – vaan toisten keskustelijoiden kopioimisena. Viestiensä muotoiluja yhtenäistämällä keskustelijat osoittavat noudattavansa yksittäisessä viestiketjussa jo muodostunutta normia ja täten olevansa keskustelijoina samanlaisia kuin muut. Päätelmäni tukevat keskusteluanalyysin perusolettamus siitä, että kaikki toimintamme on kontekstin muovaamaa (Heritage, 1996, s. 236–237), sekä Marmorsteinin (2023, s. 57) tekemä samankaltainen huomio muotoilujen yhteneväisyydestä chat-keskustelussa.

Vielä lopuksi, aiempikin tutkimus Jodelista on toisinaan tuottanut keskenään vastakkaisia tuloksia, jos tarkastellaan yleisesti sovelluksen keskustelukulttuurin positiivisuutta ja negatiivisuutta. Heumanin (2020, s. 9–10) tutkimuksessa Jodelin keskustelun päävire näyttäytyy negatiivisena ja muiden keskustelijoiden arvoa kyseenalaistavana, kun taas Mensahin (2023, s. 18) tutkimus painottaa Jodel-keskustelun positiivisuutta ja keskustelijoiden keskinäistä välittämistä. Oma tutkimukseni lähentynee tässä suhteessa hieman enemmän Heumanin (2020) tutkimusta, sillä negatiivisen suhtautumisen määrä oli aineistossani suurempaa kuin positiivisten implikaatioiden. Heumanin aineisto on kerätty Ruotsista ja Mensahin Ghanasta, joten voisivatko kulttuuriset erot olla tässä tapauksessa merkitseviä? Kiintoisa jatkotutkimusaihe olisi, miten Jodelin verkossa toimiva keskustelukulttuuri vertautuu eri kulttuureiden välillä, vaikkapa juuri positiivisuuden näkökulmasta.

6.2 Luotettavuuden arviointi

Tutkimustuloksia arvioitaessa tulee muistaa, että työssäni tutkitaan rajatusti nimenomaan paikallisesti keskustelua herättävimpiä Jodel-avauksia eli niitä, jotka ovat saaneet osakseen Jodelin muuhun syötteeseen verraten runsaasti jatkokeskustelua kuluneen vuorokauden sisällä. Tutkimukseni ei selvitä sitä, millaisia Jodel-avaukset tyypillisesti tai keskimäärin ovat tai millaisia ovat eniten suosiota saavat Jodel-avaukset. Vaikkapa kronologisesti julkaisuajan mukaan tai avauksen äänestyssuosion perusteella Jodel-syötettä tarkastelemalla saattaisi eri vuorovaikutuksellisten ilmiöiden yleisyys näyttää eriltä kuin tässä työssä. Toki myös jo oman tutkimusaiheeni kohdalla suurempi aineisto pidemmällä ajallisella hajautuksella kerättynä antaisi tarkempaa kuvaa Jodelin keskustelusta.

Koska aineistonkeruuvälini yksittäisten ketjujen kohdalla on ollut aineistonkeruurupeamien aikana melko tiivis, löytyy keruupäivien kommentoiduimmista ketjuista keskenään samoja aiheita tai teemoja, mikä yhtäältä on rajoittanut analysoitavan keskustelun aiheellista ja kenties toiminnallistakin monipuolisuutta, mutta mikä toisaalta voi rikastaa analyysia yksittäisen keskustelunaiheen osalta sen varioidessa enemmän. Keräämäni aineiston aiheissa korostuvat keruujoukkoille yhteiskunnallisesti ajankohtaiset Petteri Orpon hallituksen talouspolitiikka ja Suomen presidentinvaalit 2024¹⁴ sekä näiden lisäksi ihmissuhteisiin ja seurusteluelämään liittyvät aiheet (vrt. Mäntykorpi, 2018, s. 50, 53; Fest ym., 2019, s. 177–178; De Oliveira Santos ym., 2021, s. 82).

Toki keskusteluanalyttisessä tutkimuksessa tarkasteltavan aineiston sisältö ei määritä tutkimuksen mielekkyyttä tai onnistuneisuutta vaan vuorovaikutukselliset

---

¹⁴ Orpon hallituksen budjetti julkaistiin syyskuussa 2023 ensimmäisen aineistonkeruurupeamani aikaan (ks. Valtioneuvosto, 2023), ja ensimmäinen presidentinvaali pidettiin 28. tammikuuta 2024 eli samassa kuussa kuin toinen aineistonkeruurupeamani.

ilmiöt ja niiden tarkastelu. Sisältöä ei kuitenkaan täysin voida erottaa toiminnasta, mikä on näkynyt työssäni vaikkapa neuvonpyyntöjen ja tiedonhakujen toimintakategorioiden määritelmällisessä erossa. Toimintakategorioideni määrittelyt eivät ole objektiivisia totuuksia, vaan sisältävät myös omia päätelmiäni muun muassa tutkittavissa keskusteluvuoroissa tehtyjen toimintojen tärkeysjärjestyksestä. Myös Kääntä (2021) on huomionnut vaikeudet keskusteluvuorojen keskeisimmän toiminnan rajauksellisessa määrittelemisessä verkkokeskustelukontekstissa.

Tutkimukseni aiheen olisi voinut kohdentaa paremmin vaikkapa vain yhteen aineistossa yleisimmin esiintyvään toimintakategoriaan esimerkiksi keräämällä ensin materiaalia 100 viestiketjusta, josta sitten rajattaisiin varsinaiseksi tutkimusaineistoksi vain yhtä yleisintä toimintakategoriaa edustavien avausten viestiketjut. Tämä antaisi tuloksista luotettavampia ja yleistettävämpiä, kun omassa tutkimuksessani suurinkin toimintakategoria on vain 16 viestiketjun eli 160 viestin kokoinen. Toki työssäni on yleisimpien toimintakategorioiden osalta saavutettu jonkintasoinen saturaatio (ks. Vatanen, 2016, s. 323), ja työni toimii myös ensimmäisenä julkaistuna katsauksena Jodelista tehtävään keskustelunanalyysin, jolloin useampien toimintakategorioiden esittely voi myös puolestaan avartaa tutkimuskenttää. Lisäksi aineistojen yleinen pienuus ja tapaustutkimuksellisuus ovat keskustelunanalyysille lopulta kuitenkin varsin yleisiä ilmiöitä (ks. Lindholm ym., 2016, s. 26).

Tulosteni luotettavuutta arvioitaessa tulee myös huomioida, ettei avaus välttämättä aina ole juuri suurin keskustelun herättäjä viestiketjussa, vaikka niin ensimmäisessä tutkimuskysymyksessäni hieman oikoen väitänkin. Mahdollista on myös, että jokin yksittäinen kommentti viestiketjussa tai kahden kommentoijan välinen väittelyasetelma ovat avausa olennaisempia jatkokeskustelun synnyttäjiä viestiketjussa. Lisäksi ketjuissa voi vaihtelevasti olla eri määrä aktiivisia keskustelijoita synnyttämässä viestitulvaa. Todellisempi keskustelunherättäjä on tietysti sellainen ketju, jossa mahdollisimman monta keskustelijaa on osallisena, eikä vaikkapa vain kaksi tai kolme.

Yllä esittämäni vaihtoehtoisen tavan tutkia Jodelin keskustelua lisäksi jatkotutkimuksen näkökulmiksi voisi ottaa vaikkapa eri keskustelupalstojen vertailun keskustelunanalyysin keinoin Suomen kontekstissa. Utisivustojen kommenttikentät, Suomi24 ja Ylilauta ovat Jodelin tavoin esimerkkejä anonyymeistä alustoista, joita voisi vertailla keskenään ja Jodelin kanssa. Toisaalta myös erityisesti nuorten sosiaalisessa mediassa käymä keskustelu on kiehtova tutkimuskohde, sillä sitä ei ole tutkittu yhtä paljoa kuin aikuisten keskustelua. Esimerkiksi niin ikään anonyymiyden mahdollistava TikTok-komentointi tai TikTokissa sisältöjulkaisuun käytävä julkinen ja usein muita käyttäjiä referoiva argumentoiva keskustelu voisivat olla multimodaalisuudessaankin kiinnostavia ennen tutkimattomia aiheita. Etenkin omista tutkimustuloksistani nousseiden koko aineistoani kattavien *suhtautumisen runsauden* ja *muotoilujen yhteneväisyyden* ilmiöiden näkökulmista olisi kiinnostavaa saada jatkotutkimusta, joka

samalla osoittaisi, missä määrin huomioni ovat yleistettävissä yleismaailmallisiksi verkkokeskustelun ilmiöiksi.

LÄHTEET

- Arminen, I. (1999). Conversation analysis: A quest for order in social interaction and language use. *Acta Sociologica*, 42 (3), 251–257.
- Bauer, M.J. (2021). Anonymisierung und Hyperlokalität der Studierenden-App „Jodel“: Eine Fallstudie zu Funktionsweise und Anwendungsmöglichkeiten des sozialen Netzwerks am Beispiel der Studierendenwerke. Teoksessa S. Matrisciano, E. Hoffmann & E. Peters (toim.), *Mobilität - Wirtschaft - Kommunikation* (s. 317–332). Europäische Kulturen in der Wirtschaftskommunikation, vol 33. Springer VS. https://doi.org/10.1007/978-3-658-32370-7_17
- Bergau, M. (2021). Automatic humor detection on Jodel. Teoksessa Hendrickx, I., Verheijen, L. & van de Wijngaert L. (toim.), *Proceedings of the 8th Conference on Computer-Mediated Communication (CMC) and Social Media Corpora (CMC-Corpora 2021)* (s. 11–15). Radboud University. <https://cmc-corpora.org/publications/cmc-corpora-2021/>
- Björkvik, E. (2019). *Codeswitching in the chat forum Jodel* [pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi]. Doria-julkaisuarkisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201902266302>
- Bogel, J. (9.5.2023). Ammattilaiset vastaavat turkulaisten nuorten kysymyksiin mielenterveydestä ja riippuvuudesta Jodelissa. *Turun Sanomat*. Viitattu 25.10.2023. <https://www.ts.fi/uutiset/5650891>
- Breazu, P., & Machin, D. (2019). Racism toward the Roma through the affordances of Facebook: bonding, laughter and spite. *Discourse & Society*, 30 (4), 376–394. <https://doi.org/10.1177/0957926519837396>
- Böhm, A., Taubmann, B. & Reiser, H. P. (2016). Geographic Localization of an Anonymous Social Network Message Data Set. *11th International Conference on Availability, Reliability and Security (ARES)*, 844–850. IEEE. <https://doi.org/10.1109/ARES.2016.47>
- De Oliveira Santos, M., Andrey, B., & Schöpfer, C. (2021). Anonymat et comportement en ligne: une étude ethnographique des attitudes des utilisateurs de Jodel. *Cahiers Du Centre De Linguistique Et Des Sciences Du Langage*, (64), 69–84. <https://doi.org/10.26034/la.cdclsl.2021.1021>
- de Rijk, L. & Stommel, W. (2023). Where to start? Initiating post-match chat interaction on Tinder. Teoksessa A. Koivisto, H. Vepsäläinen & M.T. Virtanen (toim.), *Conversation Analytic Perspectives to Digital Interaction: Practices, Resources, and Affordances* (s. 127–147). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <https://doi.org/10.21435/sflin.22>
- Delikouras, D. (2024). "En voi hakea apua koska olen äiti" Verkkoetnografia huumeita käyttävien anonyymeistä terveysaiheisista keskusteluista [pro gradu -tutkielma, Itä-Suomen yliopisto]. Erepo-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20241298>
- Eklund, V. (6.3.2023). Kempeleen koulu-uhkauksen tehnyt sai sakkoja – kuvaili Jodelin luotiliivi-viestiä "läpän heitoksi". *MTV Uutiset*. Viitattu 25.10.2023. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/kempeleen-koulu-uhkauksen-tehnyt-sai-sakkoja-kuvaili-jodelin-luotiliivi-viestia-lapan-heitoksi/8648254#gs.6ua3g6>
- Emojipedia. *Face with Tears of Joy*. Viitattu 31.10.2023. <https://emojipedia.org/face-with-tears-of-joy>
- Fest, J., Heilmann, A., Hohlfeld, O., Neumann, S., Reelfs, J.H., Schmitt, M. & Vogelgesang, A. (2019). Determining Response-generating Contexts on Microblogging Platforms. *Proceedings of the 15th Conference on Natural Language Processing (KONVENS 2019)*, 171–182. RWTH Aachen University. <https://doi.org/10.18154/RWTH-2019-09740>
- Giles, D., Stommel, W., Paulus, T., Lester, J. & Reed, D. (2015). Microanalysis Of Online Data: The methodological development of "digital CA". *Discourse, Context and Media* 7 (2015) 45–51. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2014.12.002>
- Harjunpää, K., Niemi, J. & Sorjonen, M. (2020). Keskustelunalyysi ja vuorovaikutuslingvistiikka. Teoksessa M. Luodonpää-Manni, M. Hamunen, R. Konstenius, M. Miestamo, U. Nikanne & K. Sinnemäki (toim.), *Kielentutkimuksen menetelmiä I-IV* s. 896–941. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <https://doi.org/10.21435/skst.1457>

- Harman, K. & Koochang, A. (2005). Discussion Board: A Learning Object. *Interdisciplinary Journal of E-Learning and Learning Objects*, 1 (1), 67–77. Informing Science Institute. Viitattu 1.11.2023. <https://www.learntechlib.org/p/44867/>
- Hayes, R., Carr, C. & Wohn D. (2016) One Click, Many Meanings: Interpretin Paralinguistic Digital Affordances in Social Media. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 60 (1), 171–187. <https://doi.org/10.1080/08838151.2015.1127248>
- Helle, T. (24.11.2021). Osa ihmisistä ei käsitä, että velat ja pikavipit on tosiaan maksettava takaisin – Tarjouksia pursuava Black Week pääsee vauhtiin, ulosottolaitos yrittää puhua nuorille järkeä anonyymissä viestipalvelussa. *Helsingin Sanomat*. Viitattu 25.10.2023. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008424729.html>
- Helsingin kaupunki (5.7.2024). Jodelissa voi kysyä työnhausta nimettömänä. Viitattu 8.7.2024. <https://www.hel.fi/fi/uutiset/jodelissa-voi-kysya-tyonhausta-nimettomana>
- Heritage, J. (1996) [1984]. *Garfinkel ja etnometodologia*. Suomentaneet I. Arminen, O. Paloposki, A. Peräkylä, S. Vehviläinen & S. Veijola. Gaudeamus.
- Heuman, A. (2020). Negotiations of language ideology on the Jodel app: Language policy in everyday online interaction. *Discourse, Context & Media*, 33 (2020). <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2019.100353>
- Hong, L. & Davison, B.D. (2009). A Classification-based Approach to Question Answering in Discussion Boards. *SIGIR '09 Proceedings of the 32nd international ACM SIGIR conference on Research and development in information retrieval*, 171–178. ACM. <https://doi.org/10.1145/1571941.1571973>
- Hutchby, I. (2001). Technologies, texts and affordances. *Sociology*, 35 (2), 441–456. <https://doi.org/10.1177/S0038038501000219>
- Hällfors, S. (21.7.2022). Seksiseuraa etsimässä. *Helsingin Sanomat*. Viitattu 25.10.2023. <https://www.hs.fi/hyvinvointi/art-2000008861059.html>
- Ihaksinen, N. (2022). *Millainen vaikutus Jodel-keskusteluilla on työnantajamielikuvaan?* [opinnäytetyö, Metropolia ammattikorkeakoulu]. Theseus-julkaisuarkisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202205179743>
- IS – STT (15.4.2020). Uudenmaan eristäminen päättyy tänään – Marin: ”Nyt ei ole oikea aika lähteä mökeille”. *Iltta-Sanomat*. Viitattu 5.4.2024. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000006474938.html>
- Jodel. *Yhteisön säännöt*. Viitattu 7.7.2024. <https://support.jodel.com/fi/articles/83058-yhteison-saannot>
- Joensuu, J. (27.6.2023). 16-vuotias poika kirjoitti Jodelissa aikovansa pommittaa Porin lyseon – joutui käräjille. *Yle*. Viitattu 25.10.2023. <https://yle.fi/a/74-20038535>
- Jokinen, B. & Johansson M. (2022). *Stöd för unga och unga vuxna på Jodel kanalen @mielenmaisema* [opinnäytetyö, Yrkeshögskolan Arcada]. Theseus-julkaisuarkisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022052010820>
- Jüttner, K., Nowak, P., Scheibe, K., Zimmer, F. & Fietkiewicz, K.J. (2021). The faceless vicinity: who uses location-based anonymous social networks like Jodel and why? Teoksessa G. Meiselwitz (toim.), *Social Computing and Social Media: Experience Design and Social Network Analysis* (s. 54–73). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-77626-8_4
- Jüttner, K., Nowak, P., Imeri, A. & Stock, W.G. (2023). Anonymous COVID-19 Channel on Jodel: A Quantitative Content Analysis. Teoksessa A. Coman & S. Vasilache (toim.), *Social Computing and Social Media: 15th International Conference, SCSM 2023* (s. 324–339). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-35927-9_23
- Juutilainen, E. (2024). *”Sä voit siellä esittää sen kysymyksen, mitä et muuten välttämättä ikinä kysyisi”*: Voitto tavoittelemattomien organisaatioiden kokemukset verkkoneuvonnasta mobiilisovellus Jodelissa [pro gradu -tutkielama, Vaasan yliopisto]. Osuva-julkaisuarkisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024050727587>
- Jørgensen, M. (2018). Samtalegrammatik i skriftlig online interaktion: En analyse af de tre kommentarindledende partikler altså, øhm og hm i to danske Facebookgrupper. *Scandinavian Studies in Language*, 9 (1), 24–51. <https://doi.org/10.7146/sss.v9i1.109462>

- Kakkuri-Knuuttila, M. & Halonen, I. (1998). Argumentaatioanalyysi ja hyvän argumentin ehdot. Teoksessa M. Kakkuri-Knuuttila (toim.), *Argumentti ja kritiikki. Lukemisen, keskustelun ja vakuuttamisen taidot* (s. 60–113). Gaudeamus3
- Kalvi, T. & Knuutinen, I. (2021). *Negative engagement enforcing emotional labor in parasocial relationships between social media influencers and followers* [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-202105203042>
- Karjalainen, J. & Tervonen, T. (4.9.2024). Some julisti Alexan kouluampujaksi – näin huhumylly eteni minuutti minuutilta. *Yle*. Viitattu 14.10.2024. <https://yle.fi/a/74-20109291>
- Karppi, T. (28.8.2023). Uhkaus somessa keskeytti koulupäivän Espoon Omniassa. *Yle*. Viitattu 25.10.2023. <https://yle.fi/a/74-20047293>
- Kasakowskij, R., Friedrich, N., Fietkiewicz, K. J. & Stock, W. G. (2018). Anonymous and non-anonymous user behavior on social media: A case study of Jodel and Instagram. *Journal of Information Science Theory and Practice*, 6 (3), 25–36. <https://doi.org/10.1633/JISTaP.2018.6.3.3>
- Kiviniemi, A. (30.7.2023). Salailun sankarit. *Iltalehti*. Viitattu 14.11.2023. <https://www.iltalehti.fi/suhteet/a/9dcccfe0-62f1-4b7b-8e15-5b4c348b00a9>
- Koivisto, A. (2017). Uutta tietoa vai oivallus? Eräiden dialogipartikkeleiden tehtävistä. *Virittäjä* 121 (4), 473–499. <https://doi.org/10.23982/vir.59297>
- (2023). Proposing joint activities in WhatsApp group messaging: Notes on action formation, action ascription and response relevance. Teoksessa A. Koivisto, H. Vepsäläinen & M.T. Virtanen (toim.), *Conversation Analytic Perspectives to Digital Interaction: Practices, Resources, and Affordances* (s. 70–94). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <https://doi.org/10.21435/sflin.22>
- Koivisto, A., Virtanen, M.T. & Vepsäläinen, H. (2023). Applying conversation analysis to digital interaction. Teoksessa A. Koivisto, H. Vepsäläinen & M.T. Virtanen (toim.), *Conversation Analytic Perspectives to Digital Interaction: Practices, Resources, and Affordances* (s. 7–40). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <https://doi.org/10.21435/sflin.22>
- (2023b). *Conversation Analytic Perspectives to Digital Interaction: Practices, Resources, and Affordances*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <https://doi.org/10.21435/sflin.22>
- Kokko, T. (17.8.2023). Oma Häme menee Jodeliin ja vastaa sote-alasta kiinnostuneiden kysymyksiin. *Yle*. Viitattu 14.5.2024. <https://yle.fi/a/74-20045551>
- Kossila, E. (15.4.2024). Kranaattiuhkaus viestisovellus Jodelissa toi miehelle syytteen poliittisten vapauksien loukkaamisesta. *Yle*. Viitattu 14.5.2024. <https://yle.fi/a/74-20083797>
- KS = Kielitoimiston sanakirja (2024). Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuja 35. Päivitetty julkaisu. Päivitetty 2024. Viitattu 19.6.2024. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi>
- Kuntaliitto (25.2.2024). *Kaupunkien ja kuntien lukumäärät ja väestötiedot*. Viitattu 17.5.2024. <https://www.kuntaliitto.fi/kuntaliitto/tietotuotteet-ja-palvelut/kaupunkien-ja-kuntien-lukumaarat-ja-vaestotiedot>
- Kuparinen, J. (5.10.2020). Nordea meni Jodeliin – yksi aihe korostui kysymyksissä nopeasti. *Iltä-Sanomat*. Viitattu 25.10.2023. <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000006659715.html>
- Kuula, A. (2015). *Tutkimusetiikka: aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. Verkkoaineisto. Vastapaino.
- Kymäläinen S. (25.9.2023). Koulu-uhkauksia julkaistaan nyt erityisesti Jodelissa, mutta siitä jää lähes poikkeuksetta kiinni. *Yle*. Viitattu 25.10.2023. <https://yle.fi/a/74-20051810>
- Kymäläinen, S. & Lappalainen, V. (19.7.2024). Jodelissa leviää perätön huhu hiv-neulalla tehdyistä hyökkäyksistä Helsingin ravintoloissa. *Yle*. Viitattu 14.10.2024. <https://yle.fi/a/74-20100512>
- Kääntä, L. (2021). Kannanottaminen Twitterissä sosiaalisen ja digitaalisen toiminnan rajapintana. *Informaatiotutkimus*, 40 (3), 39–64. <https://doi.org/10.23978/inf.107988>
- Laaksonen, S. & Rantasila, A. (2021). Rocketing sheep: Affective discipline in anonymous mobile social media Jodel during the Covid-19 pandemic. *AoIR Selected Papers of Internet Research*. <https://doi.org/10.5210/spir.v2021i0.12198>
- Lahti, E. (2019). *Maahanmuuttokeskustelun retoriikkaa*. Helsingin yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-5707-2>

- Larsen, M. C. (2022). Social media insecurities in everyday life among young adults – an ethnography of anonymous Jodel disclosures. *Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk*, 8 (2022), 298–313. <https://doi.org/10.23865/ntpk.v8.4071>
- Lindholm C., Stevanovic M. & Peräkylä, A. (2016). Johdanto. Teoksessa M. Stevanovic & C. Lindholm (toim.), *Keskustelunalyysi: Kuinka tutkia sosiaalista toimintaa ja vuorovaikutusta* (s. 9–30). Vastapaino.
- Lintunen, K. (18.1.2018). Missi Pihla Koivuniemi sai selville Jodel-sovelluksessa törkeyksiä kirjoittaneiden nimet – poliisi selvitti, tekijät Pihlalle tuttuja ihmisiä: Yllätyin todella paljon! *Seiska*. Viitattu 25.10.2023. <https://www.seiska.fi/kotimaa/missi-pihla-koivuniemi-sai-selville-jodel-sovelluksessa-torkeyksia-kirjoittaneiden-nimet-poliisi-selvitti-tekijat-pihlalle-tuttuja-ihmisia-yllatysin-todella-paljon/598751>
- Loukamo, D. (2023). *Matkailijoiden sosiokulttuurinen vastuullisuus matkakohteessa* [opinnäytetyö, LAB-ammattikorkeakoulu]. Theseus-julkaisuarkisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2023060923373>
- Markham, A., (2004). The internet as research context. Teoksessa C. Seale, G. Gobo, J.F. Gubrium, D. Silverman (toim.), *Qualitative Research Practice* (s. 358–374). Sage. Viitattu 31.10.2023. <https://annetmarkham.com/writing/sealeproofs.pdf>
- Marmorstein, M. (2023). Why say ‘hi’? Framed openings in Hebrew WhatsApp messaging. Teoksessa A. Koivisto, H. Vepsäläinen & M.T. Virtanen (toim.), *Conversation Analytic Perspectives to Digital Interaction: Practices, Resources, and Affordances* (s. 43–69). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <https://doi.org/10.21435/sflin.22>
- Massinen, T. (25.9.2023). Itä-Uudenmaan poliisi on selviteltyt useita koulu-uhkauksia – Tapauksia myös Vantaalla. *Vantaan Sanomat*. Viitattu 25.10.2023. <https://www.vantaansanomat.fi/paikalliset/6235529>
- Mensah, S. (2023). #GoodVibesOnly: Exploring social constructionism on high-level anonymous social applications: A Case of Jodel—Ghana. *New Media & Society*. <https://doi.org/10.1177/14614448231220589>
- Mercier, H., & Sperber, D. (2011). Why do humans reason? Arguments for an argumentative theory. *Behavioral and Brain Sciences*, 34 (2), 57–74. <https://doi.org/10.1017/S0140525X10000968>
- Meredith, J. (2017). Analysing technological affordances of online interactions using conversation analysis. *Journal of Pragmatics* 115, 42–55. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2017.03.001>
- (2019). Conversation Analysis and Online Interaction. *Research on Language and Social Interaction*, 52 (3), 241–256. <https://doi.org/10.1080/08351813.2019.1631040>
- Metsäjoki, T. & Peltonen, T. (3.10.2023). Ivalon koulukeskukseen tehtiin uhkaus sosiaalisessa mediassa – tuntien odotuksen jälkeen oppilaat pääsivät lähtemään kotiin. *Yle*. Viitattu 25.10.2023. <https://yle.fi/a/74-20053141>
- Montalbano, K. (2022) “Yakety yak: Don’t talk back”: An autopsy of anonymity gone awry. *Internet Histories*, 6 (1–2), 191–205. <https://doi.org/10.1080/24701475.2021.2020470>
- Männikkö, N. (2021). Sosiaalinen media itsensä ilmaisun, sosiaalisen pääoman ja hyvinvointivaikutusten välittäjänä. *Janus: Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti*, 29 (4), 398–404. <https://doi.org/10.30668/janus.110631>
- Mäntykorpi, J. (2018). *Usage of anonymous geosocial applications among Finnish university students: case Jodel* [pro gradu -tutkielma, Oulun yliopisto]. Jultika-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-201811103023>
- Nowak, P., Jüttner, K. & Baran, K.S. (2018). Posting Content, Collecting Points, Staying Anonymous: An Evaluation of Jodel. Teoksessa G. Meiselwitz (toim.), *Social Computing and Social Media. User Experience and Behavior* (s. 67–86). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-91521-0_6
- Nurmikari, H. (2023). The Finnish anteeks(i) mitä ‘sorry what’ as a resource for expressing affect on Twitter. Teoksessa A. Koivisto, H. Vepsäläinen & M.T. Virtanen (toim.), *Conversation Analytic Perspectives to Digital Interaction: Practices, Resources, and Affordances* (s. 148–170). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <https://doi.org/10.21435/sflin.22>

- Ojala, K. (1.1.2021). Matilda, 21, kyllästyi Tinderiin muutamassa päivässä ja vaihtoi sovellusta – selvitimme, miten toimii Jodel-treffailu. *Ilta-Sanomat*. Viitattu 25.10.2023. <https://www.is.fi/menaiset/i ihmiset-ja-suhteet/art-2000007709832.html>
- Parikka, V. (6.9.2023). ”Oon matkustamassa 6 h säätoni luokse ja kukka unohtu” – Tinder-treffit saivat yllättävän käänteen Tikkurilassa. *Helsingin Sanomat*. Viitattu 25.10.2023. <https://www.hs.fi/kaupunki/vantaa/art-2000009835241.html>
- Paulus, T., Warren A., Lester J. (2016). Applying conversation analysis methods to online talk: A literature review. *Discourse, Context and Media* 12, 1–10. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2016.04.001>
- Perttula, A. (14.9.2021). Nuorten aikuisten suosima sovellus tarjoaa alustan mainostajan ja asiakkaan dialogille. *Kauppalehti*. Viitattu 25.10.2023. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/nuorten-aikuisten-suosima-sovellus-tarjoaa-alustan-mainostajan-ja-asiakkaan-dialogille/06497ba6-f928-438b-b41e-9e06275631da>
- Raevaara, L. (2016). Toimintajaksojen rakenteet. Teoksessa M. Stevanovic & C. Lindholm (toim.), *Keskustelunanalyysi: Kuinka tutkia sosiaalista toimintaa ja vuorovaikutusta* (s. 143–161). Vastapaino.
- Rantsi, N. (2022). *Jodel myynnin käsikirja Improve Median työntekijöille* [opinnäytetyö, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu]. Theseus-julkaisuarkisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022110822258>
- Reelfs, J.H., Hohlfeld, O., Strohmaier, M. & Henckell N. (2022). Characterizing the country-wide adoption and evolution of the Jodel messaging app in Saudi Arabia. *The Journal of Web Science*, 8 (2022), 1–14. <https://doi.org/10.34962/jws-107>
- Ristmeri, A. (12.11.2022). Ahdistunut fitness-vaikuttaja Erna Husko lakkasi käymästä kaupassa – Tällainen on ”hyvillä viboilla” itseään mainostava juurusoftware Jodel. *Helsingin Sanomat*. Viitattu 25.10.2023. <https://www.hs.fi/nyt/art-2000009163144.html>
- Roemling, D. (2023). Uncovering an Author’s Regional Background through High-Resolution Authorship Profiling Using Social Media Data. *Behavioural and Social Sciences in Security (BASS23)*, Bath, UK. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8154415>
- Ruohisto, W. (2018). *Anonyymi mobiiliviestipalvelu Jodel helpottamassa toimittajan työtä uutismediassa* [opinnäytetyö, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu]. Theseus-julkaisuarkisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018111317040>
- Ruusuvuori J. (2016). Katse. Teoksessa M. Stevanovic & C. Lindholm (toim.), *Keskustelunanalyysi: Kuinka tutkia sosiaalista toimintaa ja vuorovaikutusta* (s. 47–62). Vastapaino.
- Räsänen, S. (2018). *Verkkoyhteisöt ja nuorten sosiaaliset suhteet: Kyselytutkimus Jodelin Kiusalliset-kanavan käyttäjille* [opinnäytetyö, Metropolia ammattikorkeakoulu]. Theseus-julkaisuarkisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018111317098>
- Saresma, T. (2020). Vihan sfäärit: valkoisten heteromiesten affektiivinen mobilisaatio sosiaalisessa mediassa. Teoksessa J. Rinne, A. Kajander, & R. Haanpää (toim.), *Affektit ja tunteet kulttuurien tutkimuksessa* (s. 196–243). Ethnos. <https://doi.org/10.31885/9789526850962>
- Scheibe, K., Zimmer, F. & Imeri, A. (2023). A User-Based Evaluation of Jodel’s Hashtag Feature: User Information Behavior and Technology Acceptance of Social Tagging in an Anonymous Hyperlocal Community. Teoksessa: C. Stephanidis, M. Antona, S. Ntoa & G. Salvendy (toim.), *HCI International 2023 Posters* (s. 103–110). Communications in Computer and Information Science, vol 1835. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-36001-5_14
- Seidenschur, T. (2020). A typology of social characters and various means of control: an analysis of communication during the early stages of the corona pandemic in Germany. *European Societies* 23 (2021), 923–941. <https://doi.org/10.1080/14616696.2020.1857422>
- Seppänen, E. (14.9.2023). IL: Roope Salminen aikoo tehdä rikosilmoituksen törkeistä Jodel-väitteistä. *Ilta-Sanomat*. Viitattu 25.10.2023. <https://www.is.fi/viihde/art-2000009855750.html>
- Sidnell, J. (2012). Basic Conversation Analytic Methods. Teoksessa J. Sidnell & T. Stivers (toim.), *The Handbook of Conversation Analysis* (s. 77–99). Wiley-Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781118325001.ch5>
- Silverman, D. (2014). *Interpreting Qualitative Data*. 5. painos. Sage.

- Sorjonen, M. (1999). Dialogipartikkelien tehtävistä. *Virittäjä*, 103 (2), 170–194. Viitattu 24.6.2024. <https://journal.fi/virittaja/article/view/39153>
- Tauriainen, R. (14.4.2024). ”En oo pitkään aikaan saanut noin nuorta” – Toimittaja tekeytyi 19-vuotiaaksi naiseksi: Salaisella Jodelin kanavalla paljastui huolestuttava ilmiö. *Iltalehti*. Viitattu 14.5.2024. <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/f9ca7af8-752a-4feb-9b9e-30daa33f71fb>
- ten Have, P. (2007). *Doing Conversation Analysis*. Sage. <https://doi.org/10.4135/9781849208895>
- Tihilä, K. (1.7.2022). Festarilippujen jälleenmyynti on kiellettyä, mutta silti sitä tapahtuu – lippukauppa käy kuumana Jodelissa, koska keinoja puuttumiseen ei ole. *Yle*. Viitattu 25.10.2023. <https://yle.fi/a/3-12512465>
- Toukosalo, A. (2019). *Anonyymien somekanavan haasteet tutkinnalle: Jodel-sovelluksessa ilmitulleiden rikosepäilyjen ja hätätapausten tutkinta poliisin näkökulmasta* [opinnäytetyö, Poliisiammattikorkeakoulu]. Theseus-julkaisuarkisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2019120825390>
- Urbaani Sanakirja. (8.11.2008). *kääpä*. Viitattu 25.1.2024. <https://urbanisanakirja.com/word/kaapa/>
- Valtonen, S. (2020). ”Mitä es tein Jodelissa ennen ku BB alko”: Big Brotherin fanitus Jodel-sovelluksessa [opinnäytetyö, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu]. Theseus-julkaisuarkisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202004235766>
- Valtioneuvosto (19.9.2023). *Orpon hallitus budjettiriihessä: Nyt Suomea ryhdytään kääntämään kestäväan kasvun uralle*. Viitattu 2.7.2024. <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/orpon-hallitus-budjettiriihessa-nyt-suomea-ryhdytaan-kaantamaan-kestavan-kasvun-uralle>
- Vataniemi, A. (2016). Keskusteluanalyttinen tutkimusprosessi. Teoksessa M. Stevanovic & C. Lindholm (toim.), *Keskusteluanalyysi: Kuinka tutkia sosiaalista toimintaa ja vuorovaikutusta* (s. 312–330). Vastapaino.
- Virtanen, M., Rahtu, T. & Shore, S. (2018). Kirjoitetun vuorovaikutuksen moninaisuus ja erityisyys. Teoksessa T. Rahtu, S. Shore, & M. Virtanen (toim.), *Kirjoitettu vuorovaikutus* (s. 9–38). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <http://hdl.handle.net/10138/359039>
- VISK = *Iso suomen kielioppi* (2008). Hakulinen, A., Vilkkuna, M., Korhonen, R., Koivisto, V., Heinonen, T. R. ja Alho, I. (toim.). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Verkkoversio. <http://scripta.kotus.fi/visk>.
- Wagner, A. (2019). E-victimization and e-predation theory as the dominant aggressive communication: the case of cyber bullying. *Social Semiotics*, 29 (3), 303–318. <https://doi.org/10.1080/10350330.2019.1587832>